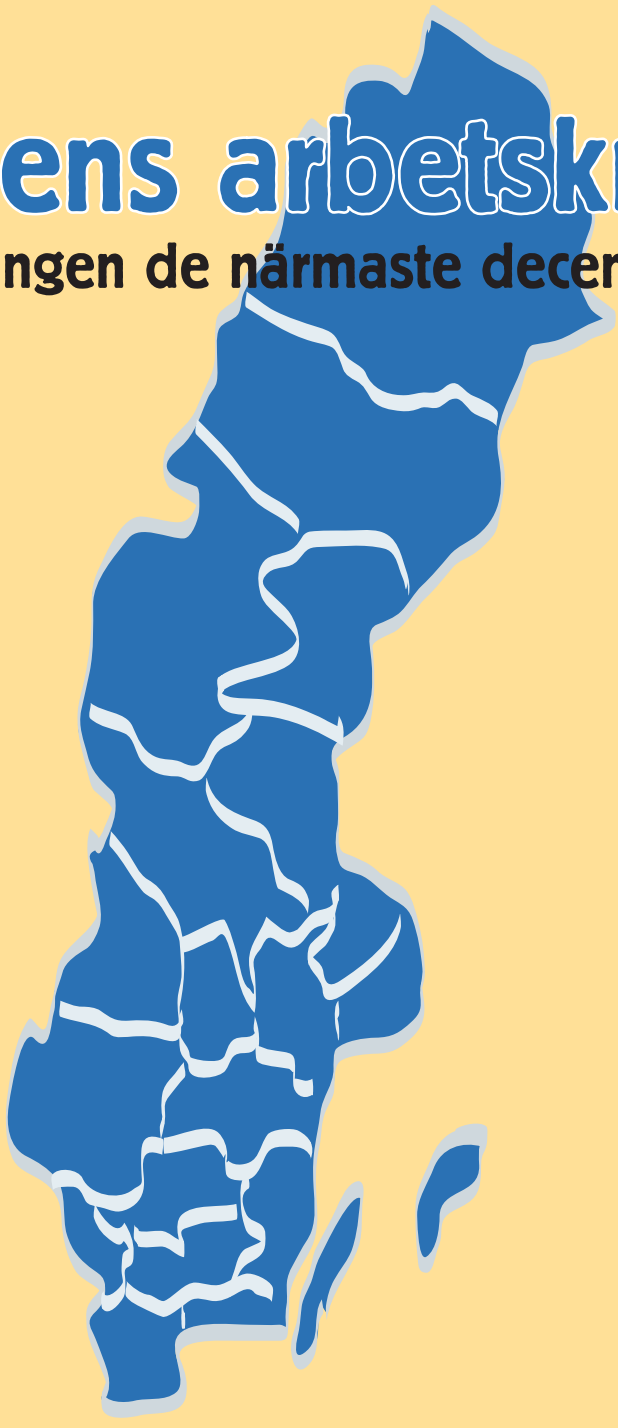
Länens arbetskraft

Utvecklingen de närmaste decennierna

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Information om utbildning och arbetsmarknad 2003:2

Utgivna publikationer fr.o.m. 1995 serien Information om utbildning och arbetsmarknad (IAM)

1995:1 Yrke efter utbildning. Grundskoleutbildade och gymnasieutbildade på arbetsmarknaden
1995:2 Inför en ny flyttvåg. Utbildning och geografisk rörlighet
1995:3 Tre provval till gymnasieskolan
1995:4 Osäker framtid
1995:5 Hotad, mobbad eller sexuellt trakasserad på jobbet
1995:6 Inkomst för högskoleutbildade. Jämförelse mellan 1970 och 1990
1995:7 Ensidigt upprepat arbete. I rapporten beskrivs arbetsmiljön i ett antal yrken – olika för kvinnor och män – där upprepade arbetsmoment är vanliga
1995:8 Arbetskraftsbarometern '95
1996:1 Yrkesprognos '96. Behovet av arbetskraft i olika yrken 2000 och 2010
1996:2 Efter 20 år på arbetsmarknaden. Lågutbildade och andra utbildningsgruppers rörlighet 1970–1990
1996:3 Drabbade utbildningsgrupper. Från överhettning till massarbetslöshet
1996:4 Inkomst för gymnasieutbildade. Jämförelse mellan 1970 och 1990
1996:5 Ungdomar med utländsk bakgrund sju år efter grundskolan
1996:6 Arbetskraftsbarometern '96
1996:7 Nu och då. Dagens arbetsmarknadsläge jämfört med situationen före krisen
1997:1 Den negativa stressen
1997:2 Utesluten från arbetsmarknaden. Arbetslös på 80-talet ofta arbetslös även på 90-talet
1997:3 De funktionshindrades situation på arbetsmarknaden/en pilotundersökning
1997:4 Arbetskraftsbarometern '97
1997:5 Övergång utbildning-arbete för utbildade inom teknik, ekonomi och vård
1997:6 Utanför arbetslivet. En beskrivning av personer som saknar eller har en svag anknytning till arbetsmarknaden
1998:1 Socioekonomiska konsekvenser av sjukdom och dödsfall inom hushåll
1998:2 Arbetsmarknadsutveckling och inkomströrlighet – en studie i det tidiga 1990-talets Sverige
1998:3 Arbetskraftsbarometern '98
1999:1 Funktionshindrades arbetssituation på arbetsmarknaden – 4:e kvartalet 1998
1999:2 Arbetskraftsprognos 1999 – Utvecklingen till år 2015 enligt två alternativa scenarier
1999:3 Utbildning och efterfrågan på arbetskraft. Utsikter till år 2005
2000:1 Arbetskraftsbarometern '99
2000:2 Utbytbarhet på arbetsmarknaden – Yrken och löner för olika utbildningsgrupper
2000:3 Arbetsförhållanden för kvinnor och män i arbetsledande ställning
2000:4 Arbetskraftsbarometern '00
2001:1 Utbildning och efterfrågan på arbetskraft. Utsikter till år 2008
2001:2 Negativ stress och ohälsa. Inverkan av höga krav, låg egenkontroll och bristande socialt stöd i arbetet
2001:3 Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning – 4:e kvartalet 2000
2001:4 Arbetskraftsbarometern '01
2002:1 Arbetskraftsprognos 2002. Utvecklingen till år 2020
2002:2 Arbetskraftsbarometern '02
2003:1 Arbetsmiljön i små företag
2003:2 Länens arbetskraft – utvecklingen de närmaste decennierna

Länens arbetskraft

Utvecklingen de närmaste decennierna

Information om utbildning och arbetsmarknad 2003:2

Statistiska centralbyrån 2003

Information on education and the labour market 2003:2

Labour force in the counties

A report on the development for the nearest decades

Statistics Sweden

Producent
Producer
Statistiska centralbyrån
Avdelningen för arbetsmarknads- och utbildningsstatistik
Box 24 300
104 51 Stockholm

Förfrågningar
Inquiries
Ingrid Bergström-Levander 08-506 949 60
e-post:ingrid.bergleva@scb.se

Jörgen Bromé 08-506 945 33
e-post:jorgen.brome@scb.se

Hans Eriksson 08-506 948 25
e-post:hans.eriksson@scb.se

Omslag: ateljén, SCB.

Om Du citerar ur denna publikation, var god uppge:
Källa: SCB, *Länens arbetskraft*

© 2003, Statistiska centralbyrån
Mångfaldigande av innehållet i denna publikation, helt eller delvis, är förbjudet enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, utan medgivande från Statistiska centralbyrån

ISSN: 1400-3996
ISBN: 91-618-1187-4

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2003.05

FÖRORD

De flesta prognoser som görs vid Prognosinstitutet på SCB är riksprognoser, dvs. de belyser utvecklingen inom riket som helhet utan regional uppdelning. Dessa prognoser har sin givna plats som underlag för många utredare, utbildningsplanerare och personer inom studie- och yrkesvägledningen. En del prognosanvändare har emellertid behov också av regionalt uppdelat material. I denna rapport redovisas både historiska data och prognoser uppdelade på län, i viss utsträckning också på kommuner.

De resultat som presenteras i fråga om tillgången på arbetskraft utgör ”nedbrytningar” av den riksprognos som ingick i vår rapport *Trender och prognoser 2002*. I föreliggande rapport liksom i *Trender och prognoser 2002* sträcker sig tidsperspektivet fram till år 2020. Beträffande befolkningsutvecklingen har i den här rapporten perspektivet förlängts till år 2030. Därmed kan vi belysa de stora förändringar som sker befolkningsmässigt i Sverige mellan åren 2020 och 2030.

De befolknings- och arbetskraftsprognoser som redovisas i denna rapport gjordes ursprungligen på uppdrag av AMS. Vi har därefter bearbetat dessa prognoser och kompletterat dem med andra data till denna redovisning för de olika länen.

Rapporten är resultatet av ett lagarbete inom Prognosinstitutet där flera av institutets utredare har medverkat. I arbetet har också ingått omfattande databearbetningar och många kontakter med andra statistikprogram inom SCB. Den grupp som utarbetat rapporten har bestått av Catarina Annetorp Hörnsten, Jörgen Bromé, Hans Eriksson, Allan Nordin, Linda Pärlemo, Stefan Vikenmark samt Ingrid Bergström-Levander, som också varit redaktör för rapporten. De regionala befolkningsprognoserna har gjorts av Ola Nygren, som tidigare arbetade på Prognosinstitutet.

Statistiska centralbyrån i maj 2003

Svante Öberg

Allan Nordin

INNEHÅLL ***Sid***

Förord ***3***

Sammanfattning ***5***

Summary ***11***

Bakgrund och syfte ***17***

Sysselsättning och strukturomvandling ***19***

Flyttning och utbildning ***31***

Befolkningsutvecklingen ***41***

Försörjningskvoten ***49***

Arbetskraftens utbildning ***57***

Länsvis redovisning ***71***

Bilagor och tabeller ***116***

SAMMANFATTNING

Folkminskning i åtta län trots en halv miljon fler totalt

Mellan 1985 och 2000 ökade befolkningen i landet med drygt en halv miljon. Cirka två tredjedelar av tillväxten förklaras av invandringsöverskott, i snitt 23 000 per år, och en tredjedel av födelseöverskott, dvs. det föddes fler än som avled. Trots denna markanta folkökning i landet minskade folkmängden i åtta län, främst på grund den inrikes omflyttningen.

I övriga tretton län ökade alltså befolkningen. För nio av dessa utgjorde invandringsöverskottet det största tillskottet till befolkningsökningen. För Stockholms och Uppsala län kom det största tillskottet från ett födelseöverskott och för Skåne och Hallands län från ett inrikes flyttningsöverskott.

Svängningar i sysselsättningen och kraftig strukturomvandling

Under 1980-talets sista hälft var sysselsättningstillväxten stark i stora delar av landet. Alla län hade under perioden 1985-1990 en sysselsättningstillväxt men den kraftigaste tillväxten skedde i Hallands, Uppsala, Stockholms och Skåne län.

Den starka konjunkturuppgången i slutet av 1980-talet förbyttes snabbt i en ännu kraftigare nedgång under 1990-talets första år, då mer än en halv miljon jobb försvann. Sedan hösten 1997 har Sverige återigen haft en sysselsättningstillväxt. Trots detta är antalet sysselsatta fortfarande mycket färre än före konjunkturnedgången. Av landets samtliga län var det endast i Stockholms län som antalet förvärvsarbetande var högre år 2000 än år 1990.

I stort sett alla län har haft en kraftig sysselsättningsnedgång inom industrin och den offentliga förvaltningen. Kännetecknande för de län som har haft den svagaste återhämtningen av sysselsättningen är en mycket svag tillväxt av den privata tjänsteproduktionen. I Stockholms, Uppsala, Jönköpings och Hallands län, där den totala sysselsättningen ökat, har också sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn ökat starkt.

Omflyttning till storstadslänen

Den inrikes omflyttningen under 1990-talet innebar en koncentration av befolkningen till storstadslänen och främst till Stockholms län. Om man begränsar sig till åldrarna 16-64 år vann Stockholms län totalt 75 000 personer på den inrikes omflyttningen under perioden 1991-2000. Under samma period hade Skåne län ett inflyttningsöverskott på drygt 16 000 personer, medan överskottet för Västra Götalands, Hallands och Uppsala län var i storleksordningen 4-6 000. Alla övriga län förlorade på den inrikes omflyttningen.

De flesta flyttningar sker i åldrarna 20-30 år, i samband med att man utbildar sig, söker arbete och bildar familj. Benägenheten att flytta är också beroende av utbildningsnivån; ju högre utbildning, desto större andel som flyttar. Det var egentligen bara Stockholms och Skåne län som under 1990-talet vann nämnvärt på den inrikes omflyttningen av högskoleutbildade, Stockholms län 50 000 och Skåne län knappt 6 000 personer. Bortsett från Hallands och Västra Götalands län förlorade alla övriga län på den inrikes omflyttningen bland de högskoleutbildade.

Här skall dock påpekas att statistiken är svårtolkad. Exempelvis har Uppsala län ett stort inflyttningsöverskott av gymnasieutbildade, varav många antagligen flyttat till Uppsala för att skaffa sig högskoleutbildning. Att många av dessa sedan flyttar från Uppsala län efter studierna är ganska naturligt. Samma förhållande gäller Västerbottens län, där Umeå universitet drar till sig många gymnasieutbildade. För båda dessa län var dock inflyttningsöverskottet av gymnasieutbildade betydligt större än utflyttningsöverskottet av högskoleutbildade.

Tio procent fler 2030 – men större regionala skillnader

Mellan år 2000 och år 2030 beräknas Sveriges befolkning öka med drygt 850 000 personer för att år 2030 uppgå till cirka 9,75 miljoner. Det innebär en ökning med cirka tio procent. De regionala skillnaderna i utvecklingen beräknas emellertid bli betydande. Medan Stockholms, Uppsala, Skåne, Hallands och Västra Götalands län beräknas öka med i storleksordningen 10 till 30 procent antas

befolkningen i Norrbottens, Västernorrlands, Gävleborgs, Jämtlands och Dalarnas län minska med 10–15 procent.

Denna prognos bygger för landet totalt sett på att fruktsamheten successivt stiger till 1,8 barn per kvinna, att invandringsöverskottet på sikt stabiliseras på 20 000 per år och att medellivslängden stiger med drygt fyra år för män och med tre år för kvinnor till år 2030. Prognosen för länen bygger på att genomsnittet av de senaste 15 årens flyttningsmönster kommer att gälla under hela prognosperioden och att de under 1990-talet observerade regionala skillnaderna i fruktsamhet och dödlighet kommer att bestå.

Andelen i yrkesaktiv ålder minskar i alla län

Andelen äldre (över 64 år) beräknas fram till år 2030 öka i alla län med en variation på mellan fyra och tolv procentenheter. Under samma tidsperiod kommer andelen i yrkesaktiv ålder och andelen unga att minska i samtliga län. Länen går således åt samma håll, men förändringstakten är olika stark, vilket innebär att de regionala skillnaderna ökar. Detta gäller inte minst andelen över 64 år.

Fram till år 2030 beräknas det vara i storstadslänen och i Jönköpings län som andelen i yrkesaktiv ålder förändras minst. Detta medför att storstadslänen kommer att befästa sin relativt sett gynnsamma åldersstruktur gentemot övriga län. Mellan 2000 och 2030 beräknas andelen i yrkesaktiv ålder minska med mellan sju och åtta procentenheter i Norrbottens, Gotlands, Västernorrlands och Gävleborgs län.

Försörjningskvoten stiger i hela landet

Ett enkelt sätt att sammanfatta vad den ovan beskrivna demografiska utvecklingen kan komma att betyda för de materiella livsvillkoren i framtiden är att relatera hela befolkningens storlek till antalet personer i yrkesaktiv ålder (20-64 år), dvs.

försörjningskvoten = hela befolkningen / befolkningen 20-64 år.

I täljaren sätts således hela befolkningen och i nämnaren befolkningen i yrkesaktiv ålder, dvs. de som skall producera de varor och tjänster som hela befolkningen skall leva av. Den på detta vis beräk-

nade ”försörjningskvoten” visar hur många, inklusive sig själv, var och en i yrkesaktiv ålder skall försörja genom sitt arbete.

Totalt för hela landet kommer försörjningskvoten att vara i stort sett oförändrad de närmaste 10-15 åren. Därefter sker en markant uppgång, framför allt under 2020-talet. Då är fortfarande en betydande del av de stora årskullarna från 1940-talet i livet och de inte riktigt lika stora årskullarna från 1960-talet börjar gå i pension. Situationen förvärras av att antalet i yrkesaktiv ålder minskar.

Försörjningskvoten stiger i alla län. Dessutom ökar spännvidden mellan länen, från intervallet 1,61–1,79 år 2000 till 1,72–2,02 år 2030. Stockholms län hade den lägsta försörjningskvoten år 2000 och kommer enligt prognosen att ha det även år 2030. Gotlands län beräknas få den högsta försörjningskvoten år 2030, men Västernorrlands, Dalarnas, Norrbottens, Kalmar och Jämtlands län beräknas ligga på nästan samma höga nivå.

Spännvidden mellan kommunerna vad avser försörjningskvoten är självfallet betydligt större än mellan länen och den kommer också att öka avsevärt mer än spännvidden mellan länen. År 2000 var den lägsta försörjningskvoten 1,52 och den högsta 2,06. År 2030 beräknas motsvarande tal bli 1,58 respektive 2,63.

Effekter på kommunernas ekonomi

Förskjutningen mot en allt mindre andel i yrkesverksam ålder får naturligtvis på sikt återverkningar på kommunernas ekonomi. När andelen unga och gamla ökar så stiger kostnaderna, samtidigt som den minskande andelen i yrkesverksam ålder innebär att skatteunderlaget relativt sett krymper.

En grov kalkyl över hur kommunalskatten kan komma att påverkas av den förändrade åldersstrukturen visar att flertalet kommuner skulle få en lägre skatt år 2020 än år 2003, men att skatten skulle behöva höjas väsentligt under 2020-talet för nästan alla kommuner. Totalt sett för hela perioden 2003-2030 ger beräkningarna som resultat att de allra flesta kommuner måste ta ut högre skatt år 2030 än år 2003, många kommuner väsentligt högre.

Resultatet fram till år 2020 kan te sig överraskande. Förklaringen är att antalet unga (0-19 år) enligt befolkningsprognosen kommer att minska, vilket uppväger att de gamla (65- år) blir fler. De stora årskullarna från 1940-talet har då ännu inte nått den ålder då de kommer att kräva mycket omsorg. Dessutom kommer under denna period de stora årskullarna som föddes runt 1990 att komma ut i arbetslivet och bidra till produktionen. Den beräknade kraftiga ökningen av kommunalskatten under 2020-talet beror på att antalet äldre då ökar kraftigt samtidigt som antalet i yrkesverksam ålder minskar.

Fyra av tio har eftergymnasial utbildning 2020

År 2000 hade drygt hälften av Sveriges arbetskraft gymnasial utbildning, knappt 20 procent hade folk- eller grundskola och 30 procent eftergymnasial utbildning. De regionala variationerna var dock betydande. I endast tre av länen var andelen med eftergymnasial utbildning högre än riksgenomsnittet. Detta gällde för Stockholms (39 procent), Uppsala (37 procent) och Västerbottens län (31 procent). Lägst andel med eftergymnasial utbildning år 2000 hade Gävleborgs, Kalmar, Gotlands och Jönköpings län med 23 procent.

I riket totalt beräknas andelen i arbetskraften med eftergymnasial utbildning öka till 39 procent år 2020. Samtidigt nära nog halveras andelen med folk- eller grundskola. Däremot förblir, enligt prognosen, andelen med gymnasial utbildning densamma år 2020 som 2000.

År 2000 var andelen kvinnor i arbetskraften som hade eftergymnasial utbildning 5 procentenheter högre än motsvarande andel för män. Fram till år 2020 beräknas skillnaden fördubblas till 11 procentenheter (45 procent för kvinnor och 34 procent för män).

Högst utbildning i Stockholms och Uppsala län

De *eftergymnasialt utbildade* i arbetskraften ökar i alla län, men väsentliga regionala skillnader beräknas kvarstå. Stockholms, Uppsala, Västerbottens och Skåne län – vilka redan år 2000 hade den högsta andelen eftergymnasialt utbildade – beräknas behålla sin tätposition även år 2020. Stockholms och Uppsala län beräknas då ha nått en andel på 47 procent. Den lägsta andelen med eftergymnasialt

utbildad arbetskraft år 2020 beräknas Gävleborgs, Kalmar, Gotlands och Jönköpings län komma att ha, dvs. samma län som år 2000.

Andelen i arbetskraften med *gymnasial utbildning* förväntas öka i stort sett i varje län fram till år 2020, men i flertalet fall rör det sig enbart om någon procentenhet. I Stockholms och Uppsala län, som redan år 2000 hade en relativt låg andel gymnasieutbildade i arbetskraften, fortsätter andelen att minska relativt kraftigt. Skälet till detta är att dessa län beräknas få den i särklass högsta andelen med eftergymnasial utbildning.

År 2020 kommer det fortfarande att vara i stort sett samma län som i dag som har den i arbetskraften högsta respektive lägsta andelen *folk- och grundskoleutbildade.* Skillnaden mellan länen kommer dock att reduceras under perioden.

SUMMARY

Population decline in eight counties despite national gain of half a million

Between 1985 and 2000 the population in Sweden increased by about half a million. Two thirds of this increase was due to a positive external net migration, in average 23 000 persons per year, and one third due to excess of births over deaths. Despite the marked increase in national population, eight out of twentyone counties experienced a decline. The main reason for this decline was a deficit in domestic migration.

The remaining thirteen counties experienced an increased population. In nine of theses counties the increase was mostly attributable to a positive external migration. In the counties of Stockholm and Uppsala the increase was mostly due to natural population growth whereas in the counties of Skåne and Halland the increase came about mainly as a result of domestic migration. (See map on page 16).

Variations in employment and structural changes

During the second half of the 1980s growth in employment was significant in many parts of Sweden. During the period 1985-90 all counties experienced growth in employment. The most noteworthy increases however were in the counties of Halland, Uppsala, Stockholm and Skåne.

The upward trend in the economy towards the end of the 1980s was materially reversed during the early part of the 1990s when more than half a million jobs disappeared. Since 1997 Sweden has again experienced an improvement in employment opportunities. Nevertheless, current employment figures are much less favourable than before the economic recession. Stockholm was in fact the only county in Sweden with more people in employment in the year 2000 than in 1990.

Relative to the 1980s, all counties have experienced a marked reduction in employment opportunities in manufacturing industry as well as within the public sector. Characteristically the counties with

the least improvement in employment are those with the weakest recovery in the private service sector. In the counties of Stockholm, Uppsala, Jönköping and Halland, where total employment has increased, there has also been a significant increase in employment within the private service sector.

Moves to metropolitan areas

Domestic migration during the 1990s entailed increased concentration to metropolitan areas especially to the county of Stockholm. In the age range 16-64 years, Stockholm gained some 75 000 persons during 1991-2000 due to domestic migration. During the same period, the county of Skåne received a migratory gain of about 16 000 persons. For the counties of Västra Götaland, Halland and Uppsala the corresponding gains were between four and six thousand. The remaining counties experienced domestic migratory losses.

Most domestic moves among persons aged 20-30 years usually occur when people are seeking education or job or raising a family. The inclination to move also depends on educational attainment; the higher educational attainment the more pronounced is the inclination to move. During the 1990s, it was mostly the counties of Stockholm and Skåne that were the principal recipients of post-secondary educated migrants; Stockholm gaining about 50 000 and Skåne slightly less than 6 000. Apart from the counties of Halland and Västra Götaland, all other counties experienced migratory losses among post-secondary educated.

Ten per cent growth in population but bigger regional differences

Between 2000 and the year 2030 it is expected that the population of Sweden will increase by about 850 000 persons and thus reach 9.75 million. This is an increase of about 10 per cent. At the same time it is expected that regional population differences will become more pronounced than today. While the counties of Stockholm, Uppsala, Skåne, Halland and Västra Götaland are expected to increase by some 10 to 30 per cent, the counties of Norrbotten, Västernorrland, Gävleborg, Jämtland and Dalarna are expected to decline by some 10-15 percent.

This forecast assumes that the national total fertility rate, over time, reaches 1.8 children per woman, that international net-migration is about 20 000 per year, and that the life expectancy for males increases by about four years and for females by three years. The forecast for the counties assumes that the domestic migration pattern will remain the same as the average for the past 15 years. In addition, it is assumed that regional differences with respect to mortality and fertility observed during the 1990s remain unchanged until the year 2030.

Declining proportion of population at working ages in all counties

The proportion of elderly (those aged 65+) is expected to increase in all counties until 2030. The increase in the proportion of elderly varies across counties by between four and twelve percentage points. During this period the proportion of the population at working ages as well as the youngest age groups are expected to decrease in all counties. Hence the counties share the same demographic tendencies albeit at different tempos which, in turn, exacerbates regional differences. Especially the proportion of elderly is likely to vary considerably across counties.

From now on until 2030, the least changes in the proportion of the population at working ages are expected to be in the metropolitan counties and in the county of Jönköping. In other words, the counties with the biggest cities are expected to maintain their favourable age structures *vis-à-vis* the remaining counties.

During the period 2000-2030, it is estimated that the proportion of the population at working ages will decrease by between 7 and 8 percentage points in the counties of Norrbotten, Gotland, Västernorrland and Gävleborg.

Increasing dependency ratios

A common and simple measure of how demographic changes are likely to affect life conditions in the future is the dependency ratio which we define as the ratio between the total population and those

aged 20-64 (working ages). The dependency ratio is a rough measure of how many persons, including themselves, each person of working age must support.

Basically, the dependency ratio is not going to change much during the next 10-15 years. However, following this period a sharp increase in the dependency ratio are expected, especially during the 2020s. At that time, a significant proportion of the big cohorts born during the 1940s is still alive, and the somewhat more modestly sized cohorts from the 1960s are beginning to retire. The situation will be worsened as a result of a declining number of persons at working age.

The dependency ratio is expected to increase in all counties. Furthermore, the range between the counties is expected to expand, from 1.61-1.79 in the year 2000 to 1.72-2.02 in the year 2030. Stockholm had the lowest dependency ratio in the year 2000 and is expected to maintain this position until the year 2030. The county of Gotland, on the other hand, is expected to have the highest dependency ratio by the year 2030. However the counties of Västernorrland, Dalarna, Norrbotten, Kalmar and Jämtland are expected to be at nearly the same level as Gotland by the year 2030.

The variability across municipalities with respect to the dependency ratio is more pronounced than between counties. Over time this difference will become even larger. In the year 2000, the lowest dependency ratio was 1.52 and the highest 2.06. In the year 2030 it is estimated that the lowest dependency ratio will be 1.58 and the highest 2.63.

Economic effects for the municipalities

The decreasing proportion of the population at working ages will necessarily have consequences for the municipal budgets. When the proportion of young and old people increases, the costs for the municipal services - nurseries, schools and care of the elderly – increase. At the same time, the decreasing proportion of the population at working ages means that the tax revenue potential decreases, in relative terms.

Four out of ten will have tertiary education by 2030

In the year 2000, about half the labour force in Sweden had upper secondary education, some 20 per cent had educational attainment from compulsory school, and about 30 per cent post-secondary education. There was considerable variation across counties. Only three counties had a proportion of post-secondary educated above the national average; Stockholm (39 per cent), Uppsala (37 per cent) and Västerbotten (31 per cent). Counties with the lowest post-secondary attainment in the year 2000 were Gävleborg, Kalmar, Gotland and Jönköping at 23 per cent.

At the national level, it is estimated that the propotion of the labour force with post-secondary education attainment will reach 39 per cent by the year 2020. At the same time, the proportion of people with no more than compulsory education will be almost halved, while the proportion of the labour force with upper secondary education will remain almost the same in 2020 as in 2000.

In the year 2000, the proportion of women in the labour force with post-secondary educational attainment was 5 percentage points higher than the corresponding proportion for men. During the next 20 years this difference is expected to reach 11 percentage points (45 and 34 per cent for men and women, respectively).

Stockholm and Uppsala leading in well-educated labour force

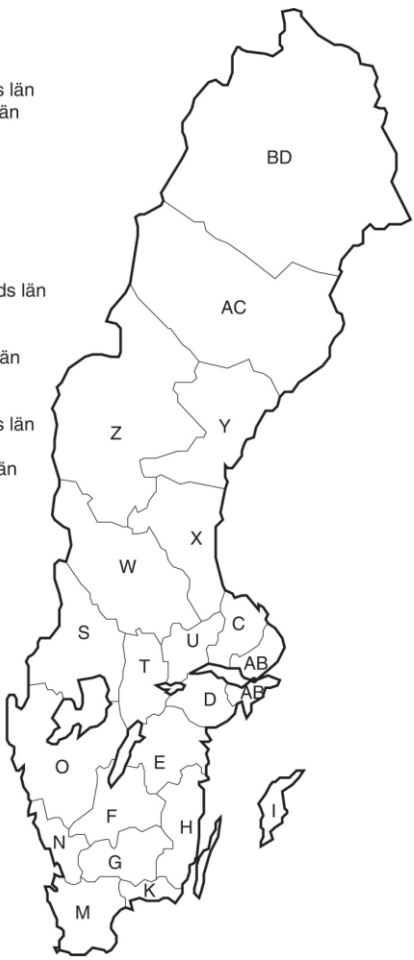
The number of persons educated at tertiary level being in the labour force is expected to increase in all counties but regional differences are likely to remain. Stockholm, Uppsala, Västerbotten and Skåne counties already in 2000 had the highest proportion of post-secondary educated and are expected to be leading in this respect by the year 2020. It is then expected that the proportion of post-secondary educated in the labour force will be around 47 per cent in Stockholm and Uppsala. The counties Gävleborg, Kalmar, Gotland and Jönköping are expected to have the lowest proportions of post-secondary educa-ted by the year 2020.
The proportion of upper secondary school education in the labour force is expected to increase throughout the country. In most cases, however, the increase will be but slight. In Stockholm and Uppsala,

which already in 2000 had relatively low proportions of labour force with upper secondary school attainment, this proportion will decrease markedly. The reason for this is that these counties are expected to have the highest proportions of labour force with post-secondary educational attainment.

For the most part, counties with the best educated labour force in the year 2020 will be the same as in the year 2000 and those with less educated labour force will also be the same. It is estimated that these differences in educational attainment will become less pronounced during the projection period.

County map of Sweden

AB = Stockholms län
C = Uppsala län
D = Södermanlands län
E = Östergötlands län
F = Jönköpings län
G = Kronobergs län
H = Kalmar län
I = Gotlands län
K = Blekinge län
M = Skåne län
N = Hallands län
O = Västra Götalands län
S = Värmlands län
T = Örebro län
U = Västmanlands län
W = Dalarnas län
X = Gävleborgs län
Y = Västernorrlands län
Z = Jämtlands län
AC = Västerbottens län
BD = Norrbottens län

BAKGRUND OCH SYFTE

Sedan några år tillbaka pågår en livlig debatt i vårt land kring arbetskraftsfrågor. Det som främst har engagerat debattörerna är risken för en förestående arbetskraftsbrist dvs. att tillgången på arbetskraft inte skulle räcka till för att tillgodose arbetsmarknadens behov. Debatten har mest gällt arbetskraftstillgångarna i landet som helhet och mindre deras fördelning på regioner.

I den här rapporten lyfter vi fram regionala skillnader som hänger samman med tillgången på arbetskraft. Vi redovisar inga kalkyler över den framtida *efterfrågan* på arbetskraft och behandlar därför inte risken för obalanser mellan tillgång och efterfrågan (annat än på ett mycket övergripande plan). Den aspekten belyses i rapporten *Trender och prognoser 2002 – befolkningen, utbildningen, arbetsmarknaden med sikte på år 2020*. Där redovisas beräkningar på nationell nivå som visar hur balansen mellan tillgång och efterfrågan på olika utbildnings-kategorier kan komma att se ut vid normal tillväxt i ekonomin och med ett i stort sett oförändrat utbildningssystem.

I föreliggande rapport presenteras för varje län data som ger en bild av länets förutsättningar utbildnings- och sysselsättningsmässigt. För vart och ett av länen redovisas både historiska data och prognoser över faktorer av betydelse för arbetskraftens storlek och utveckling. Sålunda görs för varje län en redovisning av befolkningens ålders- och könsfördelning samt utbildningsstruktur. Fördelningen på ålder och kön har betydelse genom att arbetskraftsdeltagandet varierar mellan olika åldrar samt mellan män och kvinnor. Befolkningens utbildning är också betydelsefull då högre utbildade ofta har ett klart högre arbetskraftsdeltagande än de lägre utbildade.

Arbetskraftstillgångarna är i rapporten uppdelade på 16 utbildnings-inriktningar. Deras utveckling 1990 – 2000 presenteras liksom prognoser över förändringarna fram till år 2020. Därmed ges en bild av vilken kompetens som finns och kommer att finnas i varje län.

Prognoserna över åldersstrukturen och utbildningsnivån visar hur förutsättningarna för sysselsättningstillväxt och ekonomisk utveckling varierar mellan länen. Våra data över de sysselsattas fördelning på näringsgrenar ger en bild av hur produktions-

inriktningen ser ut i varje län. Detta kan utgöra ett underlag för bedömning av förutsättningarna för sysselsättningen framåt i tiden.

I länsredovisningen ingår också data över den inrikes in- och utflyttningen per utbildningsnivå under de senaste tio åren. Detta ger en indikation på hur attraktivt länet varit för olika utbildningsgrupper.

Vår länsredovisning innehåller inte endast indikatorer över länens framtida produktionsförutsättningar utan också över vilka krav och påfrestningar de kan stå inför. Försörjningskvoten är en sådan indikator. Den utgör visserligen ett rent demografiskt mått då den beräknas som kvoten mellan ett lands, läns eller en kommuns totala befolkning och antalet personer i åldern 20-64 år inom samma geografiska område. Syftet med att beräkna försörjningskvoten är emellertid att ge en ungefärlig bild av hur stora anspråken kommer att bli på den totala produktion som de arbetande framställer. Produktionsresultatet skall ju fördelas inte bara bland dem som svarar för produktionen utan också bland alla dem som står utanför produktionen.

Försörjningskvoten redovisas dels per län relaterat till riksgenomsnittet, dels för de kommuner i varje län som år 2030 beräknas ha den högsta respektive lägsta kvoten. Dessa jämförelser visar hur spännvidden mellan kommunerna ser ut i dag och kan komma att förändras framöver.

Vår ambition med denna rapport är att tillhandahålla material som kan användas av olika aktörer i samhället. Vi hoppas att vår rapport kan bidra med underlag till en debatt om vad som bör göras för att lindra verkningarna av den i många län ogynnsamma demografiska utvecklingen under framför allt 2020-talet. Den omställning som behöver ske tar lång tid att genomföra. Därför behövs utblickar mot framtiden med ett så långt tidsperspektiv som i denna rapport.

SYSSELSÄTTNING OCH STRUKTUROMVANDLING

En händelserik period

Utvecklingen på arbetsmarknaden har under de senaste 15 åren kännetecknats av tvära kast mellan stark uppgång och kraftig nedgång. Under 1980-talets sista hälft var sysselsättningstillväxten stark i stora delar av landet. Alla län hade under perioden 1985-1990 en sysselsättningstillväxt. Den kraftigaste tillväxten skedde i Hallands, Uppsala, Stockholms och Skåne län. Den starka konjunkturuppgången i slutet av 1980-talet förbyttes snabbt i en ännu kraftigare nedgång under 1990-talets första år, då mer än en halv miljon jobb försvann. Sedan 1997 har Sverige återigen haft en sysselsättningstillväxt. Trots detta är antalet sysselsatta fortfarande mycket lägre än före konjunkturnedgången. Av landets samtliga län var det endast i Stockholms län som antalet förvärvsarbetande var högre år 2000 än år 1990.

Sysselsättningen minskade med en tiondel

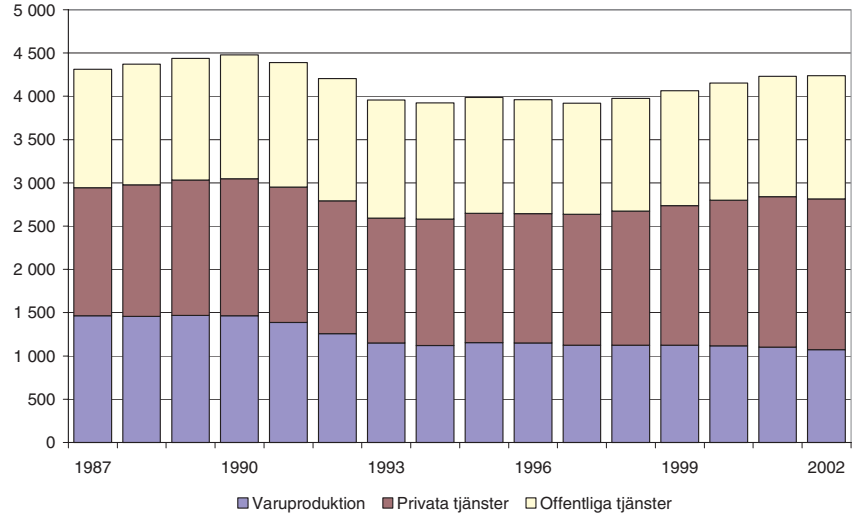
Mellan 1990 och 1994 minskade antalet sysselsatta i Sverige med mer än 550 000 personer eller 12 procent enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU). År 1994 avstannade sysselsättningsnedgången och under några år i mitten av decenniet var antalet sysselsatta i stort sett oförändrat. I slutet av år 1997 började sysselsättningen åter öka. Tjänstesektorn, framför allt den privata, svarar för hela den sysselsättningstillväxt som har skett på arbetsmarknaden sedan 1997. År 2002 hade drygt hälften av sysselsättningsnedgången under 1990-talet återhämtats.

Industrisysselsättningen sjönk snabbt under 1990-talets första år. Nästan vart fjärde industrijobb försvann mellan 1990 och 1994. Under 1990-talets senare hälft var antalet sysselsatta inom industrin relativt oförändrat. Sedan början av år 2001 minskar återigen industrisysselsättningen.

Även sysselsättningen inom byggverksamheten minskade kraftigt under 1990-talets första hälft. Mellan 1990 och 1994 minskade antalet sysselsatta med 30 procent. Under 1990-talets senare hälft låg bygg-

sysselsättningen på en relativt oförändrad nivå. Sedan sekelskiftet har sysselsättningen ökat något.

Antalet sysselsatta fördelade på sektorer 1987-2002
1 000-tal personer

Anm: Vad som ingår i de tre sektorerna framgår av tabellen på sid. 21 och bilaga 3.
Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Tjänstesektorn svarade för hela sysselsättningstillväxten

Även inom den privata tjänstesektorn minskade sysselsättningen i början av 1990-talet. Det var framför allt antalet sysselsatta inom finanssektorn, handeln och transportverksamheten som minskade. Nedgången var dock begränsad och förbyttes några år senare i en kraftig sysselsättningstillväxt. Den starkaste tillväxten skedde inom företagstjänsterna, som är en del av den privata tjänstesektorn. Företagstjänsterna har ökat med 77 procent sedan 1993. Detta motsvarar mer än 225 000 fler sysselsatta på nio år. Totalt har antalet sysselsatta inom hela den privata tjänstesektorn ökat med närmare 300 000 personer sedan 1993.

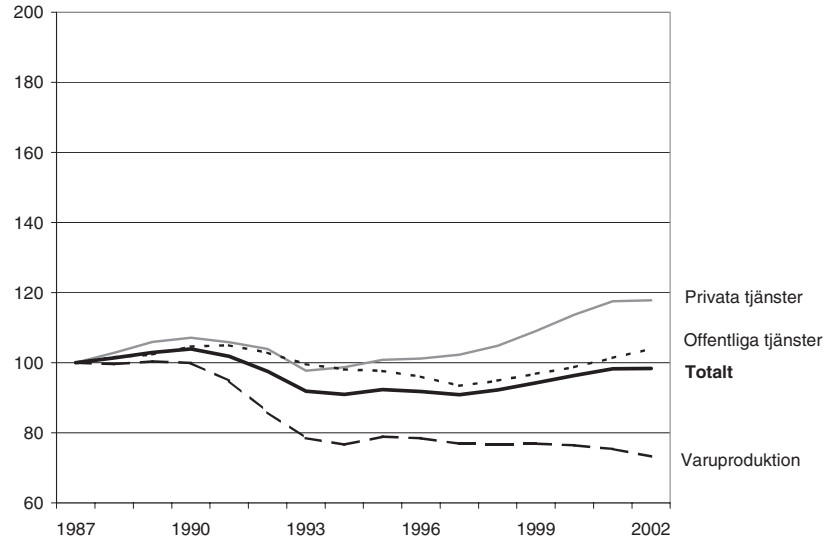
Sysselsättningsnedgången inom den offentliga sektorn skedde något senare än på den övriga arbetsmarknaden. Mellan 1991 och 1997 minskade sysselsättningen inom den offentliga sektorn med nästan 160 000 personer eller 11 procent på grund av besparingsåtgärder. Nedgången skedde främst inom hälso- och sjukvården. Sedan 1997 har sysselsättningen inom den offentliga sektorn återigen ökat med närmare 150 000 personer. Det är framför allt inom utbildningsväsendet och äldreomsorgen som sysselsättningen har ökat medan den har minskat inom hälso- och sjukvården samt barnomsorgen.

Antalet sysselsatta fördelade på näringsgrenar 1987-2002
1000-tal personer

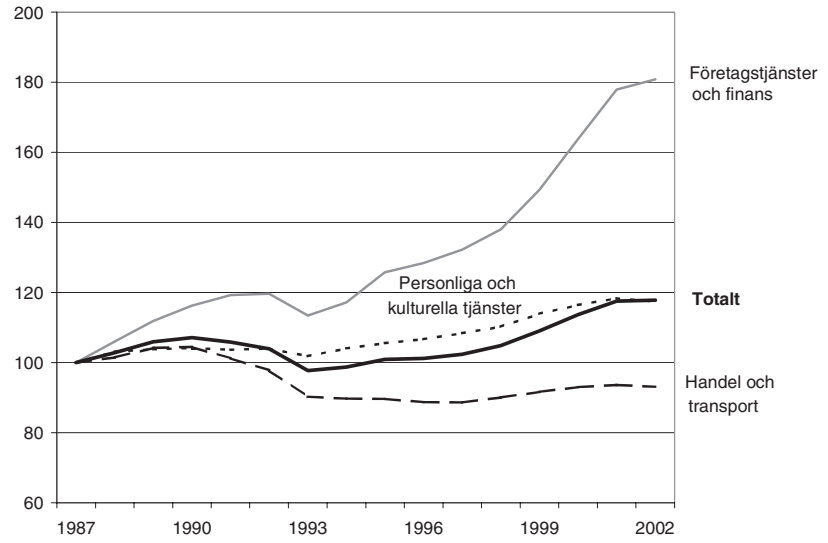
Näringsgren	**1987**	**1990**	**1995**	**1997**	**2000**	**2002**
Jord- och skogsbruk, fiske	174	154	124	109	98	91
Industri inkl. gruvor	961	953	769	767	766	722
El-, gas-, värme- och vattenverk	40	35	33	33	30	25
Byggindustri	289	323	230	218	226	235
Varuproduktion	**1 465**	**1 464**	**1 156**	**1 126**	**1 120**	**1 073**
Parti- och detaljhandel	553	582	509	498	520	515
Transport och kommunikation	306	315	261	263	279	284
Handel och transport	*859*	*897*	*770*	*761*	*799*	*800*
Hotell och restaurang	90	103	100	104	116	113
Personliga o kulturella tj. exkl. hotell o restaurang	192	190	196	201	211	217
Personliga o kulturella tjänster	*281*	*293*	*297*	*305*	*328*	*330*
Bank- och försäkringsverksamhet	91	95	82	81	87	90
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	56	58	67	66	58	59
Uthyrningsfirmor	8	10	8	9	9	10
Datakonsulter och dataservicebyråer	28	37	45	57	92	99
Annan företagsservice	155	193	222	233	308	352
Företagstjänster och finans	*338*	*392*	*424*	*446*	*553*	*611*
Privata tjänster	**1 478**	**1 582**	**1 491**	**1 512**	**1 680**	**1 741**
Civila myndigheter, försvar, internat.organisationer	238	240	200	211	223	241
Utbildning, forskning och utveckling	318	310	318	306	361	391
Hälso- och sjukvård	440	448	366	325	320	318
Barnomsorg	141	165	169	157	139	129
Äldreomsorg	153	178	195	194	229	257
Övrig omsorg	81	93	90	86	82	88
Offentliga tjänster	**1 370**	**1 433**	**1 338**	**1 280**	**1 354**	**1 425**
Näringsgren okänd	3	6	2	4	6	6
Totalt	**4 316**	**4 485**	**3 986**	**3 922**	**4 159**	**4 244**

Anm: En del av nedgången inom barnomsorgen i slutet av 1990-talet förklaras av att 6-åringarna flyttades från förskolan till grundskolan då förskoleklassen infördes.
Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Antalet sysselsatta fördelade på sektorer
Index 1987 = 100

Antalet sysselsatta inom den privata tjänstesektorn
Index 1987 = 100

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Strukturomvandling på arbetsmarknaden

De senaste årtiondenas utveckling på arbetsmarknaden har inneburit en fortsatt strukturomvandling med minskad sysselsättning inom varuproduktionen och ökad sysselsättning inom tjänsteproduktionen. Tre av fyra sysselsatta i Sverige arbetar i dag inom den privata eller offentliga tjänsteproduktionen. Varuproduktion innefattar jord- och skogsbruk, fiske, gruvbrytning, industri, byggverksamhet, el-, vatten- och värmeförsörjning samt avloppshantering. Övriga näringsgrenar är tjänsteproducerande.

Den privata tjänstesektorn är till viss del kopplad till industrin. En del av den långsiktiga nedgången inom industrin och uppgången inom den privata tjänstesektorn förklaras av att många funktioner som tidigare fanns inom industriföretagen har avknoppats till tjänstesektorn. Exempel på sådana verksamheter är ekonomiavdelningar, utvecklingsavdelningar, tekniska konsulter, telefonväxlar, lunchmatsalar, posthantering, vaktmästeri etc. Ett visst tjänsteinnehåll finns dock fortfarande kvar inom varuproduktionen.

Stora regionala skillnader

Redovisningen av sysselsättningsutvecklingen i de tre föregående avsnitten baserades på SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU). Dessa utgörs av urvalsundersökningar och går inte att bryta ned på länsnivå för Sveriges samtliga län. För att kunna studera sysselsättningsutvecklingen regionalt behöver vi därför använda en annan typ av statistik, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS). RAMS är en totalräknad statistik som bygger på arbetsgivarnas kontrolluppgifter och har därför inte samma aktualitet som AKU. Vi har i de följande redovisningarna använt uppgifter från RAMS över förvärvsarbetande dagbefolkning, dvs. förvärvsarbetande fördelade efter arbetsställets belägenhet.

Under perioden 1985-2000 var det stora regionala skillnader i förändringen av antalet förvärvsarbetande. Under konjunkturuppgången i slutet av 1980-talet ökade antalet förvärvsarbetande i samtliga län. I hela landet ökade antalet förvärvsarbetande med 4,5 procent under perioden 1985-1990. Den starkaste tillväxten skedde i Hallands och Uppsala län följda av Stockholms och Skåne län. Under 1990-talets

första år minskade sysselsättningen så kraftigt att antalet förvärvsarbetande i hela landet fortfarande var 9 procent lägre år 2000 än tio år tidigare, trots sysselsättningsuppgången i slutet av decenniet. Av landets samtliga län var det endast Stockholms län som hade fler förvärvsarbetande år 2000 än år 1990. Störst var nedgången i Norrbottens, Västernorrlands och Värmlands län. Dessa tre län hörde även till de län som hade den svagaste sysselsättningstillväxten under perioden 1985-1990.

Sammantaget under hela perioden 1985-2000 var det endast Stockholms, Uppsala, Jönköpings och Hallands län som år 2000 hade fler förvärvsarbetande än år 1985. I samtliga andra län i Sverige var antalet förvärvsarbetande fortfarande lägre år 2000 än år 1985. Störst var nedgången i Norrbottens, Värmlands och Västernorrlands län där antalet förvärvsarbetande år 2000 var nästan 20 procent mindre än år 1985.

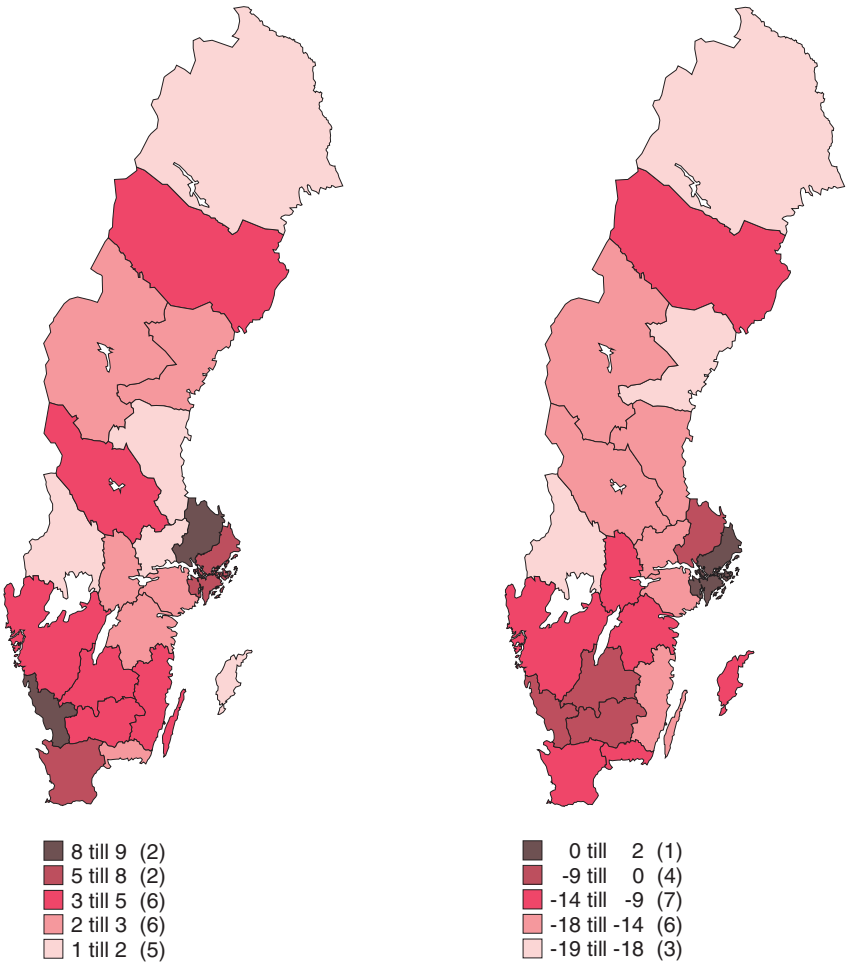
Stark privat tjänstesektor har gett sysselsättningstillväxt

I stort sett alla län har haft en kraftig sysselsättningsnedgång inom industrin och den offentliga tjänstesektorn. Undantaget är Jönköpings län där industrisysselsättningen var högre år 2000 än år 1985. Kännetecknande för de län som har haft den svagaste återhämtningen av den totala sysselsättningen är en mycket svag tillväxt av den privata tjänsteproduktionen. I Stockholms, Uppsala, Jönköpings och Hallands län, där den totala sysselsättningen ökat, har sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn ökat starkt.

Även i Kronobergs och Blekinge län har den privata tjänstesektorn ökat starkt. Denna uppgång har dock ännu inte kunnat uppväga den starka nedgången i andra sektorer, varför antalet förvärvsarbetande i de båda länen ännu år 2000 inte hade återhämtats till 1985 års nivå.

Förvärvsarbetande dagbefolkning
Procentuell förändring av antalet förvärvsarbetande

År 1985-1990 *År 1990-2000*

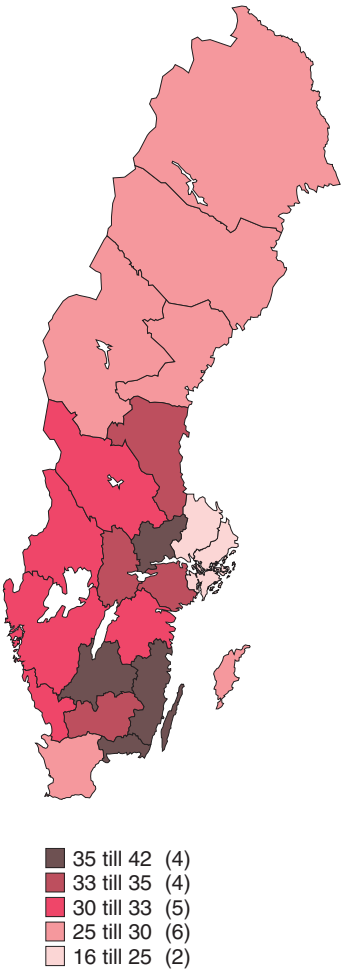
Anm: Talen inom parentes anger antal län
Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Produktionsstrukturen i länen

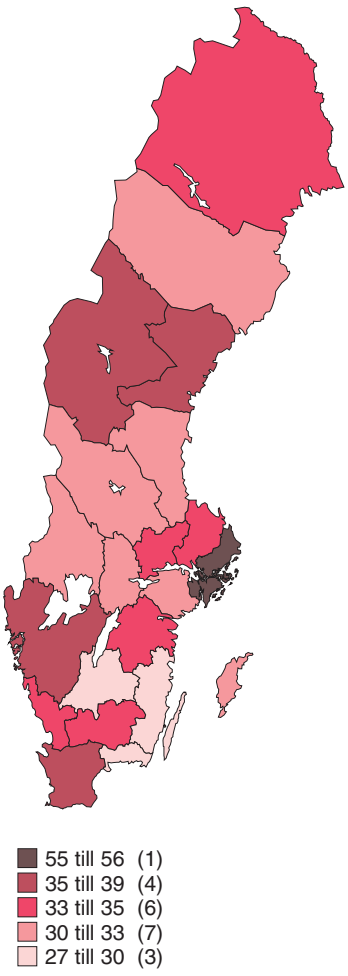
Det är stora skillnader i produktions- eller näringsgrensstrukturen mellan Sveriges olika län. Den privata tjänstesektorn är koncentrerad till storstadslänen medan varuproduktionen svarar för en stor andel av jobben i vissa regioner i Syd- och Mellansverige. I flera län i norra Sverige dominerar arbetstillfällena inom offentliga tjänster.

Förvärvsarbetande dagbefolkning år 2000

Andel i varuproduktion

Andel i privata tjänster

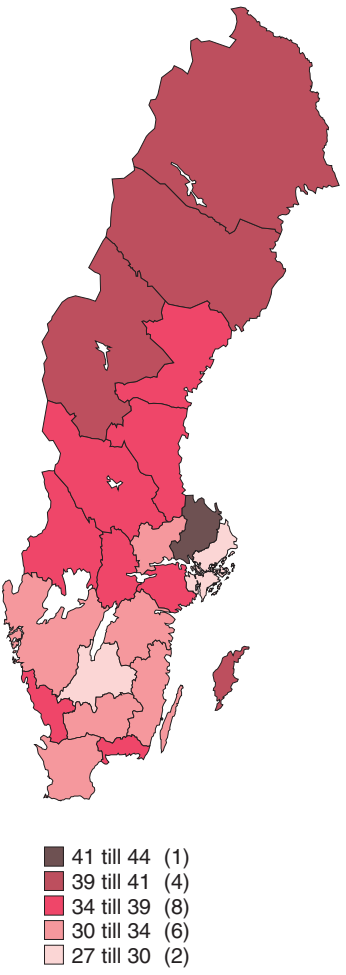

Anm: Talen inom parentes anger antal län

Varuproduktion

Lägst andel förvärvsarbetande inom varuproduktionen har Stockholms och Uppsala län, där omkring en femtedel arbetade inom jord- och skogsbruk, industri eller byggverksamhet år 2000. Även i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län är jobben inom varuproduktionen relativt få. Störst andel sysselsatta inom varuproduktionen finns i Jönköpings och Kalmar län där fyra av tio arbetar inom dessa näringar.

Andel i offentliga tjänster

Anm: Talen inom parentes anger antal län

Privata tjänster

Den privata tjänsteproduktionen är koncentrerad till storstadsregionerna, främst Stockholms län. En fjärdedel av jobben inom den privata tjänstesektorn är belägna i Stockholms län. Hälften av de förvärvsarbetande inom finansiell verksamhet, 40 procent av de inom företagstjänster och en tredjedel av de som arbetar med personliga eller kulturella tjänster arbetar i detta län. Detta innebär att över hälften av jobben i Stockholms län utgörs av tjänster inom den privata tjänstesektorn.

Lägst andel förvärvsarbetande inom den privata tjänstesektorn finns i Kalmar, Blekinge, Jönköpings och Södermanlands län där mindre än 30 procent arbetar i denna sektor.

Offentliga tjänster

I framför allt Stockholms och Jönköpings län men även i Kronobergs, Västmanlands och Västra Götalands län är andelen förvärvsarbetande inom den offentliga tjänstesektorn relativt liten, cirka 30 procent. Den offentliga tjänsteproduktionen svarar däremot för en stor andel av sysselsättningen i Uppsala län, beroende på en förhållandevis stor utbildningssektor, Gotlands län samt i Västerbottens, Norrbottens och Jämtlands län, där sektorn sysselsätter cirka 40 procent av de förvärvsarbetande.

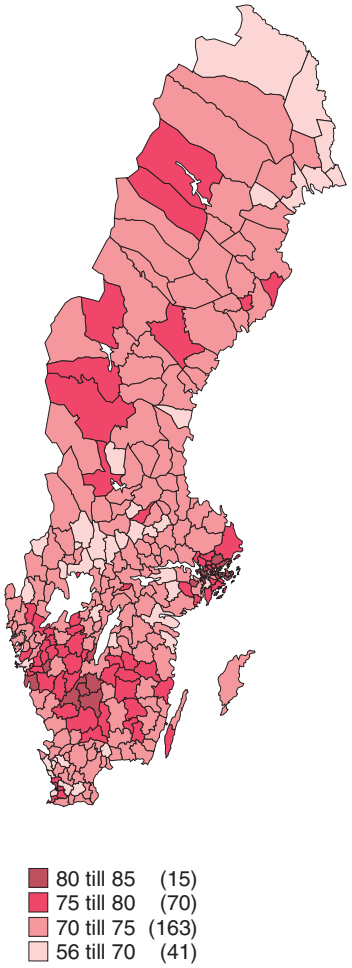
Stora regionala skillnader i förvärvsfrekvens

År 2000 förvärvsarbetade 75 procent av befolkningen i Sverige i åldern 20-64 år. Män förvärvsarbetade i något större utsträckning än kvinnor, 78 respektive 73 procent. Det är dock större skillnader i förvärvsfrekvens mellan olika regioner i Sverige än mellan män och kvinnor. I detta avsnitt avses den förvärvsarbetande nattbefolkningen, dvs. de förvärvsarbetande är fördelade efter i vilket län eller i vilken kommun som bostaden finns. Den länsvisa spridningen, dvs. skillnaden mellan det län som hade den högsta och det län som hade den lägsta förvärvsfrekvensen uppgick till cirka 10 procentenheter år 2000. Högst andel förvärvsarbetande fanns i Jönköpings och Kronobergs län (81 respektive 79 procent) och lägst andel i Norrbottens och Skåne län (71 respektive 72 procent).

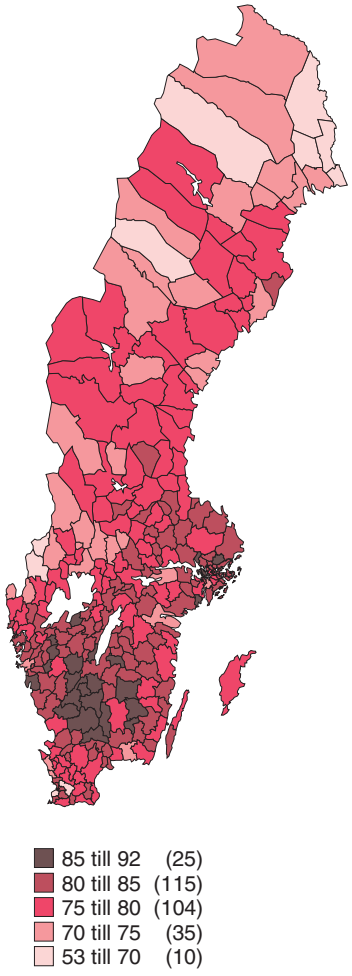
Den kommunvisa spridningen var ännu större, 33 procentenheter. Gnosjö kommun hade den högsta andelen förvärvsarbetande år 2000, 88 procent, och Haparanda den lägsta, 55 procent. I några kommuner som gränsar till våra grannländer, t.ex. Haparanda, Övertorneå och Pajala nära finska gränsen och Eda nära den norska gränsen, förekommer det sannolikt en arbetspendling till grannländerna. De personer som bor i Sverige men arbetar i ett annat land registreras inte som förvärvsarbetande i Sverige. Detta betyder att andelen förvärvsarbetande troligen är större än vad den officiella statistiken visar.

Förvärvsarbetande nattbefolkning år 2000
Andel förvärvsarbetande av befolkningen per kommun, 20-64 år

Kvinnor

Män

Anm: Talen inom parentes anger antal kommuner
Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Pendling mellan länen

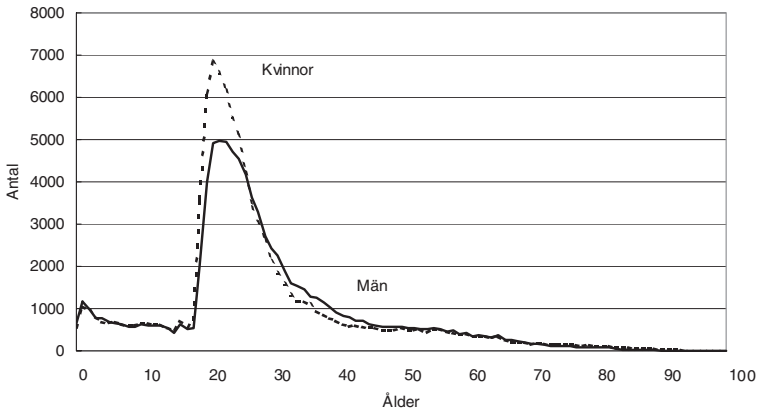
Arbetspendlingen mellan olika län i Sverige är relativt omfattande. År 2000 arbetade cirka 250 000 personer i ett annat län än där de var bosatta. Oftast pendlar man från bostaden till ett arbete i ett närliggande län, exempelvis arbetar många som bor i Uppsala län i Stockholms län och många i Hallands län pendlar till ett arbete i Västra Götalands län. Det finns dock de som har långt mellan bostaden och arbetet. I dessa fall rör det sig sannolikt om veckopendling eller distansarbete.

De flesta län i landet har ett större antal personer som pendlar ut till arbete i annat län än som pendlar in till arbete i länet. Störst inpendlingsöverskott har Stockholms län, år 2000 var det drygt 50 000 fler som pendlade in än ut från länet. Även Västra Götalands, Jönköpings och Kronobergs län hade fler in- än utpendlare år 2000.

FLYTTNING OCH UTBILDNING

Skälen till att personer väljer att flytta varierar. Bland framför allt yngre personer är studier ett skäl till att flytta. Vissa väljer att flytta för att bedriva gymnasiestudier på annan ort men det stora flertalet flyttar när de är drygt 20 år och då sker studierna vanligtvis på högskolenivå. För barnfamiljer är barnens uppväxtvillkor viktiga och det är rimligt att anta att det i fler fall rör sig om geografiskt kortare flyttningar. I de yrkesaktiva åldrarna är naturligtvis flyttning för att få ett arbete ett viktigt skäl. För äldre personer är väl fungerande vård och omsorg av betydelse. Dessutom väljer vissa att återvända till en tidigare bostadsort i samband med pensionering.

Antalet inrikes flyttningar över länsgräns fördelade efter kön och ålder, år 2002

I de följande avsnitten beskrivs flyttmönstret för olika utbildningsgrupper och om inget annat anges så avses perioden 1991-2000.

Flyttning över länsgräns

Ett vanligt mönster under perioden 1991-2000 var att de högskoleutbildade flyttade i större utsträckning än gymnasieutbildade och folk- eller grundskoleutbildade[1].

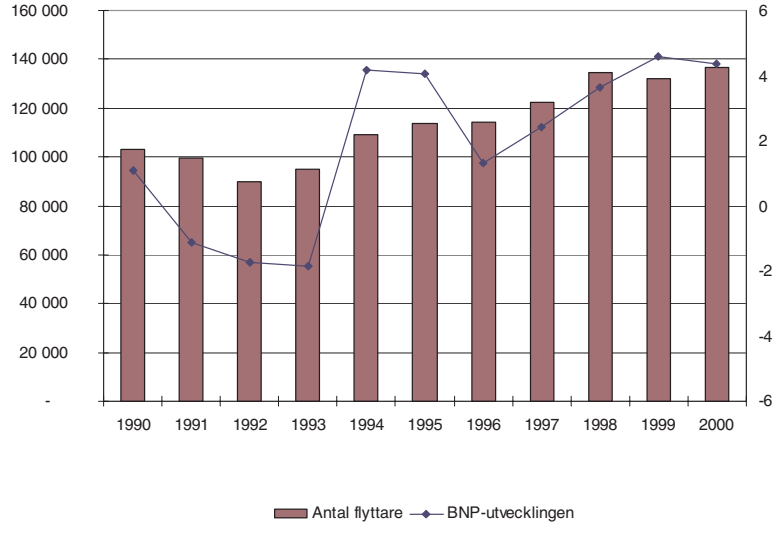
[1] För en utförlig beskrivning av utbildningsgrupperingen, se bilaga 2.

Flyttbenägenheten varierade mer för gymnasie- och högskoleutbildade vid en jämförelse över tiden. Av de folk- eller grundskoleutbildade flyttade cirka 1 procent per år medan flyttningsfrekvensen varierade mer för dem med högre utbildning. Av dem med gymnasieutbildning flyttade mellan 1,5-2,5 procent och bland de högskoleutbildade 3-4 procent. Som intervallen indikerar råder variationer inom respektive utbildningsnivå.

Ekonomin påverkar flyttningarna

Under 1990-talet präglades den svenska ekonomin av tvära kast. Mellan 1991 och 1993 utvecklades ekonomin i negativ riktning för att därefter följas av en positiv årlig tillväxttakt på över 2 procent bortsett från 1996 års, i sammanhanget blygsamma, ökning om 1,3 procent. I diagrammet nedan redovisas antalet flyttare och BNP:s procentuella förändring (i fasta priser). Samvariationen mellan dessa två serier är påtaglig.

Antalet flyttare och BNP-utvecklingen i procent

Några begrepp

Flyttningar kan beskrivas på olika sätt och i detta kapitel kommer tre olika begrepp att användas*: nettoflyttning*, *flyttbenägenhet* och *bruttoströmmar.*
Med *nettoflyttning* menas här de som flyttar till ett län minskat med dem som flyttar därifrån under ett givet år. *Nettoinflyttning* innebär att inflyttarna till länet är fler än utflyttarna och motsatsen är *nettoutflyttning.*
Flyttbenägenheten beskriver hur stor andel av en utbildningsgrupp som av något skäl väljer att flytta.
Bruttoströmmarna visar det totala antalet inflyttare och utflyttare per län.

Flyttbenägenhet bland gymnasieutbildade

Personer med estetisk utbildning hade under perioden 1991-2000 den största flyttbenägenheten. Från en relativt hög nivå i inledningen av perioden fortsatte den att öka förutom enstaka måttliga minskningar. Mot slutet av perioden var denna grupp den mest flyttbenägna av alla utbildningsgrupper. Denna grupp av utbildade är dock relativt liten varför det totala antalet flyttare är jämförelsevis litet.

Ett fåtal län hade nettoinflyttning av personer med denna utbildningsinriktning och då framför allt storstadslänen. Även Gotlands län hade, bortsett från några år, nettoinflyttning av personer med estetisk utbildning. Framför allt Dalarnas och Jämtlands län men även Kalmar län hade nettoutflyttning ett flertal år under perioden 1991-2000.

Den lägsta flyttbenägenheten uppvisades av dem med omvårdnadsutbildning. Det utbredda behovet av omvårdnadspersonal under senare hälften av 1990-talet var troligen en viktig förklaring till att denna grupp inte behövde flytta. Storstadslänen hade dock en viss nettoinflyttning och länen i norr nettoutflyttning av personer med omvårdnadsutbildning.

Flyttbenägenhet bland högskoleutbildade

Vid 1990-talets mitt var personer med humanistisk och konstnärlig utbildning den mest flyttbenägna högskoleutbildade gruppen av alla. Dessutom ökade flyttbenägenheten bortsett från sista delen av 1990-talet. Till framför allt Stockholms län men även de övriga storstadslänen skedde nettoinflyttning ett flertal år. Blekinge och Jämtlands län hade nettoutflyttning av humanister under de allra flesta åren under perioden 1991-2000.

De lärarutbildade var minst flyttbenägna bland de högskoleutbildade och det är rimligt att tro att gruppens attraktionskraft på arbetsmarknaden i alla regioner var en delförklaring. Stockholms, Hallands och Gotlands län hade nettoinflyttning av lärarutbildade under stora delar av 1990-talet. Nettoutflyttning hade framför allt Värmlands och Västerbottens län. En förklaring är troligen den omfattande lärarutbildning som ges vid Karlstad och Umeå universitet. I dessa län utbildas fler lärare än vad länet kan sysselsätta.

Stora och små flyttgrupper bland gymnasieutbildade

När ett större antal personer med en viss utbildningsbakgrund väljer att flytta kan detta vara ett tecken på obalans på arbetsmarknaden. Samtidigt kan stora omflyttningar bland vissa utbildningsgrupper försvåra för företag att etablera sig då det kan innebära problem att finna personal med rätt utbildning. Med andra ord, rätt antal personer med rätt utbildning ska flytta åt rätt håll.

Bland dem med handels- och kontorsutbildning fanns det största antalet flyttare under perioden 1991-2000. Nettoinflyttningen till Stockholms län var drygt 1 000 personer per år under senare hälften av 1990-talet. Även övriga län med etablerade universitet, såsom Uppsala, Skåne och Västerbotten, hade nettoinflyttning av personer med denna utbildningsbakgrund. För en viss del av dessa flyttare var fortsatta studier sannolikt skälet till flyttningen. Norrbottens och Dalarnas län hade nettoutflyttning av personer med handels- och kontorsutbildning. Här bör påpekas att i denna utbildningsgrupp ingår de som läst det studieförberedande samhällsvetenskapliga

programmet i gymnasieskolan, vilket medför att en del flyttat för vidare studier.

Den andra utbildningsgruppen med ett stort antal flyttare var de med teknisk-industriell utbildning. Även här ingår en del med studieförberedande utbildning (de som gått naturvetenskapsprogrammet). Mönstret för de teknisk-industriellt utbildade påminner om det för handels- och kontorsutbildade. De teknisk-industriellt utbildade flyttade framför allt till län med universitet. Nettoinflyttning hade storstadslänen men även Uppsala län och Östergötlands län. Nettoutflyttningen skedde i huvudsak från Dalarnas län, Södermanlands län och i viss mån från Gävleborgs län.

Flyttmönstret för dessa två utbildningsgrupper påminde alltså om varandra med den skillnaden att tekniker i större utsträckning flyttade till Östergötlands län. Detta förklaras, åtminstone till viss del, av den tekniska inriktning som Linköpings universitet har.

Till gruppen med lägst antal flyttare hör personer med bygg- eller omvårdnadsutbildning. För personer med byggutbildning rådde regionala skillnader vad gäller arbetslösheten. Även om situationen var svår i storstadslänen var den än värre i norra Sverige. Trots detta var antalet flyttare från norrlandslänen litet. Under 1990-talets senare hälft hade bara något tiotal byggnadsarbetare, netto och årligen, flyttat från länen i norr. Här bör poängteras att för denna utbildningsgrupp finns en tradition att pendla till arbetet.

Omvårdnadspersonal hade, åtminstone under slutet av 1990-talet, en annorlunda situation på arbetsmarknaden. Med en ökande andel äldre i befolkningen i kombination med en förbättrad ekonomisk situation i Sverige var behovet att flytta för att få arbete inte så stort.

Stora och små flyttgrupper bland högskoleutbildade

Flyttmönstret bland de högskoleutbildade är något mer komplicerat att tolka. De största flyttgrupperna återfanns bland samhällsvetare och naturvetare. Samhällsvetarnas flyttmönster var i princip enkelriktat. Under några år på 1990-talet var Stockholms län det enda länet med nettoinflyttning och under andra år så hade ytterligare något

enstaka län nettoinflyttning. Drygt 20 000 samhällsvetare, netto, flyttade till Stockholms län under 1990-talet. I Skåne län var under samma period antalet in- och utflyttare med samhällsvetenskaplig utbildning lika stort. Till viss del kan detta flyttmönster förklaras av att samhällsvetare är vanligt förekommande på statliga myndigheter, departement och stora företag inom den privata sektorn vilka oftast är placerade i Stockholms län. Dessutom är ekonomiutbildning vanligt förekommande bland landets högskolor och universitet vilket kan leda till att personer flyttar till högskoleorten och studerar för att lämna länet efter avslutade studier. De län som hade den största nettoutflyttningen av samhällsvetare var Uppsala och Västerbotten.

Även bland naturvetare återfinns ett relativt stort antal flyttare. Flyttmönstret är inte lika enkelriktat som för samhällsvetare och till länen med nettoinflyttning kan förutom Stockholms län också läggas Västra Götalands län och Skåne län. Bland länen med nettoutflyttning kan nämnas Östergöt-lands län och Norrbottens län, det vill säga län med tekniska högskolor.

Personer med lärarutbildning flyttar i liten utsträckning. Under perioden 1991-2000 flyttade årligen runt 400 lärare till Stockholms län som därmed hade den största nettoinflyttningen. Hallands län hade under 1990-talets senare hälft en nettoinflyttning på cirka 100 lärar-utbildade årligen. Nettoutflyttning skedde från i huvudsak Väster-bottens län och Värmlands län men även i viss mån från Norrbottens län.

Bruttoströmmar

Bakom de, i flera fall, måttliga nettoförändringarna döljs vanligtvis betydande bruttoförändringar. Tydligast var detta i Västra Götalands län. Bruttoinflyttningen uppgick till mellan 60 000 och 70 000 personer per utbildningsnivå medan nettoflyttningen endast uppgick till något tusental. Motsatsen återfanns i Norrbottens län där skillnaderna i de relativt måttliga bruttoströmmarna resulterade i betydande nettoförändringar. För en mer detaljerad beskrivning av bruttoströmmarna, där även de folk- och grundskoleutbildade återfinns, hänvisas läsaren till tabellbilagan.

Inrikes omflyttning under perioden 1991-2000. Avrundade tal

Län	Gymnasieutbildning			Högskoleutbildning		
	Inflyttare	Utflyttare	Netto	Inflyttare	Utflyttare	Netto
Stockholms	101100	77 200	23 900	112 300	62 200	50 100
Uppsala	31 600	23 700	7 900	31 500	34 000	-2 600
Södermanlands	18 300	23 400	-5 100	13 700	15 500	-1 800
Östergötlands	28 900	27 000	1 900	23 800	29 500	-5 700
Jönköpings	19 600	25 700	-6 100	14 800	17 800	-3 000
Kronobergs	13 300	14 400	-1 100	10 600	14 500	-3 900
Kalmar	15 000	19 400	-4 400	11 200	14 200	-3 000
Gotlands	4 400	5 200	-800	3 500	3 600	-100
Blekinge	10 400	11 500	-1 100	8 500	9 400	-900
Skåne	46 700	39 900	6 800	47 900	42 200	5 700
Hallands	22 500	21 900	600	18 000	16 300	1 700
Västra Götalands	67 900	65 300	2 600	59 300	58 200	1 100
Värmlands	15 700	17 400	-1 700	12 100	16 300	-4 200
Örebro	17 600	19 000	-1 400	13 600	16 900	-3 300
Västmanlands	15 900	21 500	-5 600	13 300	16 200	-2 900
Dalarnas	16 700	23 000	-6 300	12 400	15 600	-3 200
Gävleborgs	15 900	20 500	-4 500	11 500	14 700	-3 300
Västernorrlands	14 200	18 900	-4 700	11 300	16 400	-5 100
Jämtlands	11 000	11 700	-600	8 000	10 700	-2 700
Västerbottens	20 000	15 300	4 700	16 500	23 900	-7 400
Norrbottens	13 200	18 200	-4 900	10 700	16 000	-5 300

Kunskapskoncentration

Uttrycket ”brain-drain” används ofta för att beskriva hur kunskap lämnar ett geografiskt område. En sätt att undersöka om och hur kunskap eller som i detta fall utbildade personer väljer att flytta är att följa en årskull under en längre tid (personen måste folkbokförd i Sverige vid periodens början och slut) för att kartlägga om det finns regioner som lockar till sig utbildade. I detta fall har personer som fyllde 18 år under 1985 (födda år 1967) följts upp år 2000 för att se vilken högsta utbildningsnivå de då uppnått samt vilket län de bodde i år 2000, det vill säga det år de fyllde 33 år. Under denna period av livet sker de flesta flyttningarna och vid 33 års ålder är de allra flesta klara med sin utbildning. Observera att i följande redovisning avses endast den årskull som år 1985 var 18 år och med flyttning menas endast om de bodde i olika län 1985 och 2000. Eventuella flyttningar under mellanliggande år beaktas alltså inte.

I Sverige hade 33 procent av årskullen född 1967 skaffat sig högskoleutbildning innan utgången av år 2000. Av de som bodde i Västerbottens län 1985 hade 37 procent skaffat sig en högskoleutbildning, vilket är den största andelen. Motsvarande siffra för Gotlands län var 26 procent, vilket var den minsta andelen. I Stockholms län hade 34 procent av årskullen skaffat en högskoleutbildning. Detta visar att kunskapskoncentrationen sker via inrikes omflyttning och att bostadslänet i yngre åldrar är av mindre betydelse för valet av högskolestudier.

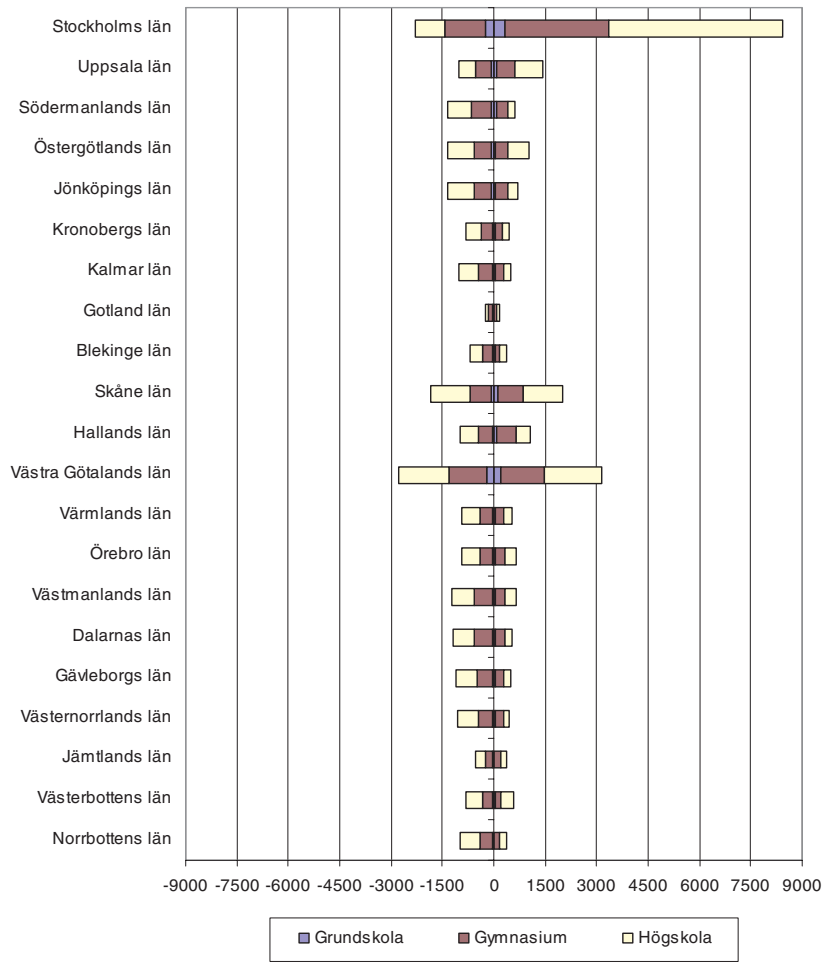
Bland dem som inte utbildade sig vidare efter grundskolan skedde i princip inga flyttningar överhuvudtaget. I Stockholms län hade denna grupp ökat med 73 personer till år 2000 i förhållande till 1985. I Norrbottens län minskade motsvarande grupp med 32 personer.

Gruppen som år 2000 hade gymnasieutbildning flyttade i större utsträckning och Stockholms län hade den största förändringen. Mellan år 1985 och år 2000 ökade denna grupp Stockholms län från 10 900 till 12 800 personer. Av denna ökning på 1 900 personer stod de handels- och kontorsutbildade för drygt 1 100. De barn- och fritidsutbildade stod för en liten minskning med drygt 20 personer, för övrigt den enda grupp som minskade i Stockholms län. Förutom i de två övriga storstadslänen ökade de gymnasieutbildade endast i Uppsala och Hallands län. I alla övriga län minskade gruppen och störst var minskningen i Dalarnas län. Jämfört med 1985 hade de gymnasieutbildade minskat med 250 personer eller 10 procent. Hälften av dessa hade handels- och kontorsutbildning och knappt 70 personer hade teknisk-industriell utbildning. Av de i årskullen som hade omvårdnadsutbildning flyttade drygt 10 procent från Dalarnas län.

De största omflyttningarna i denna årskull (födda 1967) skedde bland de som skaffat sig högskoleutbildning. I Stockholms län ökade gruppen med nästan 4 300 personer. Personer med samhällsvetenskaplig utbildning stod för närmare 40 procent eller 1 700 personer av ökningen. Gruppen med naturvetenskaplig och teknisk utbildning uppgick till 1 300 personer. Även för de övriga utbildningsinriktningarna på högskolenivå ökade gruppens storlek i Stockholms län om än i betydligt mindre omfattning.

I de övriga storstadslänen och i Uppsala län ökade gruppen som skaffade en högskoleutbildning. Dock var ökningarna små och som exempel kan nämnas Skåne län där gruppen ökade med knappt 20 personer. I samtliga övriga län minskade gruppen med högskoleutbildning. Antalsmässigt var minskningen störst i Jönköpings län, där gruppen minskade med drygt 500 personer varav 200 personer med naturvetenskaplig eller teknisk utbildning. Samtliga övriga utbildningsgrupper minskade, samhällsvetarna med drygt 100 personer.

Omflyttning mellan åren 1985 och 2000 för årskullen född 1967

Andelsmässigt skedde den största minskningen i Södermanlands län. Närmare 40 procent av de som bodde i länet 1985 och som senare utbildade sig på högskola hade lämnat Södermanlands län år 2000. Även i norrlandslänen minskade de högskoleutbildade men här uppgick minskningen till ca 30 procent. I Jämtlands och Västerbottens län var dock minskningarna mindre men i storleksordningen 10-20 procent.

Summering

Flyttmönstret förefaller variera på en mängd olika sätt. Det finns dock vissa enskilda faktorer som påverkar. Ett universitet eller större högskola påverkar flyttmönstret på så sätt att inflyttare har en utbildningsstruktur och utflyttarna en annan, vilket exempelvis gäller för Västerbottens län. Naturligtvis har även avståndet till storstäderna betydelse. Personer boende i exempelvis Uppsala län har inget större behov av att flytta på grund av arbetet, då pendling till framför allt Stockholms län är en vanlig lösning.

Vissa utbildningsgrupper förefaller mer flyttbenägna än andra. För dem med estetisk utbildning från gymnasieskolan är troligen avsaknaden av arbete en viktig förklaring till att så stor andel flyttar. Byggnadsarbetare är långt ifrån lika flyttbenägna, trots betydande arbetslöshet i vissa regioner. De väljer i relativt stor omfattning att pendla, ofta veckopendla. Omvårdnadsutbildade flyttar också i relativt liten omfattning men kan troligen finna arbete i närområdet. Bilden av naturvetarnas flyttmönster är svårare att tolka. För vissa naturvetare är det troligen så att man väljer att flytta för ett bättre arbete, inte för att få ett. Till detta kommer naturligtvis en rad andra skäl att flytta som inte behandlas här.

Då årskullen född 1967 kartläggs under en längre period (1985-2000) framgår att en kunskapskoncentration skedde. I Stockholms län ökade årskullen med 6 200 personer varav 70 procent hade högskoleutbildning. Övriga län där årskullen ökade var Uppsala, Skåne, Halland och Västra Götaland. Här rör sig dock ökningarna om något hundratal personer. I övriga län minskade antalet tillhörande denna årskull och i samtliga fall stod de högskoleutbildade för mer än 50 procent av de utflyttade.

BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN

Befolkningsutvecklingen 1985-2000

Mellan 1985 och 2000 ökade befolkningen i riket med cirka 525 000 personer. Två tredjedelar av befolkningstillväxten förklaras av ett migrationsöverskott, i snitt 22 900 per år, och en tredjedel av ett födelseöverskott.

Befolkningsutvecklingen per län 1985-2000

Län	Födelse-netto	Migrations-netto	Inrikes flytt-ningsnetto	Totalt netto	Befolkning år 2000
Stockholms	105 609	69 878	67 681	243 168	1 823 210
Uppsala	18 748	14 517	8 951	42 216	294 196
Södermanlands	1 255	11 611	-6 426	6 440	256 033
Östergötlands	7 597	13 997	-3 734	17 860	411 345
Jönköpings	7 965	15 017	-10 544	12 438	327 829
Kronobergs	1 560	10 192	-9 036	2 716	176 639
Kalmar	-4 603	12 734	-10 703	-2 572	235 391
Gotlands	419	1 170	-431	1 158	57 313
Blekinge	-2 229	7 010	-5 377	-596	150 392
Skåne	12 904	38 810	46 924	98 638	1 129 424
Hallands	8 943	7 107	18 758	34 808	275 004
Västra Götalands	36 915	48 168	10 759	95 842	1 494 641
Värmlands	-6 365	12 895	-10 562	-4 032	275 003
Örebro	-1 429	15 238	-10 272	3 537	273 615
Västmanlands	4 353	12 344	-14 398	2 299	256 889
Dalarnas	-4 865	7 928	-8 627	-5 564	278 259
Gävleborgs	-7 877	11 236	-13 351	-9 992	279 262
Västernorrlands	-7 304	10 700	-18 782	-15 386	246 903
Jämtlands	-3 489	3 729	-4 843	-4 603	129 566
Västerbottens	6 223	10 988	-6 658	10 553	255 640
Norrbottens	5 186	8 331	-19 329	-5 812	256 238
Riket, totalt	**179 516**	**343 600**	**0**	**523 116**	**8 882 792**

Den regionala befolkningsutvecklingen mellan 1985 och 2000 visar en befolkningsökning i 13 av landets 21 län. Det största tillskottet till befolkningen har, för nio av dessa län, varit ett migrationsöverskott. För Stockholms och Uppsala län har det största tillskottet kommit från ett födelseöverskott och för Skåne och Hallands län från ett inrikes flyttningsöverskott. Den främsta orsaken till att befolkningen under denna period minskade i åtta län är ett inrikes flyttningsunderskott.

Den andelsmässigt största ökningen mellan 1985 och 2000 hade Uppsala, Stockholms, Hallands, Skåne och Västra Götalands län. Dessa fem län var dessutom de enda län som under femårsperioden 1996-2000 hade en befolkningsökning. För Stockholms län var det under denna period ett inrikes flyttningsöverskott som i störst utsträckning bidrog till länets befolkningsökning.

Regional befolkningsprognos

Den regionala befolkningsprognos vars resultat här redovisas är avstämd mot SCB:s senaste befolkningsprognos (publicerad 2002) för hela riket. De regionala variationer i fruktsamhet och dödsrisker som observerats under perioden 1991-2000 har antagits bestå.

Störst betydelse för befolkningsutvecklingen regionalt har imigrationen och den inrikes omflyttningen. Prognosen bygger på att ett genomsnitt av omflyttningsmönstren under perioden 1985 till 1999 kommer att gälla under hela prognosperioden.

Några centrala antaganden i befolkningsprognosen för hela riket är
- att fruktsamheten gradvis stiger från 1,65 barn per kvinna år 2002 till 1,8 barn per kvinna fr.o.m. 2010
- att dödligheten i olika åldrar sjunker, så att medellivslängden ökar från 77,7 till 81,4 år för män och från 82,1 till 84,8 för kvinnor mellan 2002 och 2030
- att nettomigrationen (invandring minus utvandring) stabiliseras vid 20 000 per år fr.o.m. 2012 (år 2002 var nettomigrationen drygt 31 000 personer).

Ingen hänsyn har i prognosen tagits till ett eventuellt framtida förändrat omflyttningsmönster på grund av exempelvis förbättrade kommunikationer, ökat distansarbete eller ökad/minskad tillgång på bostäder. En viss avvikande utveckling har kunnat iakttas efter år 2000. Vad som kan iakttas är en uppbromsning av folkökningen i Stockholms län samtidigt som befolkningen i Södermanlands och Västmanlands län ökat mer än förväntat. Om detta är ett trendbrott som kommer att få återverkningar på längre sikt är dock ännu för tidigt att uttala sig om.

Stockholms län hade den största andelen i yrkesaktiv ålder år 2000

År 2000 var 59 procent av befolkningen i yrkesaktiv ålder (20-64 år). De regionala skillnaderna i åldersstrukturen var relativt stora. I Stockholms och Uppsala län var 62 respektive 61 procent av befolkningen i yrkesaktiv ålder, mot endast 56 procent i Dalarnas, Jönköpings och Kalmar län. Stora skillnader avseende andelen i yrkesaktiv ålder fanns mellan kommuner i samma län. Den största spännvidden fanns inom Västerbottens län.

Ett åldringsbälte över Sverige

I riket som helhet var andelen äldre (65 år och däröver) 17 procent år 2000. Tre av tio i denna åldersgrupp var 80 år eller äldre. Störst andel 65 år och äldre fanns, förutom i Kalmar län, i ett bälte som sträcker sig från Värmlands län över Dalarnas och Gävleborgs län till Västernorrlands och Jämtlands län, 20 procent av befolkningen var här 65 år och äldre. Som lägst var andelen i Stockholms och Uppsala län, 14 procent. Även variationerna avseende andelen äldre var stora mellan kommuner i samma län. Andelen yngre (0-19 år) varierade i mindre utsträckning mellan länen. Störst andel unga fanns i Hallands och Jönköpings län.

Fler äldre kvinnor än män

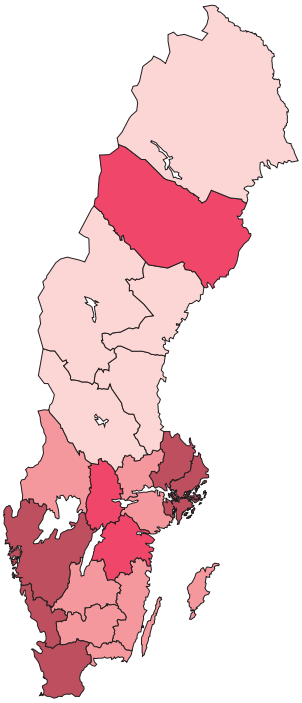
Eftersom antalet pojkar som föds är större än antalet flickor är det en övervikt av pojkar i den unga befolkningen. Bland de äldre i befolkningen var det en kraftig kvinnodominans, 57 procent, medan det i yrkesaktiv ålder fanns en liten övervikt för män, knappt 51 procent. Regionalt var bilden likartad. Endast i ett län, Uppsala, fanns det något fler kvinnor än män i yrkesaktiv ålder. Störst var skillnaden i Norrbottens län, där 52 procent av dem i yrkesaktiv ålder var män.

Betydande regionala skillnader i befolkningsutvecklingen

Mellan år 2000 och år 2030 beräknas Sveriges befolkning öka med drygt 850 000 personer för att år 2030 uppgå till 9,75 miljoner. Det innebär en ökning med cirka tio procent. Antalet män kommer att öka med knappt elva procent medan antalet kvinnor kommer att öka med cirka nio procent. Andelen kvinnor i befolkningen år 2030

beräknas vara 50,2 procent, vilket innebär en minskning med några tiondels procent. Anledningen till att antalet män ökar mer än antalet kvinnor är att medellivslängden förväntas öka mer för männen.

Befolkningsförändring 2000-2030, procent

De regionala skillnaderna avseende befolkningsutvecklingen kommer att bli betydande. Medan befolkningen i Stockholms, Uppsala, Hallands, Skåne och Västra Götalands län beräknas öka med mellan 11 och 31 procent mellan 2000 och 2030 så beräknas befolkningen i Norrbottens, Västernorrlands, Gävleborgs, Jämtlands och Dalarnas län minska med mellan 9 och 16 procent.

En kraftigt förändrad befolkningsstruktur till år 2030

Befolkningsutvecklingen under den närmaste 30-årsperioden beräknas leda till en kraftigt förändrad befolkningsstruktur år 2030 jämfört med år 2000. Andelen i yrkesaktiv ålder förväntas sjunka från 59 till 54 procent, medan andelen äldre förväntas öka från 17 till 23 procent och andelen yngre minska från 24 till 22 procent. Sveriges befolkning kommer således att vara betydligt äldre om 30 år än idag.

Var fjärde kvinna kommer att vara 65 år eller äldre år 2030

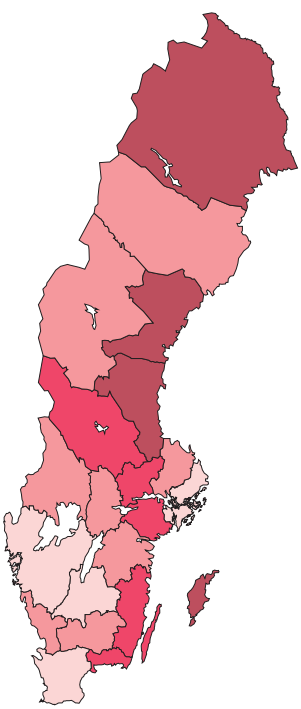
Jämfört med befolkningsstrukturen år 2000 beräknas det, i samtliga län, ske en utjämning mellan könen till år 2030. År 2030 förväntas 55

procent av männen och 54 procent av kvinnorna i riket vara i yrkesaktiv ålder (vilket innebär en minskning med fem respektive tre procentenheter jämfört med år 2000), medan 25 procent av kvinnorna och 22 procent av männen beräknas vara äldre (65 år och äldre). I samtliga län utom tre (Stockholms, Uppsala och Gotlands län) kommer männen att vara fler än kvinnorna bland dem i yrkesaktiv ålder.

Minskad andel i yrkesaktiv ålder år 2030

Andelen äldre (65 år och däröver) beräknas fram till år 2030 öka i samtliga län (med en variation på mellan fyra och tolv procentenheter). Under samma tidsperiod kommer andelen i yrkesaktiv ålder och andelen i åldern 0-19 år att minska i samtliga län. Samtliga län går således åt samma håll, men förändringsgraden är olika stark, vilket innebär att skillnaderna mellan länen ökar.

Förändring 2000-2030 av andel i yrkesaktiv ålder, 20-64 år, procentenheter

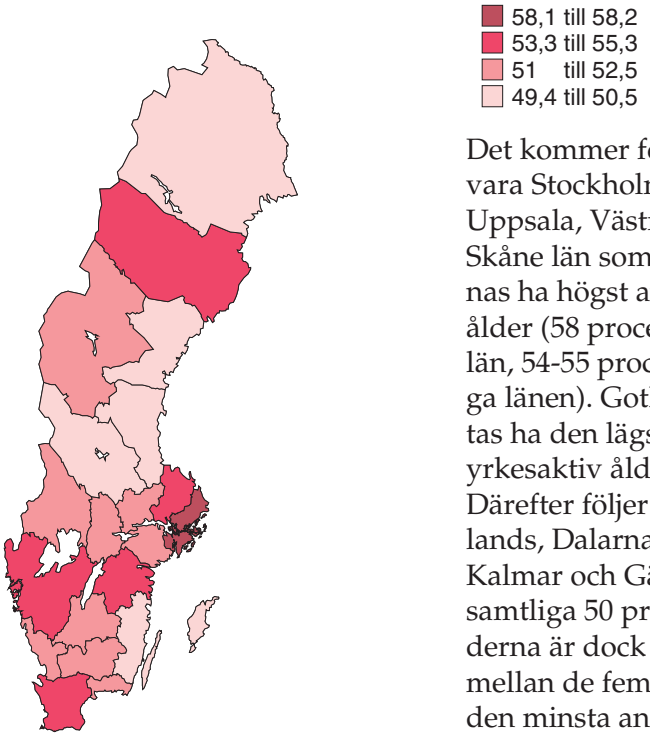

Fram till år 2030 beräknas det vara i storstadslänen Västra Götalands, Stockholms och Skåne län tillsammans med Jönköpings län som andelen i yrkesaktiv ålder förändras minst. Detta medför att storstadslänen kommer att befästa sin relativt sett gynnsamma åldersstruktur gentemot övriga län. Trots detta kommer andelen i yrkesaktiv ålder i exempelvis Västra Götalands län att vara drygt en procentenhet lägre år 2030, 55 procent,

än andelen i yrkesaktiv ålder var år 2000 i Kalmar län, det län som då hade den lägsta andelen i yrkesaktiv ålder.

Mellan 2000 och 2030 beräknas andelen i yrkesaktiv ålder i Norrbottens, Gotlands, Västernorrlands och Gävleborgs län sjunka med mellan sju och åtta procentenheter. Att Jönköpings län kommer att tillhöra de län som väntas få den minsta nedgången av andelen i yrkesaktiv ålder under denna tidsperiod kunde skönjas redan år 2000 i den stora ungdomsgrupp som då fanns i länet.

Andel i yrkesaktiv ålder år 2030, 20-64 år, procent

Det kommer fortfarande att vara Stockholms län följt av Uppsala, Västra Götalands och Skåne län som år 2030 beräknas ha högst andel i yrkesaktiv ålder (58 procent i Stockholms län, 54-55 procent i de tre övriga länen). Gotlands län förväntas ha den lägsta andelen i yrkesaktiv ålder, 49 procent. Därefter följer Västernorrlands, Dalarnas, Norrbottens, Kalmar och Gävleborgs län, samtliga 50 procent. Skillnaderna är dock relativt små mellan de femton län som har den minsta andelen i yrkesaktiv ålder år 2030.

Störst andel unga beräknas finnas i Uppsala län år 2030

År 2030 beräknas Uppsala län ha den största andelen yngre, 24 procent. Uppsala är också det län som tillsammans med Stockholms och Skåne län förväntas få den minsta förändringen av andelen yngre

jämfört med år 2000. Störst förändring återfinner vi i Gotlands och Norrbottens län där andelen beräknas sjunka med fyra procentenheter. Lägst andel unga beräknas år 2030 finnas i Norrbottens och Västernorrlands län, 20 procent.

Andelen äldre väntas öka kraftigt i Norrbottens och Gotlands län

De största förändringarna i befolkningsstrukturen fram till år 2030 avser andelen äldre (65 år och däröver) i befolkningen. Allra störst beräknas denna förändring bli i Norrbottens och Gotlands län, där andelen äldre ökar med 12 procentenheter.

Andelen 65 år och äldre i befolkningen 2000 och 2030, procent

Län	2000	2030	Förändring procentenheter
Stockholms	14	19	4
Uppsala	14	20	6
Södermanlands	18	27	9
Östergötlands	18	24	6
Jönköpings	18	25	7
Kronobergs	19	26	7
Kalmar	20	29	9
Gotlands	18	29	12
Blekinge	19	28	9
Skåne	18	23	5
Hallands	17	25	7
Västra Götalands	17	23	6
Värmlands	20	27	7
Örebro	18	25	7
Västmanlands	18	27	9
Dalarnas	20	29	9
Gävleborgs	20	29	9
Västernorrlands	20	30	10
Jämtlands	20	28	8
Västerbottens	17	24	7
Norrbottens	18	30	12
Riket, totalt	**17**	**23**	**6**

År 2030 beräknas 30 procent av befolkningen vara över 64 år i Norrbottens och Västernorrlands län, medan andelen äldre i Stockholms län vid samma tidpunkt beräknas vara 19 procent. Det är även i Stockholms län tillsammans med Skåne län som ökningen av andelen äldre förväntas bli lägst, fyra-fem procentenheter. De äldsta i denna

grupp (80 år och äldre) kommer i hela landet att öka i antal med cirka 300 000 individer, från cirka 450 000 år 2000 till cirka 750 000 år 2030. Den andelsmässigt största ökningen beräkns ske i Norrbottens län, där de allra äldsta förväntas öka med sex procentenheter till tio procent. Den minsta ökningen, en procentenhet, antas i Västra Götalands län. Västra Götaland var för övrigt det län där andelen personer 80 år och äldre var som högst år 2000. År 2030 beräknas andelen personer 80 år och äldre bli störst i Västernorrlands län, 11 procent.

Summering

Om befolkningsstrukturen utvecklas enligt prognosen kommer vi under de kommande 30 åren att få en allt äldre befolkning i landet, en befolkning där var fjärde person är 65 år eller äldre. Över hela landet kommer befolkningsstrukturen att förändras, men på grund av i första hand den regionala omflyttningen, kommer förändringen att bli kraftigare i vissa regioner än i andra.

Stockholms län har den mest gynnsamma befolkningsstrukturen i den meningen att andelen i yrkesaktiv ålder är störst i landet. Detta mönster kommer att bestå till år 2030. Stockholms län följs år 2030 av Uppsala län och de övriga storstadslänen Skåne och Västra Götaland. Därefter följer Västerbottens och Östergötlands län. Ytterligare någon procent färre i yrkesaktiv ålder beräknas finnas i Hallands, Örebro och Jönköpings län.

Den minst gynnsamma befolkningsstrukturen kommer att återfinnas i Västernorrlands, Norrbottens, Gotlands, Gävleborgs, Kalmar och Dalarnas län. I dessa län förväntas andelen i yrkesaktiv ålder utgöra 50 procent av befolkningen, varav drygt var fjärde kommer att vara 55–64 år (att jämföra med var femte i Stockholms och Uppsala län). Andelen över 64 år beräknas bli 29-30 procent varav drygt en tredjedel kommer att vara 80 år eller äldre, vilket är en något större andel än i riket.

Störst andel i den yngsta yrkesaktiva åldern (20-24 år) beräknas år 2030 finnas i Uppsala och Västerbottens län (län där andelen högskolestuderande är stor).

FÖRSÖRJNINGSKVOTEN

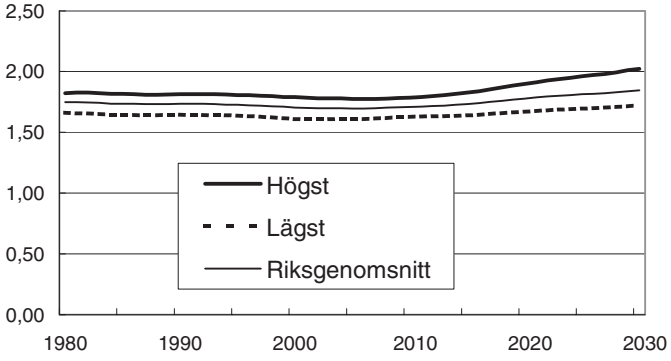
Ett enkelt sätt att sammanfatta vad den demografiska utvecklingen kan komma att betyda för de materiella livsvillkoren i framtiden är att relatera hela befolkningen (i landet, länet eller kommunen) till antalet personer i yrkesaktiv ålder (20-64 år).

Försörjningskvoten = hela befolkningen / befolkningen 20-64 år

I täljaren sätts således hela befolkningen och i nämnaren befolkningen i yrkesaktiv ålder, dvs. de som skall producera de varor och tjänster som hela befolkningen skall leva av. Den på detta vis beräknade ”försörjningskvoten” visar hur många, inklusive sig själv, var och en i yrkesaktiv ålder skall försörja genom sitt arbete.

Naturligtvis är detta ett rätt grovhugget mått. Hur mycket varor och tjänster man konsumerar beror i stor utsträckning på hur gammal man är, och långt ifrån alla i åldern 20-64 år deltar i produktionen i samma omfattning. Å andra sidan finns det personer under 20 och över 64 år som förvärvsarbetar, men de svarar numera bara för enstaka procent av den totala arbetsvolymen i timmar räknat. Trots sin enkelhet torde måttet ändå rätt väl spegla skillnader mellan olika regioner och förändringar över tiden av försörjningssituationen.

Försörjningskvotens utveckling 1980-2030

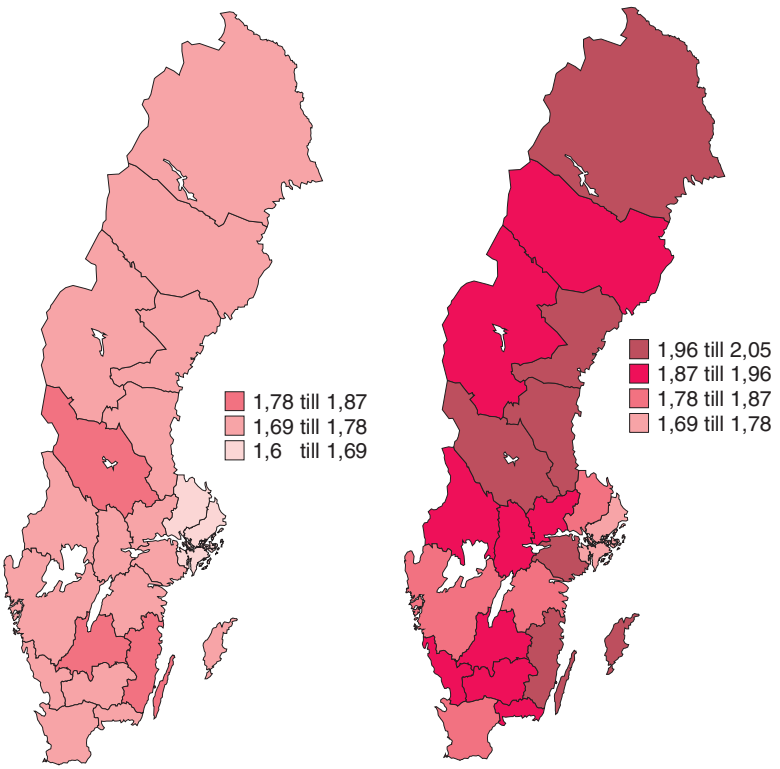
Anmärkning: ”Högst” och ”Lägst” avser högsta respektive lägsta värde som något län uppvisar för respektive år.

Totalt för hela landet kommer försörjningskvoten att vara i stort sett oförändrad de närmaste 10-15 åren. Därefter sker en markant uppgång, framför allt under 2020-talet, då fortfarande en betydande del av de stora årskullarna från 1940-talet är i livet och de inte riktigt lika stora årskullarna från 1960-talet börjar gå i pension. Situationen förvärras av att antalet i yrkesaktiv ålder minskar.

Försörjningskvoten stiger i alla län

I kartorna nedan redovisas försörjningskvoten för länen 2000 respektive 2030. Som synes stiger kvoten i alla län; bilden blir överlag mörkare 2030 än 2000. – I princip ger detta sätt att beskriva utvecklingen samma bild som visats ovan om andelen i yrkesaktiv ålder. Försörjningskvoten är ju det inverterade värdet av andelen i yrkesaktiv ålder.

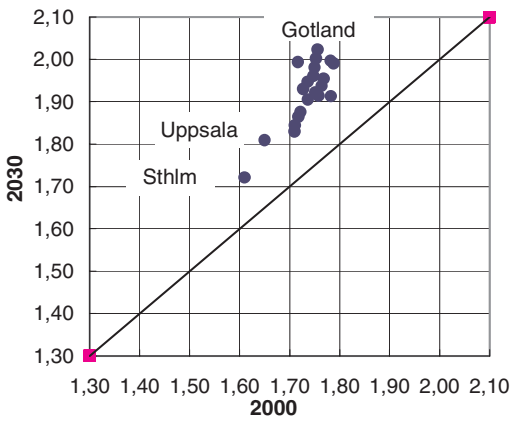
Försörjningskvoten länsvis 2000 och 2030

Dessutom ökar spännvidden mellan länen, från intervallet 1,61–1,79 år 2000 till 1,72–2,02 år 2030. Stockholms län hade den lägsta försörjningskvoten år 2000 och kommer enligt prognosen att ha det även år 2030. Även ökningen av försörjningskvoten blir minst i Stockholms län. Den högsta försörjningskvoten år 2000 hade Kalmar län, men en stor del av länen låg då tätt samlade. Det var egentligen bara Stockholms och Uppsala län som skiljde sig från mängden.

Gotlands län beräknas få den högsta försörjningskvoten år 2030, men Västernorrlands, Dalarnas, Norrbottens, Kalmar och Jämtlands län ligger nästan på samma nivå. Stockholms län kommer att ha den i särklass lägsta försörjningskvoten, närmast följt av Uppsala län och de båda andra storstadslänen, Skåne och Västra Götaland.

Försörjningskvoten i länen 2000 och 2030

Kommentar: Ju längre till höger på skalan en punkt ligger, desto högre var försörjningskvoten år 2000, och ju högre upp en punkt är belägen desto högre beräknas försörjningskvoten bli år 2030. Som synes ligger alla punkter klart över den diagonala linjen, vilket innebär att försörjningskvoten stiger markant i alla län till 2030.

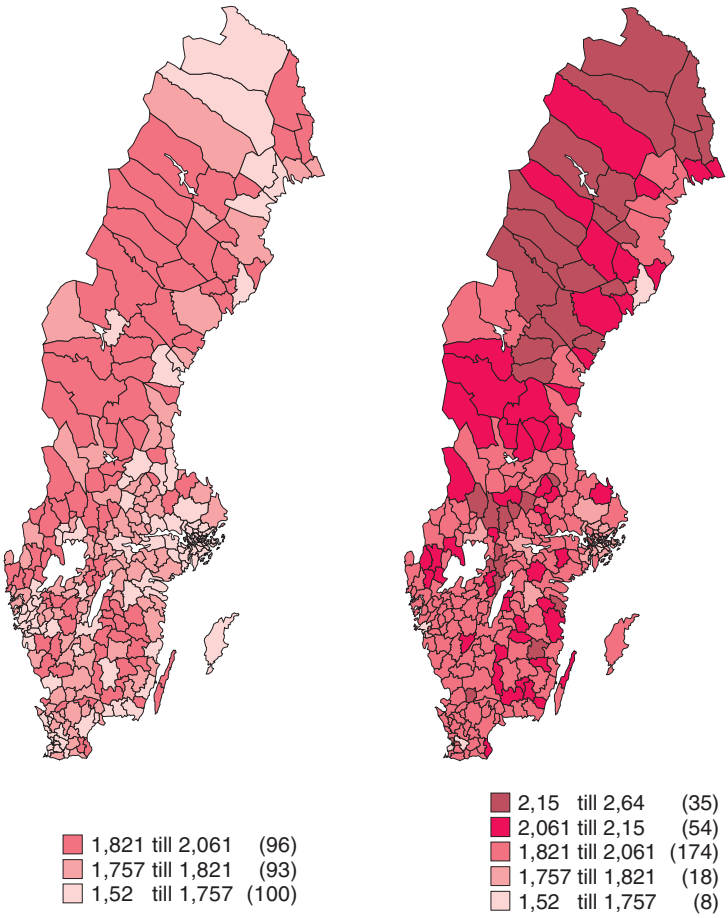
Östergötlands och Västerbottens län beräknas också komma att ha en relativt låg försörjningskvot år 2030. Sannolikt visar kvoten för dessa län och för Uppsala län en något för ljus bild av försörjningsläget. Alla tre har en jämförelsevis stor andel i ”yrkesaktiv ålder” som

bedriver högskolestudier och som därför endast i liten grad bidrar till produktionen av varor och tjänster.

Stora skillnader inom länen

Går man ner på kommunnivå finner man stora variationer *inom* länen. Spännvidden mellan kommunerna är självfallet betydligt större än mellan länen och den kommer också att öka avsevärt mer än spännvidden mellan länen. År 2000 var den lägsta försörjningskvoten 1,52 och den högsta 2,06. År 2030 beräknas motsvarande tal bli 1,58 respektive 2,63.

Försörjningskvoten i landets kommuner 2000 och 2030

I de båda kommunkartorna har klassindelningen styrts av försörjningskvoten år 2000 på så sätt att varje klass innehåller ungefär lika många kommuner (se teckenförklaringen). De tre klasserna i kartan för år 2000 är desamma som de tre lägsta klasserna i kartan för år 2030. I den sistnämnda kartan har dessutom skapats ytterligare två klasser ovanför de tre gemensamma klasserna, för att ge en bättre bild av den förändring som beräknas ske fram till 2030. Hela 89 kommuner (54 + 35) kommer år 2030 att ha en högre försörjningskvot än den kommun som hade den högsta försörjningskvoten år 2000.

Som framgår av kartorna blir det mycket få kommuner som år 2030 kommer att ligga i de två lägsta klasserna. Av de åtta kommunerna med den lägsta försörjningskvoten ligger fyra i Stockholms län; Sundbyberg, Solna, Stockholm och Huddinge. De övriga fyra kommunerna är Göteborg, Umeå, Lund och Malmö. För Umeå och Lund torde kvoten ge en för ljus bild av försörjningsituationen, då man har många högskolestudenter i yrkesaktiv ålder som föga bidrar till produktionen.

Som framgått inledningsvis i detta avsnitt beräknas försörjningskvoten för landet som helhet komma att förändras mycket måttligt under de närmaste 10-15 åren. Detta gäller i stort också på kommunnivå. Spridningen i kommunernas försörjningskvot beräknas faktiskt minska något mellan 2000 och 2015. Under perioden 2015 till 2030 ökar emellertid spridningen kontinuerligt och blir enligt prognosen nästan dubbelt så stor år 2030 som åren 2000 och 2015.

Effekten på kommunernas ekonomi

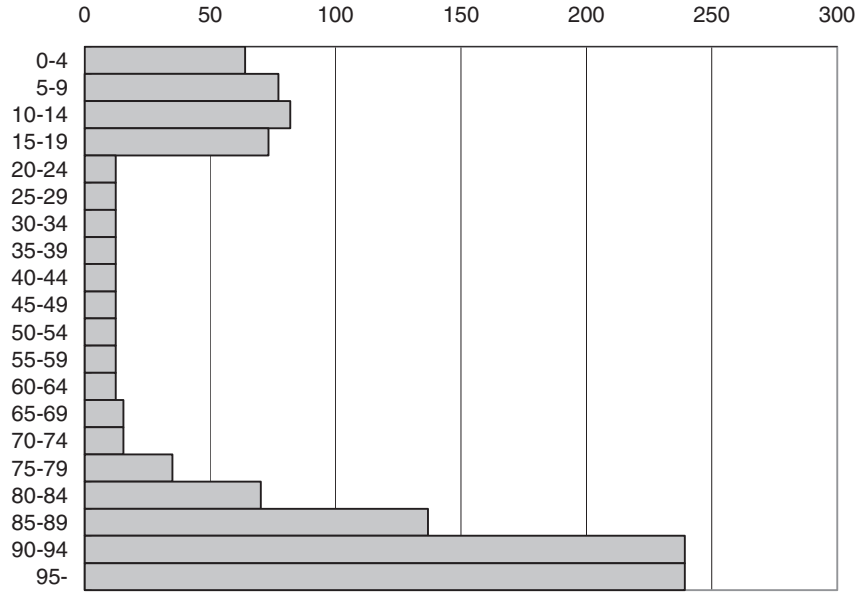
Förskjutningen mot en allt mindre andel i yrkesaktiv ålder får naturligtvis på sikt återverkningar på kommunernas ekonomi. När andelen unga och gamla ökar stiger kostnaderna, samtidigt som den minskande andelen i yrkesaktiv ålder innebär att skatteunderlaget relativt sett krymper.

Merparten av kostnaderna för den kommunala servicen består av personalens löner. Verksamheten inom barnomsorg, skola och äldreomsorg är svår att rationalisera; personalminskningar betyder oftast i praktiken sämre kvalitet. Om en ökande andel av de arbetande behövs i den kommunala sektorn och om de kommun-

anställdas löner inte skall släpa efter utvecklingen på arbetsmarknaden i övrigt, kommer kommunalskatten att behöva höjas. Hur mycket är naturligtvis inte möjligt att beräkna exakt, men en rimlig överslagsberäkning går att göra utifrån uppskattningar av vad den kommunala servicen kostar för olika åldrar och hur mycket olika åldersgrupper betalar i kommunalskatt.

Svenska Kommunförbundet har i sin rapport *Kommunala framtider – en långtidsutredning om behov och resurser till år 2050* (Svenska Kommunförbundet, 2002) redovisat en grov beräkning av vad kommunernas service kostar i olika åldersgrupper. Beräkningarna grundar sig på SCB:s publikation *Kommunernas finanser 2000. Räkenskapssammandrag för kommuner* och avser genomsnitt för alla kommuner i landet. I diagrammet nedan redovisas resultatet med fördelning efter 5-årsklasser.

Kommunala kostnader i olika åldrar år 2000. Tusental kronor/person

Källa: Svenska Kommunförbundet.

De stora *kostnadsposterna* är givetvis barnomsorg, skola och äldreomsorg. Sammantaget svarar de för nästan fyra femtedelar av

de totala kostnaderna. Till detta kommer en grundkostnad, här fördelad lika för alla, för viss kommunal infrastruktur och administration. Givet att dessa kostnader kommer att gälla även framöver kan kostnaderna för den kommunala servicen i framtiden beräknas utifrån befolkningsutvecklingen. Kommunernas framtida *skatteintäkter* har beräknats utifrån antagandet att den erlagda skatten per person i olika åldersgrupper förblir på samma nivå som år 2000.

För att uppskatta hur kommunalskattesatsen kan komma att förändras har kvoten mellan beräknade kostnader och skatteintäkter räknats ut för tiden fram till 2030. Denna kvot har sedan räknats om till ett index (med 2003 lika med 100) och kommunalskatten för 2003 har sedan multiplicerats med detta index[2].

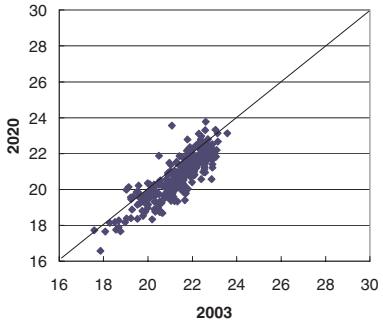
Utvecklingen fram till 2030 har fördelats på två perioder, först tiden fram till 2020 och sedan perioden 2020–2030. I diagrammen på nästa sida har kommunalskatten för varje kommun plottats in i ett koordinatsystem, med (i det översta diagrammet) 2003 på den ena axeln och 2020 på den andra. En punkt *på* den diagonala linjen innebär att kommunalskatten blir densamma båda åren, en punkt *ovanför* diagonalen att skatten blir högre det senare året och en punkt *under* diagonalen att skatten blir lägre.

Som synes visar denna grova kalkyl att flertalet kommuner skulle få en lägre skatt 2020 än 2003, men att skatten skulle behöva höjas väsentligt under 2020-talet för de allra flesta kommunerna. Totalt sett för hela perioden 2003-2030 ger beräkningarna som resultat att de allra flesta kommuner måste ta ut högre skatt år 2030 än 2003.

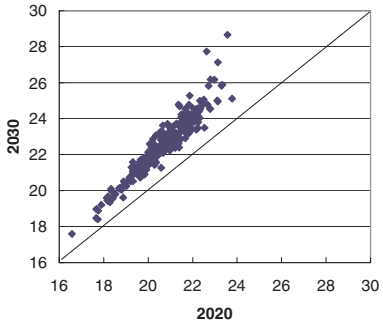
Resutatet fram till år 2020 kan te sig överraskande. Förklaringen är att antalet unga (0-19 år) enligt befokningsprognosen kommer att minska, vilket uppväger att de gamla (65- år) blir fler. De stora årskullarna från 1940-talet har då ännu inte nått den ålder då de kommer att kräva mycket omsorg. Dessutom kommer under denna period de stora årskullarna som föddes runt 1990 att komma ut i arbetslivet och bidra till produktionen. Den beräknade kraftiga ökningen av kommunalskatten under 2020-talet beror på att antalet äldre då ökar kraftigt och att antalet i yrkesverksam ålder minskar.

[2] I bilaga 1 redovisas utförligare hur beräkningarna har gjorts.

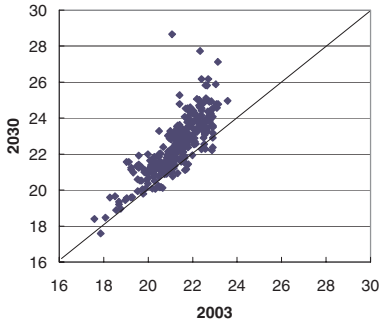
Beräknad kommunalskatt
2020 mot 2003

2030 mot 2020

2030 mot 2003

Det sätt på vilket beräkningarna gjorts innebär att det nuvarande statsbidrags- och utjämningssystemets inverkan på enskilda kommuners skattesats antas förbli ungefär densamma som i dag. Så enkelt fungerar emellertid inte utjämningen. Systemet består i princip av två delar, en som tar hänsyn till kostnadsskillnader som den enskilda kommunen inte kan råda över (t.ex. stor andel barn och äldre i befolkningen) och en som tar hänsyn till skillnader i skattekraft.

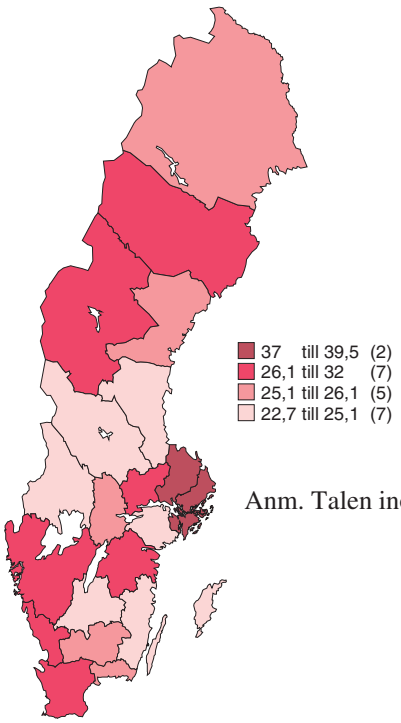
Om skillnaderna mellan kommunerna vad gäller kostnader och skattekraft inte skulle förändras borde den gjorda kalkylen ge ett tämligen rättvisande resultat. Nu pekar emellertid befolkningsprognosen på att behovet av såväl kostnads- som inkomstutjämning ökar. Detta innebär att de framskrivna skillnaderna i kommunalskatt sannolikt är överdrivna, givet att det nuvarande statsbidrags- och utjämningssystemet består.

Resultatet av kalkylerna skall därför ses som en grov approximation av den demografiska förändringens betydelse för kommunalskattens utveckling i olika kommuner. Minst lika viktigt är naturligtvis den ekonomiska aktiviteten i samhället i stort och i olika delar av landet.

ARBETSKRAFTENS UTBILDNING ÅR 2000 OCH 2020

Arbetskraftens utbildningsnivå har stigit under en följd av år. År 2000 utgjorde andelen i arbetskraften med folk- och grundskoleutbildning 19 procent, med gymnasial utbildning 51 procent och med eftergymnasial utbildning 30 procent i riket totalt. De regionala variationerna var dock betydande. I tre av länen var andelen med eftergymnasial utbildning högre än riksgenomsnittet. Detta gällde för Stockholms (39 procent), Uppsala (37 procent) och Västerbottens län (31 procent). Lägst andel med eftergymnasial utbildning år 2000 hade Gävleborgs, Kalmar, Gotlands och Jönköpings län med 23 procent.

Andel av arbetskraften länsvis med eftergymnasial utbildning år 2000. Procent

Anm. Talen inom parentes avser antalet län.

Arbetskraften väntas öka med tre procent till 2020

Arbetskraftens storlek (se definition i bilaga 1) beräknas komma att förändras olika mycket i länen under den kommande 20-årsperioden.

Arbetskraftens storlek år 2020 jämfört med år 2000 (avrundade tal)

			Förändring 2000-2020		
			antal	*procentuellt*	
Län	**2000**	**2020**		**+**	**-**
Stockholms	919 800	1 083 400	163 600	18	
Uppsala	141 900	161 600	19 700	14	
Södermanlands	120 100	113 100	-7 000		6
Östergötlands	192 600	187 000	-5 600		3
Jönköpings	160 200	157 100	-3 100		2
Kronobergs	86 100	80 800	-5 300		6
Kalmar	110 300	99 500	-10 800		10
Gotlands	26 900	25 100	-1 800		7
Blekinge	71 000	64 700	-6 300		9
Skåne	521 000	560 000	39 000	8	
Hallands	132 200	143 500	11 300	9	
Västra Götalands	717 800	752 400	34 600	5	
Värmlands	128 100	118 700	-9 400		7
Örebro	131 300	126 400	-4 900		4
Västmanlands	121 700	112 000	-9 700		8
Dalarnas	130 000	116 400	-13 600		10
Gävleborgs	133 800	118 400	-15 400		12
Västernorrlands	117 500	98 800	-18 700		16
Jämtlands	61 200	54 900	-6 300		10
Västerbottens	119 900	118 400	-1 500		1
Norrbottens	120 200	99 900	-20 300		17
Riket, totalt	**4 270 600**	**4 392 200**	**121 600**	**3**	

I endast fem av länen beräknas antalet personer i arbetskraften öka till år 2020. Störst kommer ökningen att bli i Stockholms län (18 procent). Därmed kommer arbetskraften i Stockholms län att år 2020 utgöra 25 procent av rikets arbetskraft. År 2000 uppgick denna andel till 22 procent. I 16 län kommer arbetskraften att minska, i flera med 10 procent eller mer. Norrlandslänen som minskat under lång tid kommer tillsammans att utgöra 11 procent av rikets arbetskraft år 2020. År 2000 var motsvarande andel 13 procent.

Så har arbetskraftens utbildning i länen räknats fram

Beräkningen av befolkningens och arbetskraftens framtida utbildning i länen har som grund SCB:s publikation *Trender och prognoser 2002*, som är en riksprognos, samt den i tidigare kapitel (”Befolkningsutvecklingen”) beskrivna befolkningsprognosen för länen. *Trender och prognoser 2002* utgår från antagandet att utbildningssystemet och människors val av utbildning i princip förblir oförändrat fram till år 2020. Vid framskrivningen av befolkningens och arbetskraftens utbildning i de olika länen har antagits att varje läns utbildningsstruktur kommer att avvika från rikets på samma sätt som år 1999 och likaså att det relativa arbetskraftsdeltagandet för män respektive kvinnor i olika åldrar avviker från rikets på samma sätt som år 1999 (se vidare i bilaga 1).
Redovisningen av utbildning i föreliggande publikation sker efter en grov indelning på 16 utbildningsgrupper (se vidare i bilaga 2).

Den använda utbildningsindelningen

1. Folk- och grundskola	
Gymnasial utbildning	
2. Estetisk utbildning, medieutbildning	
3. Handel och kontor m.m.	inklusive samhällsvetenskapliga programmet och motsvarande äldre utbildningar
4. Byggutbildning, energi/VVS	
5. Teknisk-industriell utb. m.m.	inklusive naturvetenskapliga och naturbruksprogrammen samt äldre tekniska linjer
6. Omvårdnadsutbildning	
7. Barn och fritidsutbildning	
8. Service/tjänster	t.ex. hotell och restaurangutbildning
9. Övrig/ospecificerad utbildning	
Eftergymnasial utbildning	
10. Lärarutbildning	
11. Humaniora och konst	
12. Samhällsvetenskap, ekonomi m.m.	
13. Naturvetenskap och teknik	inklusive t.ex. civilingenjörer, agronomer
14. Vård, social omsorgsutbildning	inklusive t.ex. läkare, sjuksköterskor
15. Övrig/ospecificerad utbildning	
16. Okänd utbildning	

Utbildningsnivån fortsätter att stiga...mest för kvinnor

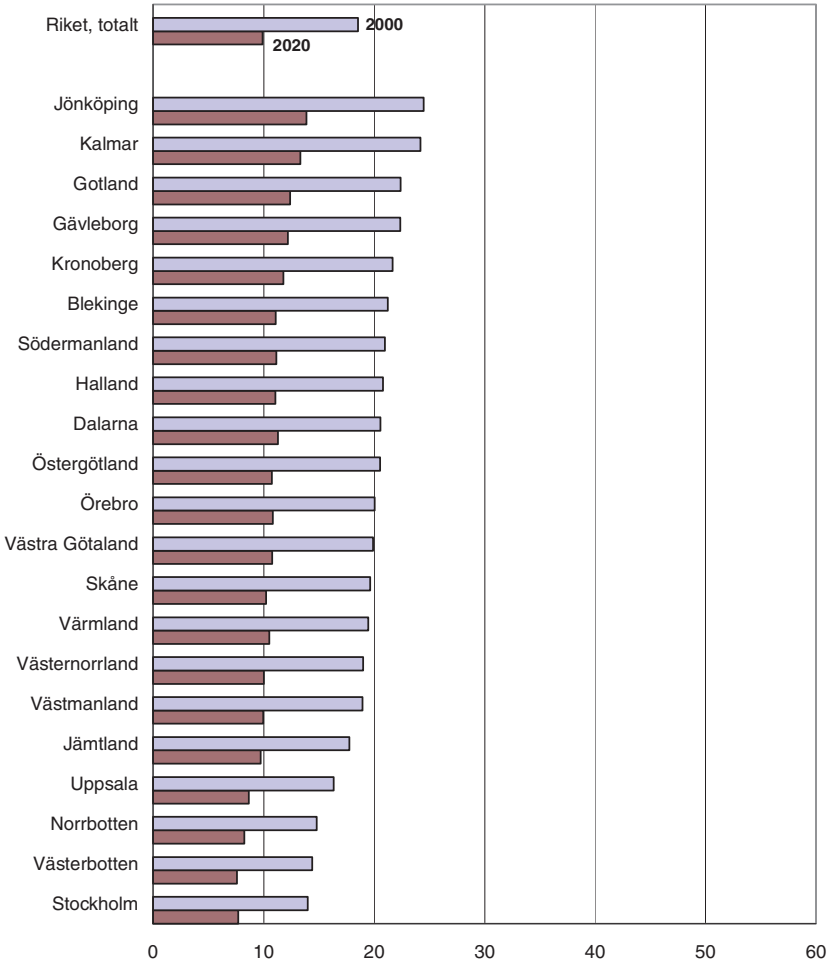
Yngre personer har i allmänhet en högre utbildningsnivå än äldre. Arbetskraftens utbildningssammansättning i länen hänger därför samman med befolkningens åldersstruktur. Andelen unga i ett län påverkar den utbildningsnivå som arbetskraften kommer att ha om tjugo år på *ett* sätt medan andelen äldre i länet gör det på ett *annat* sätt. De unga kommer i framtiden att skaffa sig en allt längre utbildning. Redan nu är det mycket få som inte går vidare till gymnasieskolan. Samtidigt som de kommer in i arbetskraften kommer de äldre, med relativt kort utbildning, att lämna den och gå i pension.

Även om en radikal höjning av utbildningsnivån har ägt rum under de senaste decennierna kommer denna utveckling att fortsätta om än inte lika kraftigt. I riket totalt beräknas andelen i arbetskraften med folk- och grundskola nära nog halveras mellan år 2000 och år 2020, från 19 till 10 procent. Samtidigt ökar, enligt prognosen, andelen med eftergymnasial utbildning lika mycket, från 30 till 39 procent, mellan åren 2000 och 2020. Däremot förblir andelen med gymnasial utbildning densamma år 2020, dvs. 51 procent.

Väsentliga förändringar väntas ske framöver när det gäller kvinnors och mäns utbildningsnivå. För båda könen kommer andelen med folk- och grundskola att sjunka, mest för kvinnor. Andelen gymnasialt utbildade män kommer att vara lika stor år 2020 som år 2000, 51 procent. Kvinnornas andel sjunker med 7 procentenheter, från 54 till 47 procent. Andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning väntas öka mer än motsvarande andel för män. Mellan åren 2000 och 2020 stiger kvinnornas andel med 11 procentenheter medan männens ökar med 5 procentenheter. Detta betyder att kvinnornas andel kommer att vara 45 procent mot männens 33 procent år 2020.

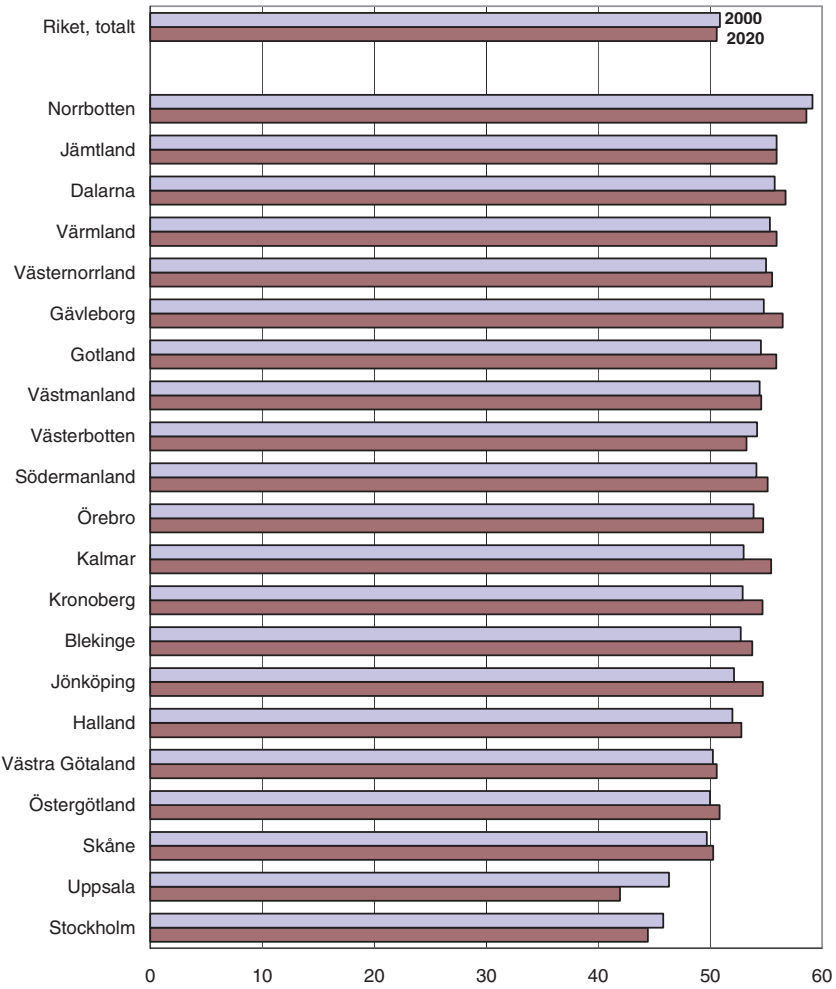
Förändringar i arbetskraftens utbildningsnivå såväl i som mellan länen redovisas på de följande sidorna för åren 2000 och 2020.

*Arbetskraften, länsvis, med **folk- och grundskoleutbildning** åren 2000 och 2020, procent*

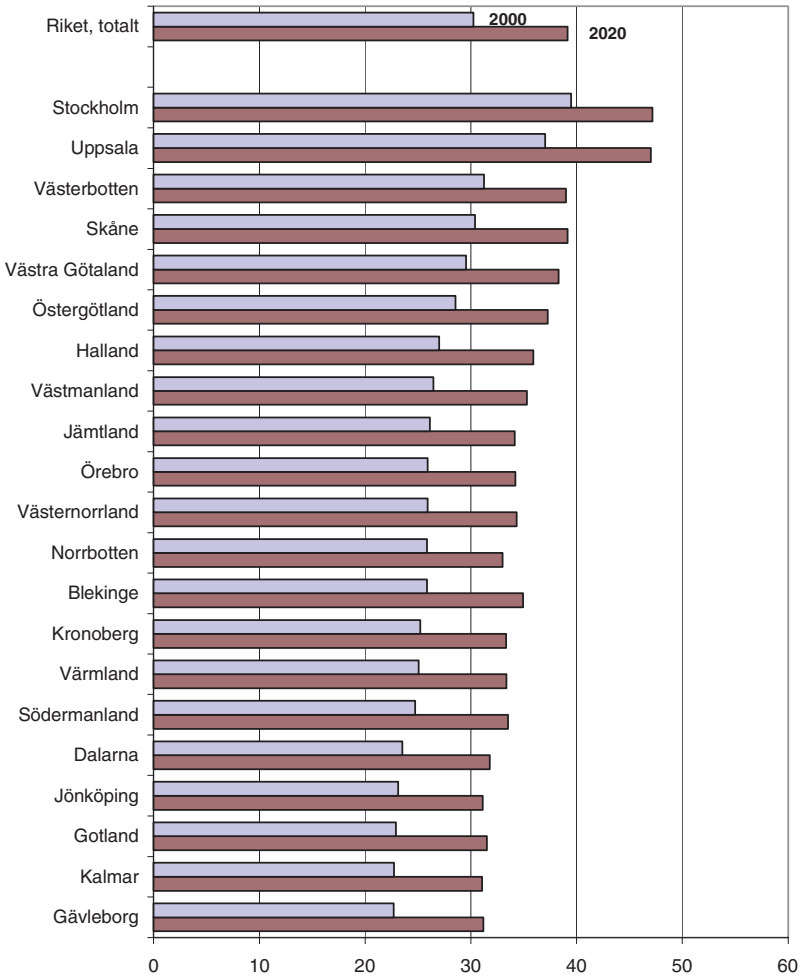
År 2020 kommer det fortfarande att vara i stort sett samma län som i dag som har den i arbetskraften högsta respektive lägsta andelen *folk- och grundskoleutbildade.* Skillnaden mellan länen kommer dock att reduceras under perioden. År 2000 fanns högsta andelen folk- och grundskoleutbildade i Jönköpings län med 24 procent och lägsta andelen i Stockholms län med 14 procent. År 2020 beräknas Jönköpings län ha 14 procent och Stockholms län 8 procent.

*Arbetskraften, länsvis, med **gymnasial utbildning** åren 2000 och 2020, procent*

Andelen i arbetskraften med gymnasial utbildning förväntas öka i stort sett i varje län fram till år 2020. Detta innebär dock ingen större förändring jämfört med år 2000 då ökningen i flertalet län enbart rör sig om någon procentenhet. I Stockholms och Uppsala län, som redan år 2000 hade en arbetskraft med relativt låg andel gymnasieutbildade, fortsätter andelen minska. Andelen beräknas sjunka även i Norrbottens och Västerbottens län. Störst blir ökningen i Jönköpings och Kalmar län.

*Arbetskraften, länsvis, med **eftergymnasial utbildning** åren 2000 och 2020, procent*

Generellt ökar de eftergymnasialt utbildade i arbetskraften de kommande åren men väsentliga skillnader kvarstår mellan länen. Stockholms, Uppsala, Västerbottens och Skåne län – alla med universitet och redan år 2000 med den högsta andelen eftergymnasialt utbildade – förväntas behålla sin tätposition även år 2020. Stockholms och Uppsala län beräknas nå en andel på 47 procent

eftergymnasialt utbildade till år 2020. Andelen i arbetskraften med eftergymnasial utbildning var år 2000 som lägst i Gävleborgs, Kalmar, Gotlands och Jönköpings län med 23 procent. Dessa fyra län beräknas även år 2020 ha den lägsta andelen eftergymnasialt utbildade med en andel på 31 procent, dvs. 16 procentenheter lägre än andelen med denna utbildningsnivå i Stockholms och Uppsala län.

Summering

Skillnaden mellan länen i fråga om andelen *folk- och grundskoleutbildad* arbetskraft förväntas minska de kommande 20 åren. Spännvidden mellan det län som hade den högsta respektive lägsta andelen folk- och grundskoleutbildade var 10 procentenheter år 2000 mot beräknat 6 procentenheter år 2020.

Andelen av arbetskraften med *gymnasial utbildning* i länen förändras inte mycket framöver och därmed kvarstår ungefär samma skillnader mellan länen. Spännvidden mellan det län med den högsta respektive lägsta andelen gymnasialt utbildade kommer dock att öka med en procentenhet, från 13 procent år 2000 till 14 procent år 2020.

Förändringarna förväntas bli stora fram till år 2020 när det gäller andelen av arbetskraften med *eftergymnasial utbildning*. Spännvidden mellan länen vad gäller denna andel förväntas dock minska och vara 16 procentenheter år 2020 jämfört med 17 procentenheter år 2000.

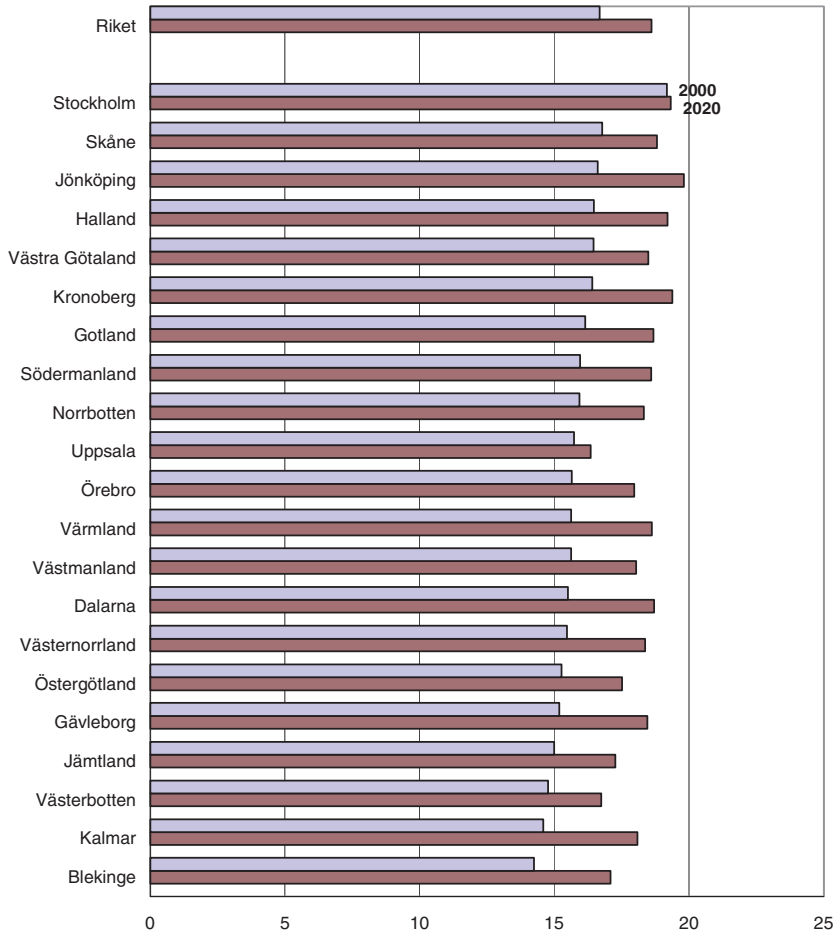
Olika utbildningsgrupper utvecklas olika

Begreppet ”utbildningsnivå” är ett relativt grovt mått och kan skymma utbildningsinriktningarnas utveckling på sikt. Det ska framhållas att den utbildningsgruppering som här använts (se sid. 59) betyder att utbildningsgrupperna innehåller många, olika enskilda utbildningar.

Observera att den fullständiga förteckningen av vad som ingår i varje utbildningsgrupp finns i bilaga 2.

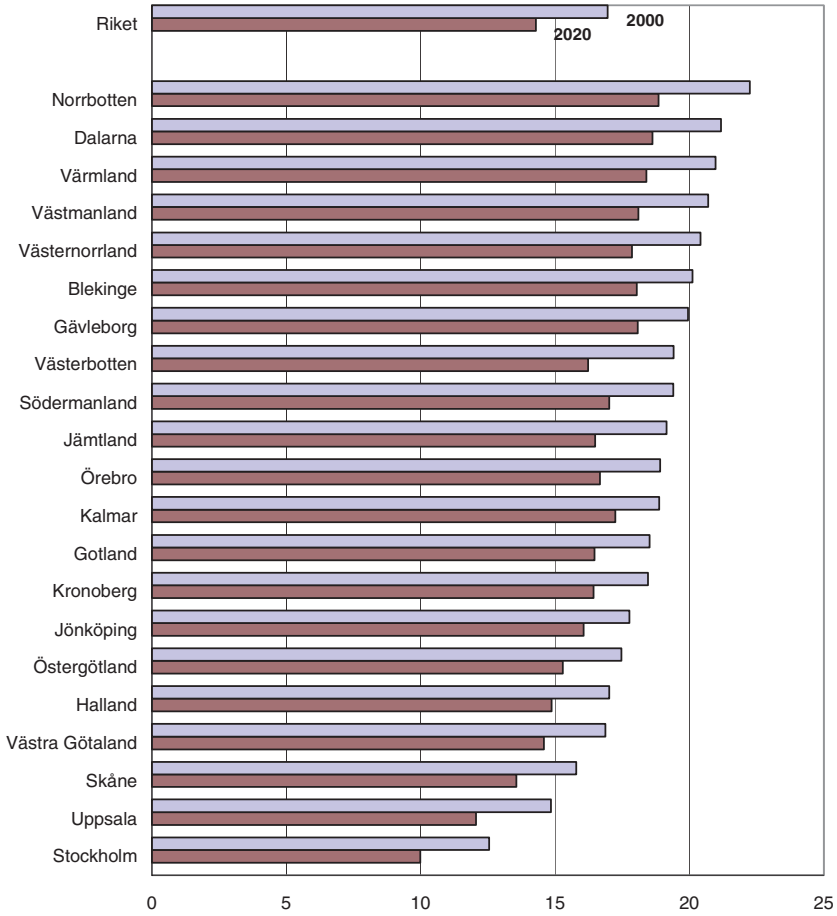
Här följer en redovisning av situationen i länen för några av de största utbildningsgrupperna på gymnasial respektive eftergymnasial nivå.

*Arbetskraft, länsvis, med **handels- och kontorsutbildning m.m.**, gymnasial nivå, åren 2000 och 2020, procent*

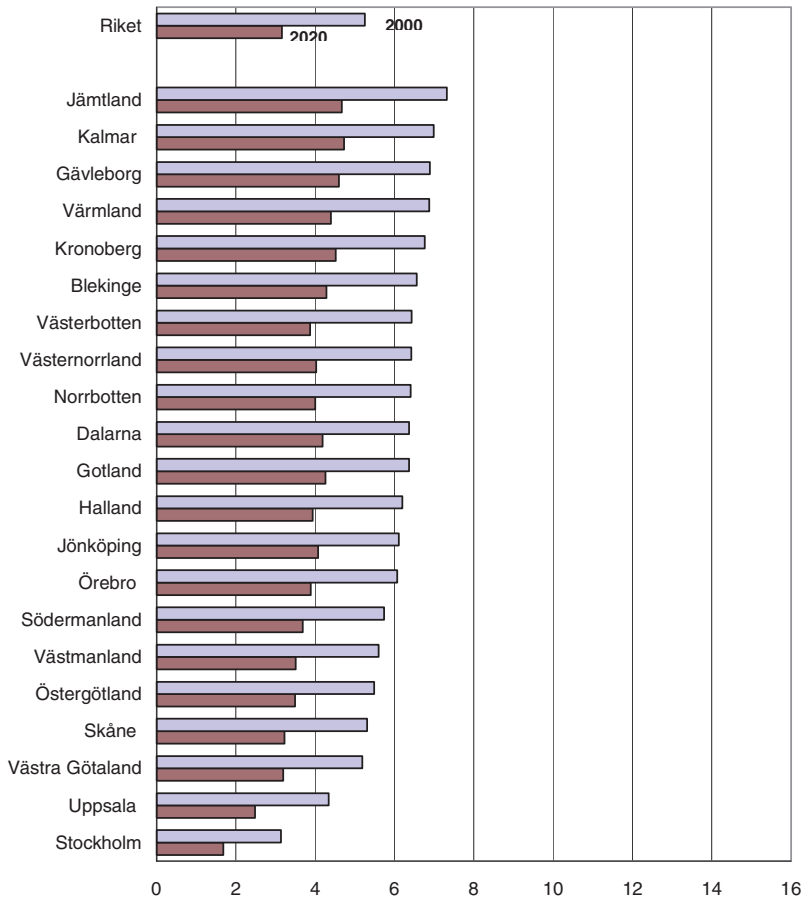
Av rikets arbetskraft år 2000 hade 17 procent *handels- och kontorsutbildning* och andelen beräknas öka till 19 procent år 2020. Andelen av arbetskraften med denna utbildning varierade mellan 14-19 procent i de olika länen. I samtliga län beräknas andelen *öka* med två till tre procentenheter till år 2020, utom i Uppsala och Stockholms län, där andelen blir närmast densamma som år 2000. Kronobergs och Jönköpings län väntas nå samma nivå som Stockholms län vilket gör att dessa län beräknas få den högsta andelen med denna utbildningsinriktning år 2020.

Arbetskraft, länsvis, med ***teknisk-industriell utbildning m.m.****, gymnasial nivå, åren 2000 och 2020, procent*

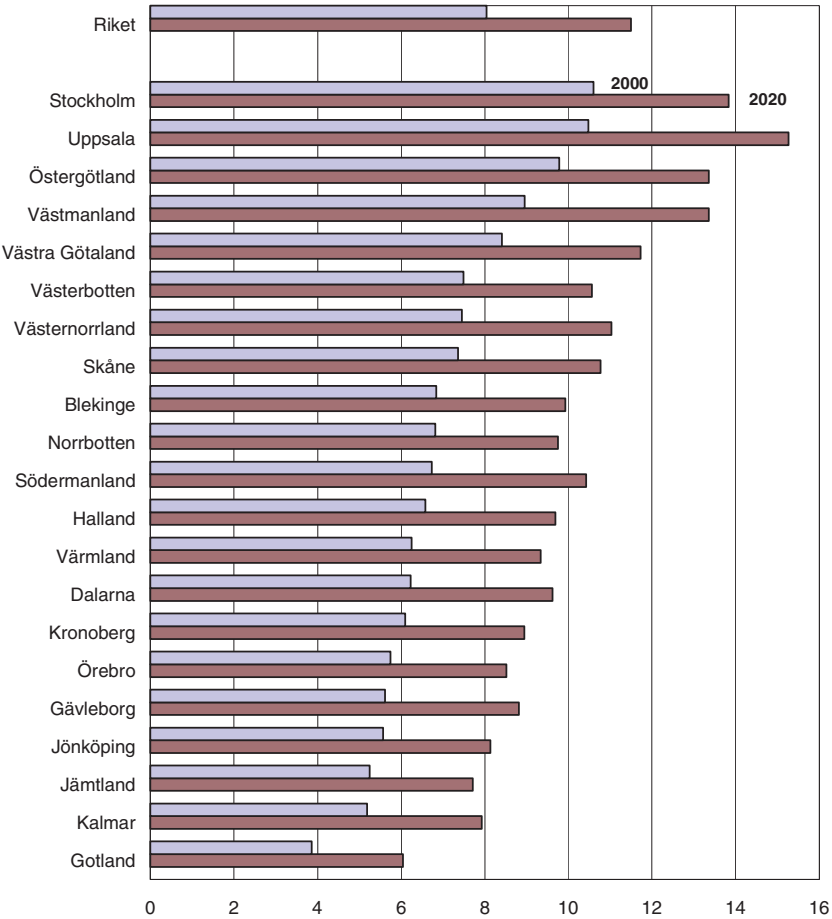
Totalt var andelen med *teknisk-industriell utbildning* 17 procent år 2000, men andelen antas minska till 14 procent år 2020. Störst andel år 2000 uppvisade Norrbottens län, 22 procent, samt Dalarnas och Värmlands län med 21 procent. Lägst var andelen i Stockholms, Uppsala och Skåne län med 13-16 procent. I samtliga län *minskar* andelen med två till tre procentenheter till år 2020, varför skillnaden mellan länen kommer att bestå.

*Arbetskraft, länsvis, med **omvårdnadsutbildning**, gymnasial nivå, åren 2000 och 2020, procent*

Tillgången på arbetskraft med gymnasial *omvårdnadsutbildning* beräknas minska de kommande 20 åren. År 2000 var andelen 5 procent i riket och förväntas bli 3 procent år 2020. Andelen av arbetskraften år 2000 med denna utbildning var störst i Jämtlands, Kalmar, Gävleborgs och Värmlands län, omkring 7 procent. I samtliga län *minskar* andelen fram till år 2020 och lägst kommer den då att vara i Stockholms och Uppsala län med omkring 2 procent. Dessa län hade den lägsta andelen även år 2000.

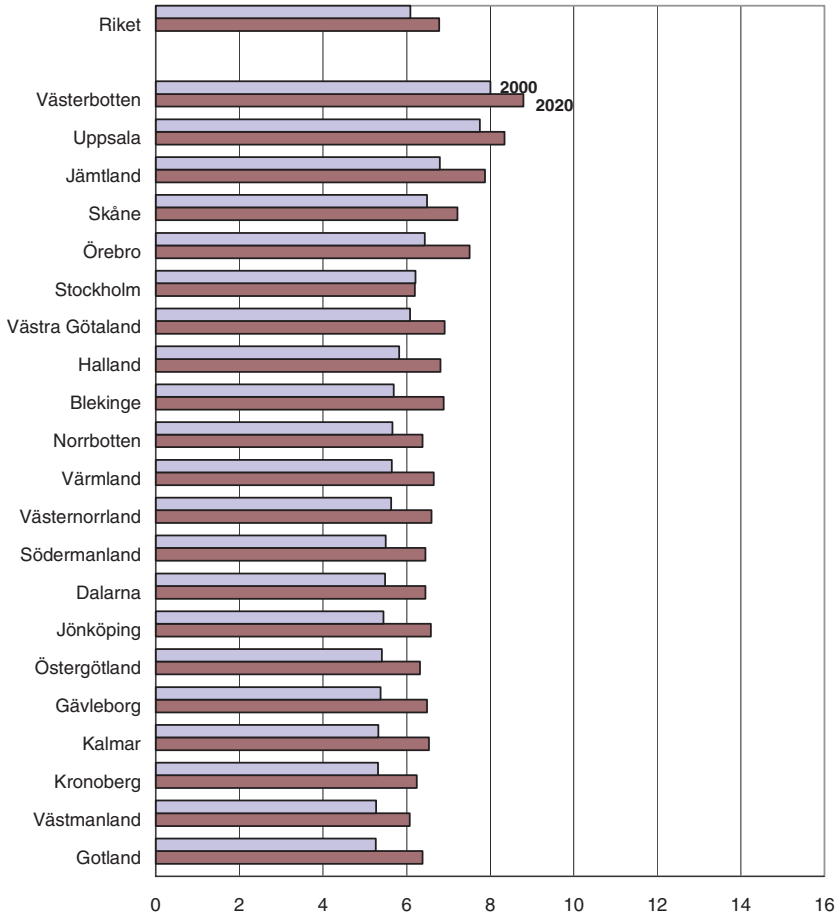
*Arbetskraft, länsvis, med **naturvetenskaplig och teknisk utbildning**[3], eftergymnasial nivå, åren 2000 och 2020, procent*

Den totala andelen i arbetskraften med eftergymnasial *naturvetenskaplig och teknisk utbildning* utgjorde 8 procent år 2000 och förväntas öka till knappt 12 procent år 2020. År 2000 var andelen lägst i Gotlands och Kalmar län (4-5 procent), medan Stockholms, Uppsala och Östergötlands län hade ungefär dubbelt så stor andel. Andelen beräknas *öka* i samtliga län till år 2020, mest i Uppsala och Västmanlands län. Arbetskraft med denna utbildning förekommer framför allt i storstads- och universitetsregioner.

[3] I gruppen ingår bl.a. civilingenjörsutbildningar. Se vidare bilaga 2.

*Arbetskraft, länsvis, med **vård- och social omsorgsutbildning**[4], eftergymnasial nivå, åren 2000 och 2020, procent*

Den totala andelen i arbetskraften med eftergymnasial *vård- och social omsorgsutbildning* var 6 procent år 2000 och beräknas öka till 7 procent år 2020. Under perioden fram till år 2020 sker ingen nämnvärd förändring vad gäller arbetskraft med denna utbildningsbakgrund. År 2000 var andelen högst i Västerbottens, Uppsala och Jämtlands län, med 7 till 8 procent, och dessa län förväntas ha den högsta andelen även år 2020. I Stockholms län förändras andelen praktiskt taget inte alls på 20 år.

[4] I gruppen ingår bl.a. läkare, sjuksköterskor, tandläkare. Se bilaga 2.

Den framtida arbetskraftens utbildningsnivå

Totalt väntas antalet personer i arbetskraften öka med 3 procent mellan år 2000 och år 2020. Trots detta minskar arbetskraften i 16 av 21 län. Det är endast i Stockholms, Uppsala, Skåne, Hallands och Västra Götalands län som arbetskraften istället ökar mellan år 2000 och år 2020.

Arbetskraftens utbildningsstruktur kommer att förändras i riket, i synnerhet förväntas en höjning av andelen med eftergymnasial utbildning. Skillnaderna mellan kvinnors och mäns utbildningsnivå beräknas att öka. År 2000 var andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning 5 procentenheter högre än motsvarande andel för män, 33 respektive 28 procent. År 2020 beräknas andelen eftergymnasialt utbildade bli 45 procent bland kvinnor och 34 procent bland män. Kvinnornas ökning blir därmed dubbelt så stor som männens på 20 års sikt.

Arbetskraftens utbildningsnivå, totalt för riket, åren 2000 och 2020

Utbildning	*Män, antal*		*Kvinnor, antal*		*Totalt, antal*		*Totalt, %*	
	2000	***2020***	***2000***	***2020***	***2000***	***2020***	***2000***	***2020***
Folk-/grundsk	465 400	272 600	326 400	162 400	791 800	435 000	19	10
Gymn.utb.	1 142 600	1 229 100	1 029 400	992 000	2 172 000	2 221 100	51	51
Eftergymn.utb.	617 900	780 900	674 400	938 700	1 292 300	1 719 600	30	39
Okänd utb.	9 700	10 000	4 700	6 500	14 400	16 500	0	0
Riket, totalt	**2 235 600**	**2 292 600**	**2 034 900**	**2 099 600**	**4 270 500**	**4 392 200**	**100**	**100**

LÄNSVIS REDOVISNING - Läsanvisningar

På de följande sidorna redovisas ett län per uppslag med diagram och korta kommentarer. Däremot finns inte utrymme att på dessa uppslag beskriva och förklara vad statistiken och prognoserna står för och vad de bygger på. Därför ges här några generella läsanvisningar till vart och ett av diagrammen som hjälp till tolkning och förståelse av det som visas. – *Observera,* att kommentarerna ibland även avser data som återfinns i tabellbilagan eller textavsnitten.

Länsindelningen

Den länsindelning som används är den nu gällande (21 län). Den gäller alltså även retroaktivt, dvs. i de fall vi redovisar data för förfluten tid så har dessa slagits samman till den nu aktuella länsindelningen. De sammanslagningar som gjordes under 1990-talet var att Kristianstads län och Malmöhus län slogs samman till Skåne län (1997-01-01) och att Göteborgs- och Bohus län, Älvsborgs län och Skaraborgs län slogs samman till Västra Götalands län (1998-01-01). Vidare övergick Habo och Mullsjö kommuner från nuvarande Västra Götalands län till Jönköpings län (1998-01-01). Dessutom bytte Kopparbergs län namn till Dalarnas län.

Befolkningens åldersfördelning 2000 och 2030

Staplarna i de två befolkningspyramiderna avser länet medan *linjerna* avser hela rikets fördelning. Alla uppgifter har räknats om till procent av hela befolkningen i länet respektive riket för att bli jämförbara. Det betyder att angivelsen på skalan i diagrammen avser respektive grupps andel av samtliga i befolkningen, både kvinnor och män.
– Hur befolkningsprognosen för länen har gjorts framgår av bilaga 1.

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år

Uppgifterna fram till och med år 2000 är faktiska, övriga år beräkningar. De grundar sig dels på SCB:s beräkningar i *Trender och prognoser 2002* över befolkningens utbildning i hela landet fram till år 2020, dels på den ovan nämnda befolkningsprognosen för länen. Den nedre åldersgränsen har valts med tanke på att det stora flertalet i befolkningen studerar (minst) till och med 19 års ålder. Den övre

gränsen har satts vid pensionsåldern. Därigenom får man en samlad bild av hur utbildningsnivån hos befolkningen i ”yrkesaktiv” ålder kommer att förändras över tiden. – Hur utbildningsprognosen för länen har gjorts framgår av bilaga 1.

Arbetskraftens utbildning, 16-74 år

Med arbetskraften menas de personer som står till arbetsmarknadens förfogande genom att de antingen har arbete eller är arbetslösa men söker arbete. För fullständighets skull inkluderar vi här även 16-19-åringar och 65-74-åringar, men i arbetskraften är de få. – Hur arbetskraftens storlek beräknats framgår av bilaga 1. Vilka utbildningar som ingår i de 16 utbildningsgrupperna framgår av bilaga 2.

De fyra första kolumnerna i tabellen avser uppgifter för år 2000; arbetskraften totalt i tusental och andel (procent) kvinnor av respektive utbildning, samt varje utbildnings andel (procent) av samtliga i riket respektive länet. De fyra sista kolumnerna visar med ett index (med år 2000 som basår) hur *antalet* av respektive utbildningsgrupp har förändrats sedan 1990 och beräknas komma att förändras till år 2010 och 2020. – Samma tabell för hela riket finns i tabellbilagan.

Försörjningskvoten 1980-2030

Med försörjningskvoten avses här
- *hela befolkningen/befolkningen i åldern 20-64 år.*

I diagrammet redovisas dels genomsnitt för länet och riket, dels de kommuner i länet som år 2030 beräknas ha den lägsta respektive den högsta försörjningskvoten. – I bilaga 1 återfinns resonemang om alternativa sätt att beräkna försörjningskvoten och vad de olika alternativen egentligen visar.

Kommunalskattesatsen, en överslagsberäkning till 2030

I diagrammet redovisas beräknad högsta respektive lägsta kommunalskatt i länets kommuner. Beräkningen bygger på att kostnaderna för den kommunala servicen för olika åldersgrupper förblir på samma nivå som år 2000, och att den av personer i olika åldrar erlagda kommunalskatten också förblir som år 2000. Genom att multiplicera med befolkningsutvecklingen får man mått på såväl

hur kostnader som skatteintäkter kan komma att utvecklas. Förändringen av relationen mellan kostnader och intäkter har sedan multiplicerats med den fastställda kommunalskatten för år 2003 för de enskilda kommunerna. Givetvis är detta mycket grova överslagsberäkningar. – I bilaga 1 redovisas utförligare hur kalkylen gjorts och vilken effekt statsbidrags- och utjämningssystemet kan tänkas få på lång sikt.

Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå, 16-64 år

Diagrammet visar nettoflyttningen (inflyttade minus utflyttade) i procent av befolkningen, fördelad efter utbildningsnivå årsvis under 1990-talet. Observera att det rör sig om inrikes omflyttning; in- och utvandrare ingår således inte. – I bilaga 1 ges ytterligare information om hur beräkningarna gjorts.

Inrikes omflyttning 1991-2000, 16-64 år

I tabellen har inflyttning respektive utflyttning summerats och nettot beräknats för hela perioden 1991-2000.

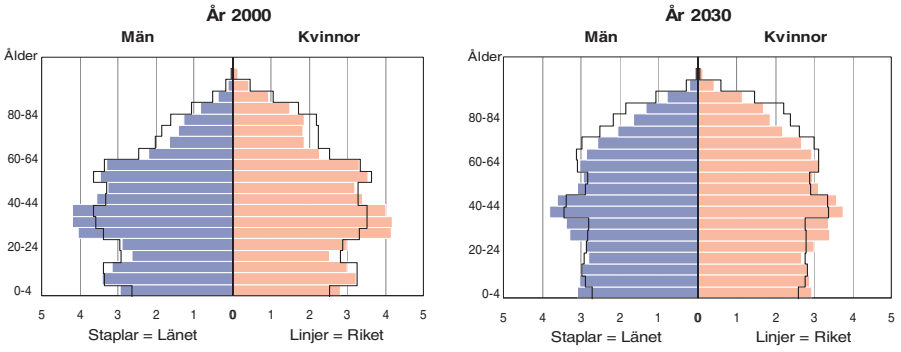
Produktionsstruktur

Här redovisas för åren 1985 och 2000 hur de som förvärvsarbetar i länet (dvs. har sin arbetsplats i länet) fördelar sig på tre grova grupper av verksamheter – varuproduktion, privat tjänsteproduktion och offentlig tjänsteproduktion. För år 2000 finns uppgift för hela riket med som jämförelse. – Vilka näringsgrenar som ingår i de tre verksamhetsgrupperna framgår av bilaga 3.

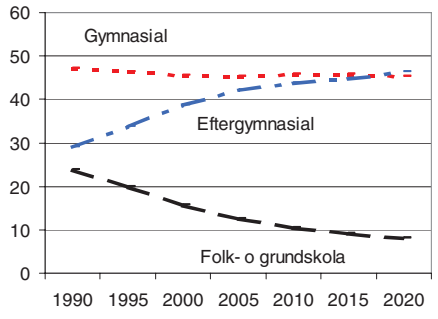
Det bör särskilt observeras att det är de som *har sin arbetsplats* i länet som skildras i diagrammet. Alla övriga diagram om befolkningen avser de som *bor* i länet. Observera även beträffande privat respektive offentlig tjänsteproduktion att de näringsgrenar som förts till respektive grupp förts dit i sin helhet. Det innebär exempelvis att sjukvård och utbildning som drivs i privat regi här räknats till offentlig tjänsteproduktion, och vice versa, dvs. offentligt driven verksamhet i de näringsgrenar som avses med privat tjänsteproduktion förts dit.

STOCKHOLMS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

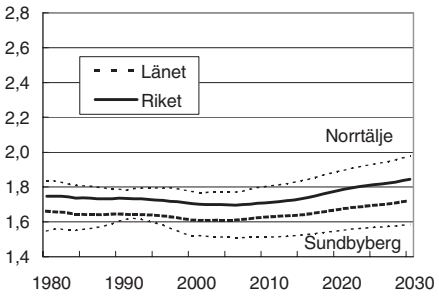

- Länet har en större andel av befolkningen i yrkesverksam ålder än något annat län och den positionen förstärks på sikt.
- Arbetskraften beräknas öka med 17 procent fram till år 2020. Andelen med eftergymnasial utbildning är den högsta i landet. Samhällsvetare och naturvetare/tekniker är överrepresenterade.

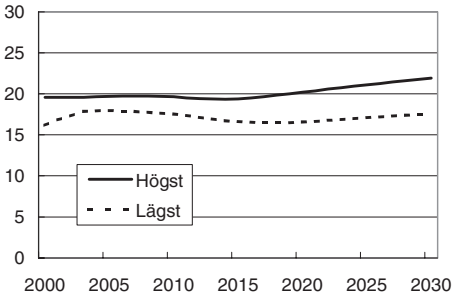
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*129,6*	*44*	*19*	*14*	*163*	*100*	*76*	*64*
Gymnasial utbildning	*424,3*	*49*	*51*	*46*	*100*	*100*	*108*	*113*
Estetisk utb, mediautb.	12,2	53	1	1	60	100	232	337
Handel och kontor, m.m.	177,7	64	17	19	97	100	112	118
Byggutb, energi/VVS	18,3	2	3	2	85	100	106	113
Tekn-industriell utb, m.m.	116,3	14	17	13	108	100	96	93
Omvårdnadsutbildning	29,0	90	5	3	127	100	78	63
Barn och fritid	17,6	91	2	2	111	100	101	105
Service/tjänster	37,0	56	5	4	105	100	100	101
Övrig/ospec gymn utb	16,3	43	2	2	57	100	136	171
Eftergymnasial utbildning	*365,8*	*51*	*30*	*39*	*72*	*100*	*122*	*140*
Lärarutbildning	51,6	79	6	6	91	100	107	112
Humaniora, konst	33,4	62	2	4	66	100	129	150
Samhällsv. ekonomi, m.m.	107,0	50	7	12	66	100	123	141
Naturvetenskap och teknik	98,2	22	8	11	63	100	130	153
Vård, social omsorg	57,5	78	6	6	80	100	112	117
Övrig/ospec eftergymn utb	18,2	32	1	2	92	100	149	196
Totalt	***919,8***	***49***	***100***	***100***	***98***	***100***	***109***	***117***

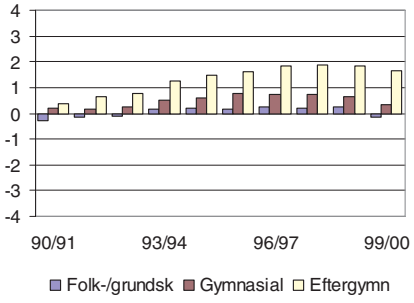
Försörjningskvoten 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

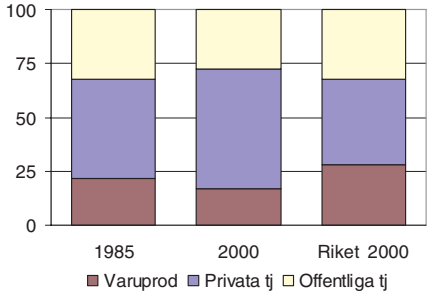

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	29 200	28 200	1 000
Gymnasial	101 100	77 200	23 900
Eftergymn	112 300	62 200	50 100
Total	*242 600*	*167 600*	*75 000*

- Försörjningskvoten för länet ligger betydligt under riksgenomsnittet, men kommer liksom i övriga landet att öka på sikt. Ekonomin för länets kommuner torde förändras gynnsammare än för resten av landet.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

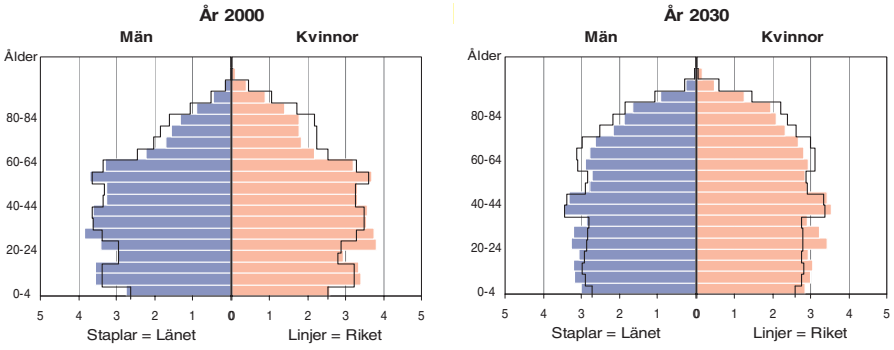
- Länet hade under 1990-talet en stor nettoinflyttning från övriga landet. Inflyttningsöverskottet var störst för personer med eftergymnasial utbildning.

- Den privata tjänstesektorn är väsentligt större än i landet som helhet. Av de förvärvsarbetande år 2000 fanns 56 procent i denna sektor.

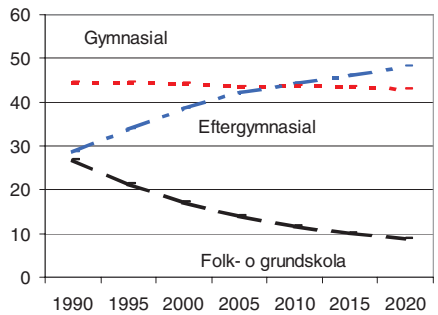
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

UPPSALA LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

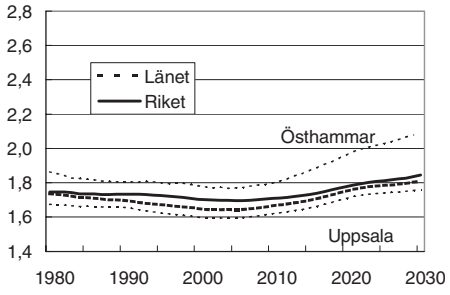

- Befolkningen i länet var år 2000 yngre än i riket och förväntas vara så även år 2030.
- Länet har, näst efter Stockholms län, den högsta andelen med eftergymnasial utbildning (37 procent). Framför allt är det utbildade inom naturvetenskap/teknik och vård/omsorg som är överrepresenterade.

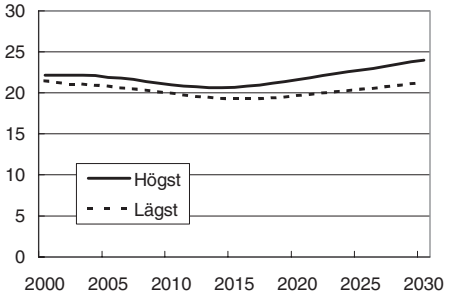
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*23,3*	*41*	*19*	*16*	*166*	*100*	*75*	*60*
Gymnasial utbildning	*65,9*	*48*	*51*	*46*	*99*	*100*	*106*	*108*
Estetisk utb, mediautb.	1,4	55	1	1	53	100	228	314
Handel och kontor, m.m.	22,4	67	17	16	99	100	114	118
Byggutb, energi/VVS	3,9	1	3	3	86	100	113	120
Tekn-industriell utb, m.m.	21,1	12	17	15	102	100	96	92
Omvårdnadsutbildning	6,2	92	5	4	120	100	81	65
Barn och fritid	2,6	95	2	2	99	100	98	101
Service/tjänster	6,2	63	5	4	102	100	100	100
Övrig/ospec gymn utb	2,1	41	2	2	48	100	122	155
Eftergymnasial utbildning	*52,8*	*52*	*30*	*37*	*78*	*100*	*125*	*144*
Lärarutbildning	8,8	76	6	6	95	100	110	115
Humaniora, konst	4,9	60	2	3	69	100	130	153
Samhällsv. ekonomi, m.m.	10,5	50	7	7	74	100	126	147
Naturvetenskap och teknik	14,9	26	8	10	67	100	137	165
Vård, social omsorg	11,1	75	6	8	78	100	115	122
Övrig/ospec eftergymn utb	2,5	23	1	2	107	100	143	189
Totalt	***142,0***	***48***	***100***	***100***	***102***	***100***	***108***	***113***

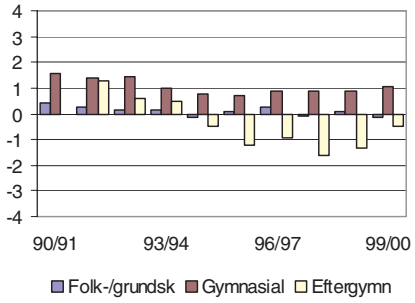
Försörjningskvoten 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

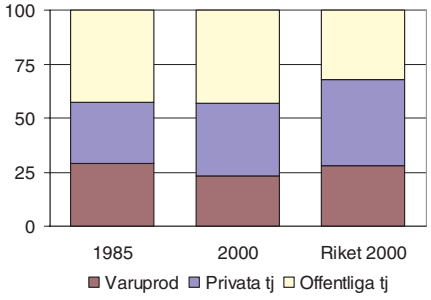
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	8 900	8 400	500
Gymnasial	31 600	23 700	7 900
Eftergymn	31 500	34 000	-2 600
Total	*72 000*	*66 100*	*5 800*

- Utvecklingen av försörjningskvoten i länet förväntas i stort följa utvecklingen i riket.

- Att många flyttar till Uppsala för att bedriva högre studier kan avläsas i att länet under hela tidsperioden har ett inrikes inflyttningsöverskott av gymnasieutbildade.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

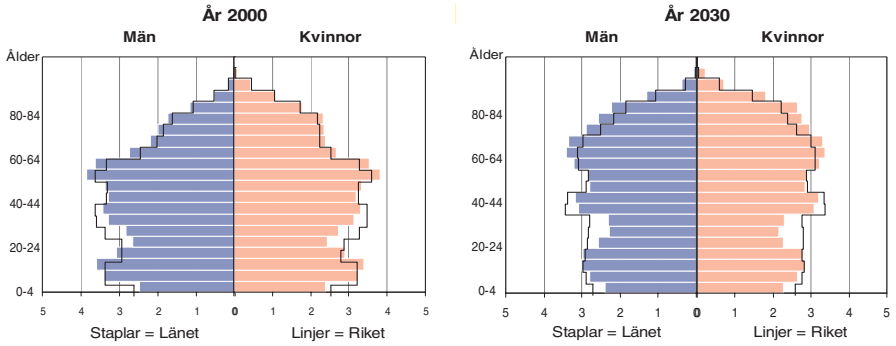

- Universitetet och Akademiska sjukhuset är stora arbetsgivare och andelen som var sysselsatt inom den offentliga sektorn år 2000 var den högsta i landet. Det var dock andelen i privat tjänstesektor som ökade mest mellan 1985 och 2000.

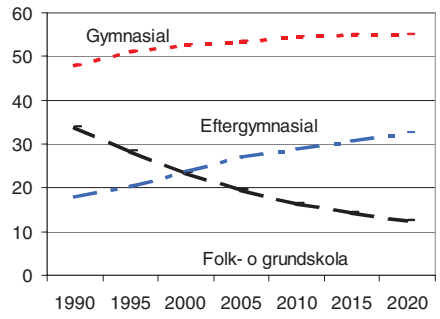
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

SÖDERMANLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

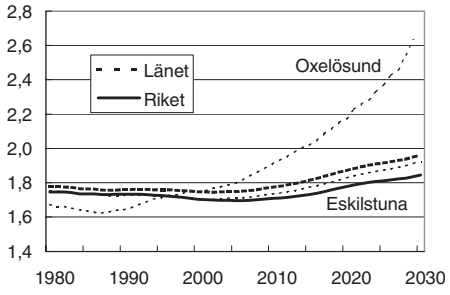

- Andelen personer i yrkesaktiv ålder är mindre i länet än i landet. På 30 års sikt beräknas befolkningen vara betydligt äldre än riksgenomsnittet.
- Andelen av arbetskraften som har gymnasieutbildning är högre än genomsnittet i landet. Antalet beräknas dock minska med fyra procent fram till år 2020.

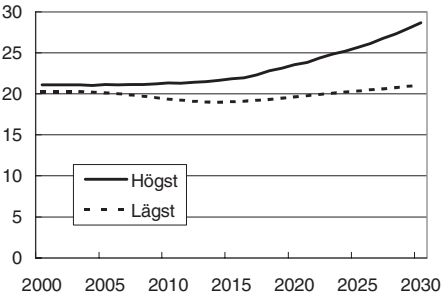
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*25,2*	*42*	*19*	*21*	*169*	*100*	*70*	*50*
Gymnasial utbildning	*65,0*	*46*	*51*	*54*	*101*	*100*	*101*	*96*
Estetisk utb, mediautb.	1,0	57	1	1	61	100	226	295
Handel och kontor, m.m.	19,2	69	17	16	100	100	111	110
Byggutb, energi/VVS	3,9	1	3	3	88	100	109	111
Tekn-industriell utb, m.m.	23,3	12	17	19	105	100	92	83
Omvårdnadsutbildning	6,9	90	5	6	116	100	79	61
Barn och fritid	2,5	91	2	2	90	100	100	93
Service/tjänster	6,4	63	5	5	103	100	97	92
Övrig/ospec gymn utb	1,9	45	2	2	49	100	114	131
Eftergymnasial utbildning	*29,7*	*53*	*30*	*25*	*83*	*100*	*120*	*128*
Lärarutbildning	7,0	74	6	6	92	100	106	105
Humaniora, konst	1,4	61	2	1	68	100	126	142
Samhällsv. ekonomi, m.m.	5,0	51	7	4	81	100	124	136
Naturvetenskap och teknik	8,1	18	8	7	76	100	131	146
Vård, social omsorg	6,6	79	6	6	79	100	112	110
Övrig/ospec eftergymn utb	1,6	22	1	1	108	100	137	172
Totalt	120,1	***47***	***100***	***100***	***111***	***100***	***99***	***94***

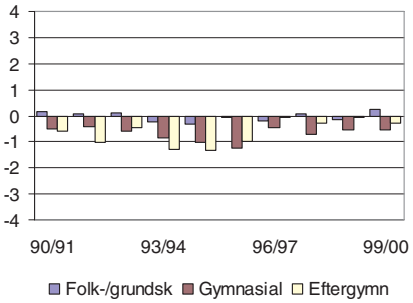
Försörjningskvoten 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

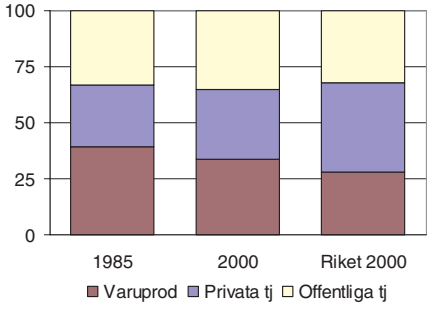
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	8 200	8 400	-200
Gymnasial	18 300	23 400	-5 100
Eftergymn	13 700	15 500	-1 800
Total	*40 100*	*47 300*	*-7 200*

- Försörjningskvoten, som ligger något över riksgenomsnittet, förväntas öka mer än i landet. Utvecklingen skiljer sig dock kraftigt åt mellan kommunerna i länet.

- Under 1990-talet hade länet en inrikes nettoutflyttning på 7 200 personer i åldern 16-64 år. Nettoförändringen var som störst i mitten av decenniet men avtog sedan. Det var framför allt gymnasieutbildade som lämnade länet.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

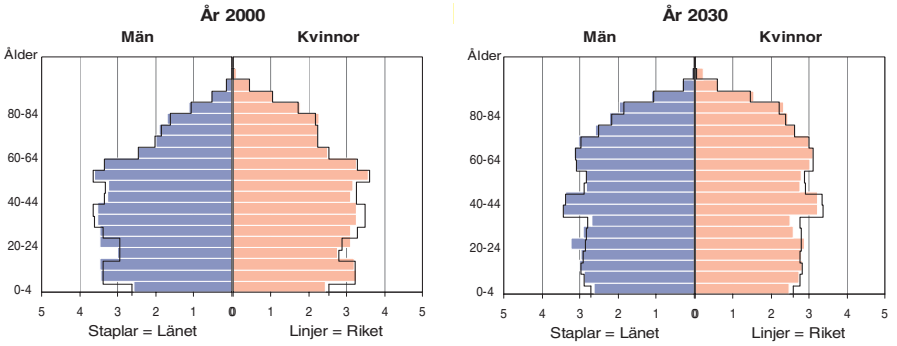

- Andelen förvärvsarbetande i den privata tjänstesektorn har ökat något sedan 1985, men är fortfarande relativt liten.

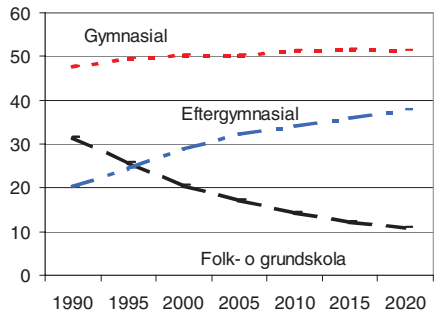
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

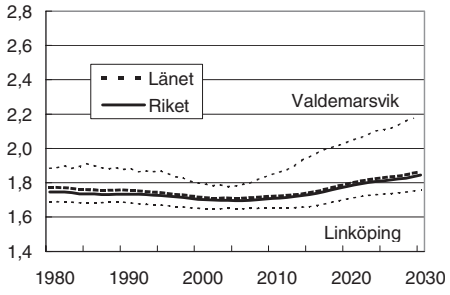
- Befolkningen i länet har ungefär samma åldersstruktur som i riket. Åldersgruppen 20-24 år är dock större p.g.a. många högskolestuderande.
- Utbildningsstrukturen är i stort sett densamma i länet som i riket. Antalet eftergymnasialt utbildade bedöms öka men arbetskraften som helhet väntas minska fram till år 2020.

Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

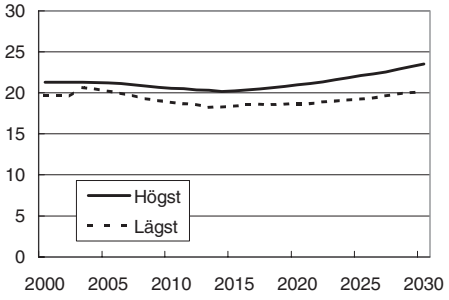
	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*36,2*	*42*	*19*	*21*	*176*	*100*	*70*	*51*
Gymnasial utbildning	*100,6*	*46*	*51*	*50*	*102*	*100*	*101*	*97*
Estetisk utb, mediautb.	1,4	57	1	1	66	100	209	280
Handel och kontor, m.m.	30,5	68	17	15	99	100	111	111
Byggutb, energi/VVS	5,7	2	3	3	87	100	110	109
Tekn-industriell utb, m.m.	36,2	12	17	17	105	100	93	85
Omvårdnadsutbildning	10,8	92	5	5	125	100	78	60
Barn och fritid	4,3	89	2	2	95	100	98	94
Service/tjänster	9,3	66	5	5	106	100	98	94
Övrig/ospec gymn utb	2,4	42	2	1	55	100	127	157
Eftergymnasial utbildning	*55,4*	*134*	*30*	*29*	*78*	*100*	*119*	*127*
Lärarutbildning	11,8	76	6	5	93	100	107	108
Humaniora, konst	2,8	59	2	2	61	100	125	139
Samhällsv. ekonomi, m.m.	9,2	51	7	5	76	100	123	134
Naturvetenskap och teknik	17,8	18	8	10	66	100	126	138
Vård, social omsorg	11,3	77	6	5	81	100	111	112
Övrig/ospec eftergymn utb	2,4	20	1	1	116	100	133	165
Totalt	***192,6***	***47***	***100***	***100***	***109***	***100***	***100***	***97***

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

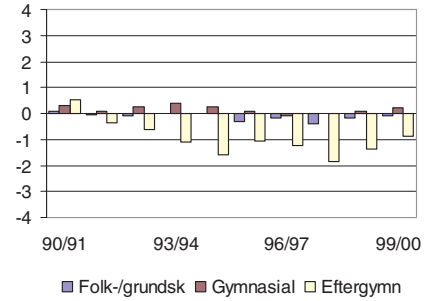
Försörjningskvoten 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

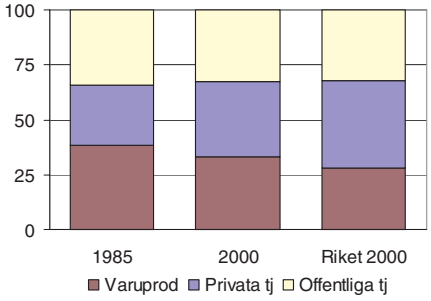
Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå*, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	6 900	7 600	-700
Gymnasial	28 900	27 000	1 900
Eftergymn	23 800	29 500	-5 700
Total	*59 600*	*64 100*	*-4 500*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

- Försörjningskvoten är lika stor och bedöms ha samma utveckling i länet som i riket. Det är dock stora skillnader mellan kommunerna.

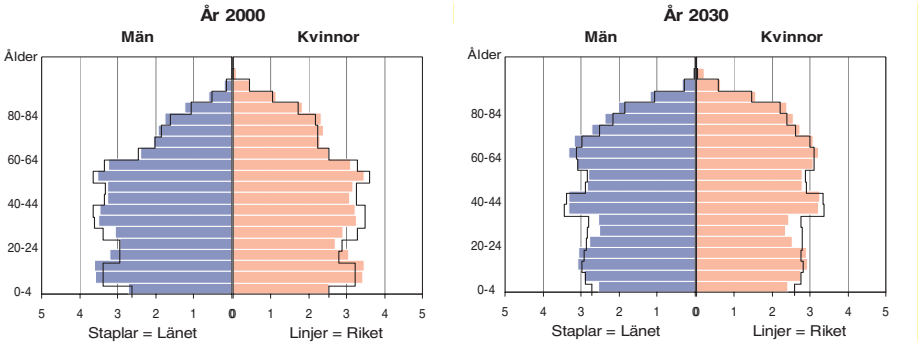
- Länet hade en inrikes nettoinflyttning av gymnasieutbildade och en nettoutflyttning av eftergymnasialt utbildade under nästan hela 1990-talet, främst beroende på universitetet i Linköping.

- Sysselsättningen är relativt stor inom varuproduktionen och relativt liten inom den privata tjänstesektorn, såväl maskin- som transportmedelsindustrin är stora i länet.

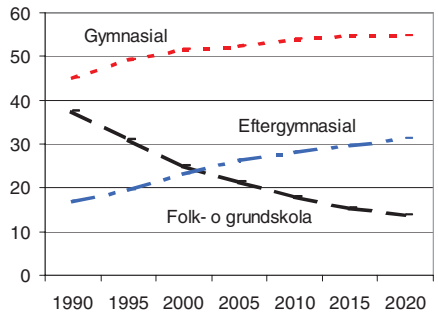
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

JÖNKÖPINGS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

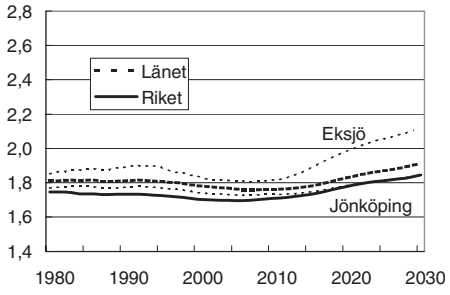

- Länet har i dag en mindre andel av befolkningen i yrkesaktiv ålder än landet i genomsnitt och så förblir det enligt prognosen.
- Andelen av arbetskraften som har eftergymnasial utbildning är klart lägre än riksgenomsnittet, 23 procent mot rikets 30. Andelen med gymnasial utbildning ligger nära rikets genomsnitt.

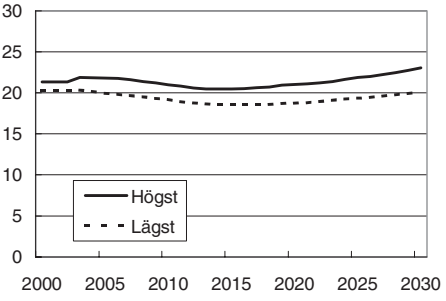
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*39,2*	*39*	*19*	*24*	*153*	*100*	*74*	*56*
Gymnasial utbildning	*83,5*	*48*	*51*	*52*	*88*	*100*	*105*	*103*
Estetisk utb, mediautb.	1,8	57	1	1	53	100	225	289
Handel och kontor, m.m.	26,6	65	17	17	89	100	115	117
Byggutb, energi/VVS	3,5	1	3	2	76	100	112	116
Tekn-industriell utb, m.m.	28,5	12	17	18	91	100	95	89
Omvårdnadsutbildning	9,8	92	5	6	104	100	82	65
Barn och fritid	3,2	88	2	2	68	100	97	91
Service/tjänster	7,4	68	5	5	101	100	99	96
Övrig/ospec gymn utb	2,7	44	2	2	31	100	124	144
Eftergymnasial utbildning	*37,1*	*53*	*30*	*23*	*73*	*100*	*122*	*132*
Lärarutbildning	9,5	74	6	6	83	100	111	115
Humaniora, konst	1,6	53	2	1	68	100	132	151
Samhällsv. ekonomi, m.m.	6,6	47	7	4	70	100	127	141
Naturvetenskap och teknik	8,9	15	8	6	63	100	129	143
Vård, social omsorg	8,7	78	6	5	74	100	115	118
Övrig/ospec eftergymn utb	1,7	23	1	1	88	100	144	182
Totalt	***160,2***	***47***	***100***	***100***	***101***	***100***	***101***	***98***

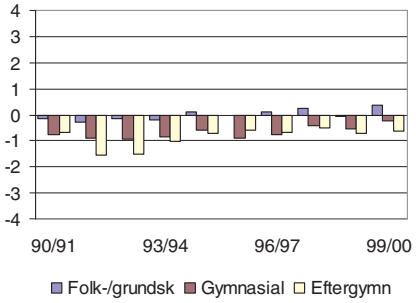
Försörjningskvoten 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå*, 16-64 år, procent*

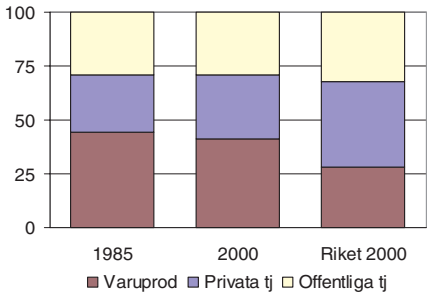
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	7 500	7 600	-100
Gymnasial	19 600	25 700	-6 100
Eftergymn	14 800	17 800	-3 000
Total	*41 900*	*51 200*	*-9 300*

- Befolkningsutvecklingen innebär på sikt en ökning av försörjningskvoten. Den ändrade åldersfördelningen torde medföra såväl ökade kostnader som minskat skatteunderlag.

- Totalt under 1990-talet förlorade länet drygt 9 000 personer i åldern 16-64 år på den inrikes omflyttningen, varav två tredjedelar med gymnasial utbildning.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

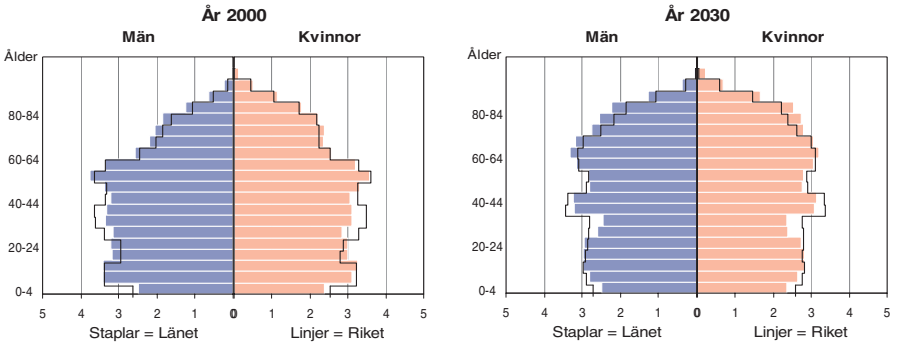

- Andelen som arbetar i varuproduktionen är störst i landet (41 procent), medan andelen som arbetar i den privata tjänstesektorn är betydligt mindre än riksgenomsnittet.

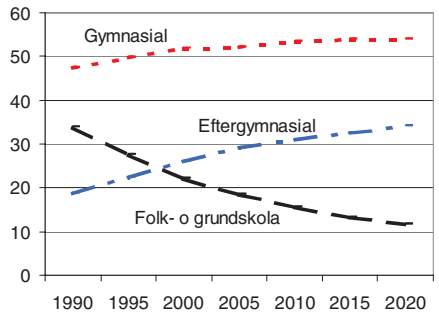
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

KRONOBERGS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

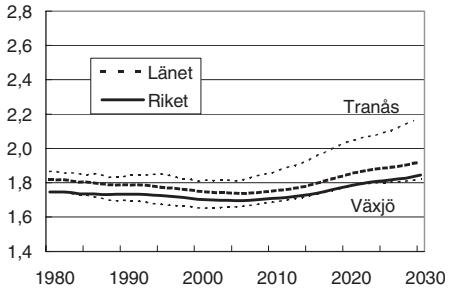

- Befolkningen i länet var år 2000 äldre än i riket och förväntas vara så även år 2030.
- Andelen med eftergymnasial utbildning är lägre än i riket. Antalet eftergymnasialt utbildade förväntas öka med 24 procent medan antalet i arbetskraften totalt beräknas minska med 6 procent till år 2020.

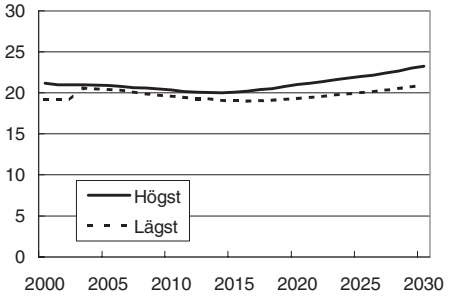
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*18,7*	*37*	*19*	*22*	*165*	*100*	*71*	*51*
Gymnasial utbildning	*45,6*	*47*	*51*	*53*	*97*	*100*	*102*	*97*
Estetisk utb, mediautb.	0,8	57	1	1	55	*100*	216	284
Handel och kontor, m.m.	14,1	65	17	16	95	*100*	112	111
Byggutb, energi/VVS	1,9	1	3	2	83	*100*	117	121
Tekn-industriell utb, m.m.	15,9	10	17	18	100	*100*	92	84
Omvårdnadsutbildning	5,8	92	5	7	116	*100*	81	63
Barn och fritid	1,5	90	2	2	83	*100*	93	83
Service/tjänster	4,2	68	5	5	106	*100*	97	90
Övrig/ospec gymn utb	1,2	45	2	1	45	*100*	128	153
Eftergymnasial utbildning	*21,7*	*52*	*30*	*25*	*79*	*100*	*117*	*124*
Lärarutbildning	5,4	73	6	6	89	*100*	107	107
Humaniora, konst	1,1	58	2	1	65	*100*	125	139
Samhällsv. ekonomi, m.m.	4,6	48	7	5	69	*100*	120	130
Naturvetenskap och teknik	5,2	16	8	6	71	*100*	128	138
Vård, social omsorg	4,6	78	6	5	82	*100*	111	110
Övrig/ospec eftergymn utb	0,8	22	1	1	114	*100*	137	172
Totalt	***86,1***	***46***	***100***	***100***	***108***	***100***	***99***	***94***

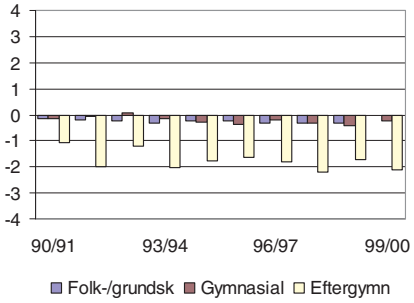
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

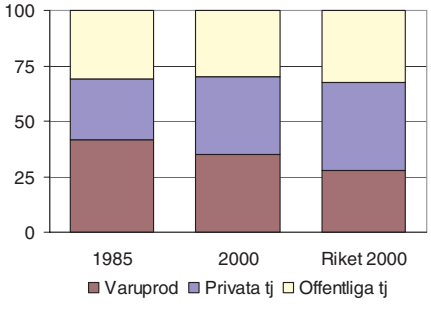
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	3 800	4 600	-700
Gymnasial	13 300	14 400	-1 100
Eftergymn	10 600	14 500	-3 900
Total	*27 700*	*33 500*	*-5 800*

- Försörjningskvoten i länet ligger något över riksgenomsnittet och beräknas följa utvecklingen i riket. Skillnaderna mellan kommunerna i länet förväntas öka fram till år 2030.

- Länet hade under hela 1990-talet ett inrikes flyttningsunderskott. Störst var detta underskott bland personer med eftergymnasial utbildning.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

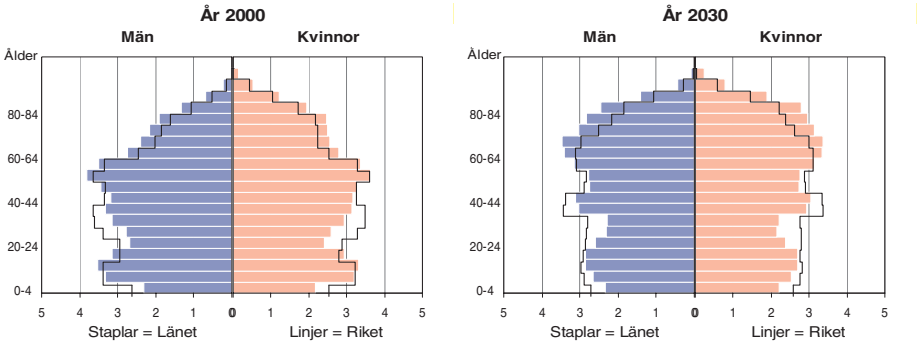

- Andelen förvärvsarbetande i varuproduktionen minskade mellan 1985 och 2000. Kronobergs län är fortfarande det län som har den största andelen förvärvsarbetande inom maskinindustrin.

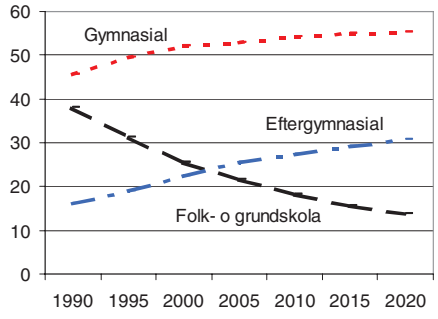
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

KALMAR LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

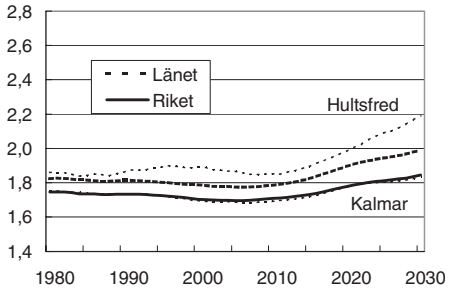

- Befolkningen är i genomsnitt äldre i länet än i riket. Denna obalans kommer att förstärkas till år 2030 då endast hälften av befolkningen kommer att vara i åldern 20-64 år.
- Endast 23 procent av arbetskraften har eftergymnasial utbildning, vilket är en av de lägsta andelarna i landet. Andelen med folk- eller grundskoleutbildning är stor.

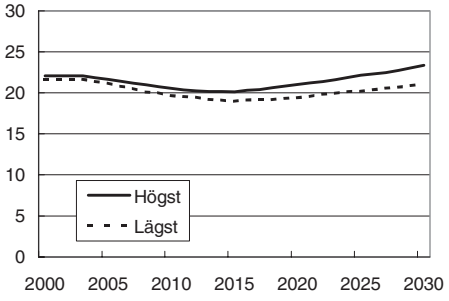
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*26,7*	*39*	*19*	*24*	*170*	*100*	*70*	*50*
Gymnasial utbildning	*58,4*	*47*	*51*	*53*	*99*	*100*	*100*	*94*
Estetisk utb, mediautb.	0,8	59	1	1	60	100	213	288
Handel och kontor, m.m.	16,1	67	17	15	100	100	113	112
Byggutb, energi/VVS	2,8	1	3	3	86	100	113	112
Tekn-industriell utb, m.m.	20,8	12	17	19	101	100	92	82
Omvårdnadsutbildning	7,7	92	5	7	113	100	80	61
Barn och fritid	2,1	89	2	2	75	100	96	86
Service/tjänster	6,5	66	5	6	106	100	97	91
Övrig/ospec gymn utb	1,7	43	2	2	43	100	118	138
Eftergymnasial utbildning	*25,1*	*54*	*30*	*23*	*80*	*100*	*118*	*123*
Lärarutbildning	7,2	74	6	6	86	100	107	106
Humaniora, konst	1,1	56	2	1	67	100	126	139
Samhällsv. ekonomi, m.m.	4,0	51	7	4	74	100	124	134
Naturvetenskap och teknik	5,7	16	8	5	72	100	127	138
Vård, social omsorg	5,9	76	6	5	82	100	112	111
Övrig/ospec eftergymn utb	1,2	20	1	1	99	100	137	165
Totalt	***110,3***	***47***	***100***	***100***	***112***	***100***	***97***	***90***

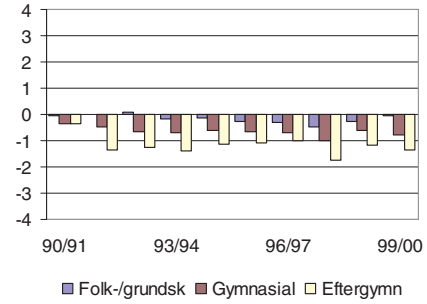
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå*, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000*, 16-64 år, antal*

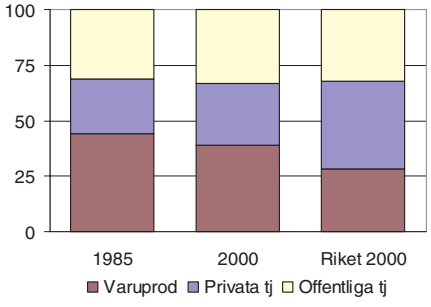
Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	5 100	5 900	-700
Gymnasial	15 000	19 400	-4 400
Eftergymn	11 200	14 200	-3 000
Total	*31 300*	*39 500*	*-8 100*

- Försörjningskvoten ligger i dag betydligt över riksgenomsnittet och kommer dessutom att stiga snabbare än i riket fram till år 2030.

- Under hela 1990-talet hade länet en inrikes nettoutflyttning av främst gymnasialt och eftergymnasialt utbildade. Det var i genomsnitt 800 fler, i åldern 16-64 år, som flyttade från än till länet varje år.

- Sysselsättningen inom varuproduktionen är stor i länet. Fyra av tio arbetar inom jord- och skogsbruket eller industrin. Den privata tjänstesektorn är däremot minst i landet.

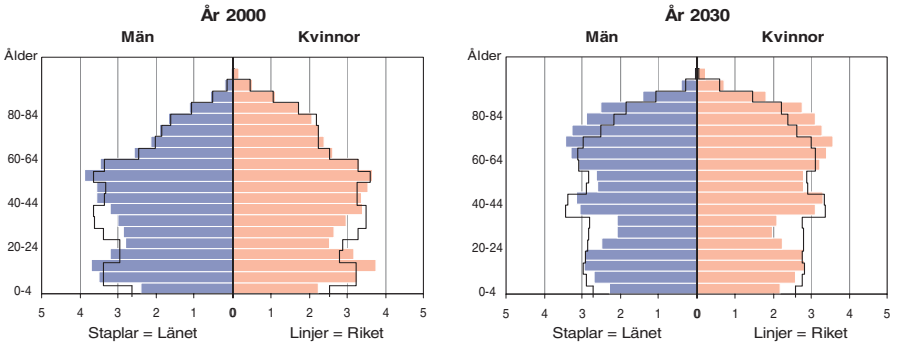
Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

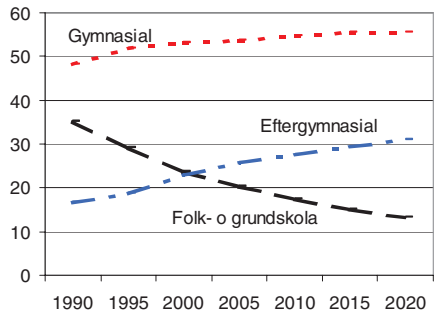
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

GOTLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

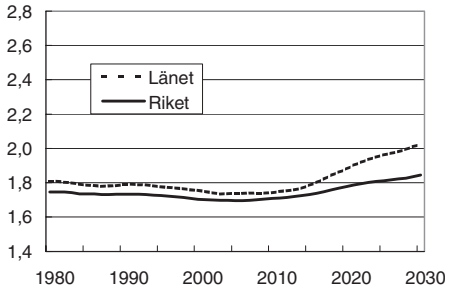

- Andelen av befolkningen i yrkesaktiv ålder är mindre i länet än i riket. På 30 års sikt beräknas befolkningen vara betydligt äldre än riksgenomsnittet.
- Andelen av arbetskraften som har gymnasieutbildning är högre än genomsnittet medan andelen med eftergymnasial utbildning är bland de lägsta i riket.

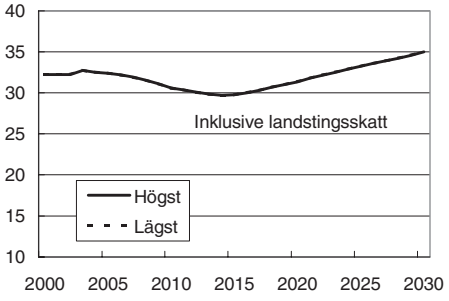
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*6,0*	*42*	*19*	*22*	*167*	*100*	*73*	*52*
Gymnasial utbildning	*14,7*	*48*	*51*	*55*	*100*	*100*	*102*	*96*
Estetisk utb, mediautb.	0,2	54	1	1	75	100	233	339
Handel och kontor, m.m.	4,3	69	17	16	95	100	112	108
Byggutb, energi/VVS	0,7	1	3	3	88	100	117	119
Tekn-industriell utb, m.m.	5,0	13	17	19	99	100	94	83
Omvårdnadsutbildning	1,7	92	5	6	120	100	82	62
Barn och fritid	0,6	92	2	2	86	100	100	92
Service/tjänster	1,8	52	5	7	113	100	98	95
Övrig/ospec gymn utb	0,3	47	2	1	45	100	116	134
Eftergymnasial utbildning	*6,2*	*54*	*30*	*23*	*81*	*100*	*121*	*128*
Lärarutbildning	1,5	72	6	6	90	100	108	107
Humaniora, konst	0,6	60	2	2	58	100	131	146
Samhällsv. ekonomi, m.m.	1,0	53	7	4	71	100	129	142
Naturvetenskap och teknik	1,0	21	8	4	64	100	133	146
Vård, social omsorg	1,4	78	6	5	81	100	114	113
Övrig/ospec eftergymn utb	0,7	9	1	3	121	100	125	146
Totalt	***26,9***	***48***	***100***	***100***	***111***	***100***	***100***	***93***

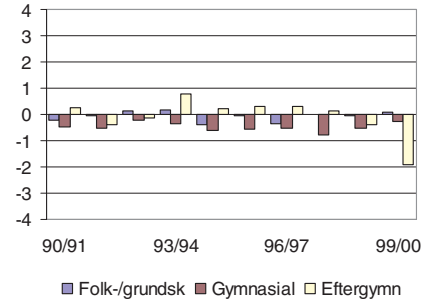
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030. Obs! Län och kommun samma

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

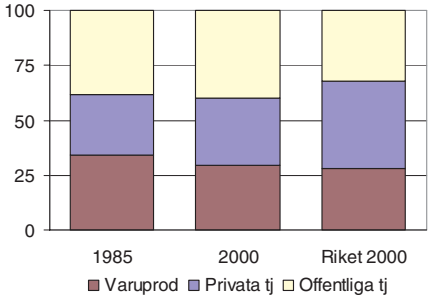
Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	1 500	1 500	-100
Gymnasial	4 400	5 200	-800
Eftergymn	3 500	3 600	-100
Total	*9 300*	*10 300*	*-1 000*

- Befolkningsutvecklingen medför på sikt en kraftig ökning av försörjningskvoten och år 2030 beräknas länet ha den högsta försörjningskvoten i riket.

- Under slutet av 1990-talet skedde en utflyttning av högskoleutbildade. Detta förklaras delvis av att studenter som gått en nystartad IT-ekonomiutbildning i stor utsträckning lämnade länet.

- Gotland har en relativt stor andel sysselsatta inom den offentliga sektorn. Den privata tjänsteproduktionen är däremot betydligt mindre än riksgenomsnittet.

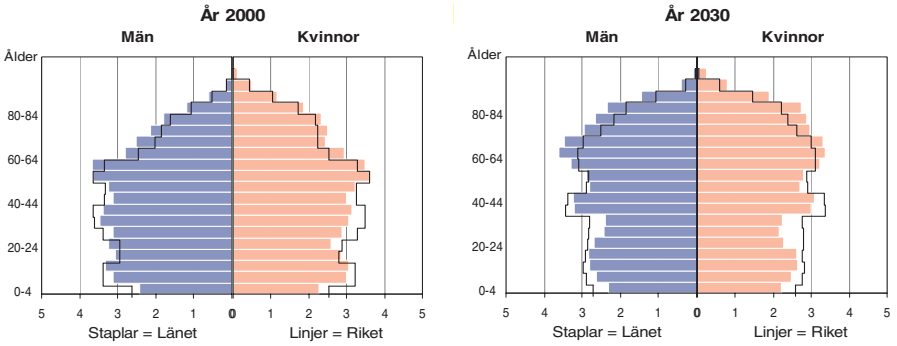
Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

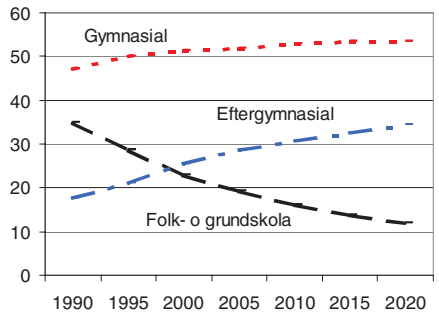
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

BLEKINGE LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

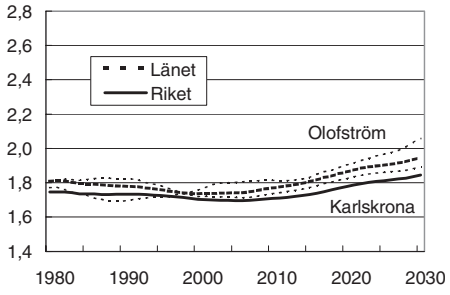
- Andelen personer i åldern 20-64 år är betydligt lägre i länet än i riket och skillnaden förstärks under prognosperioden.
- De eftergymnasialt utbildade utgör en lägre andel än i riket och väntas göra så även år 2020. Skillnaden gentemot riket är särskilt stor inom samhällsvetenskap, ekonomi m.m.

Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

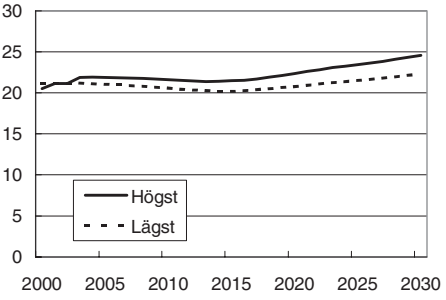
	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*15,1*	*43*	*19*	*21*	*167*	*100*	*68*	*48*
Gymnasial utbildning	*37,4*	*46*	*51*	*53*	*101*	*100*	*98*	*93*
Estetisk utb, mediautb.	0,5	61	1	1	56	100	209	282
Handel och kontor, m.m.	10,1	71	17	14	97	100	111	109
Byggutb, energi/VVS	2,1	1	3	3	90	100	110	116
Tekn-industriell utb, m.m.	14,3	12	17	20	105	100	90	82
Omvårdnadsutbildning	4,7	92	5	7	122	100	78	60
Barn och fritid	1,3	89	2	2	84	100	97	88
Service/tjänster	3,4	64	5	5	110	100	94	89
Övrig/ospec gymn utb	1,2	44	2	2	27	100	104	119
Eftergymnasial utbildning	*18,4*	*50*	*30*	*26*	*76*	*100*	*117*	*123*
Lärarutbildning	4,1	74	6	6	87	100	107	106
Humaniora, konst	0,7	59	2	1	52	100	123	136
Samhällsv. ekonomi, m.m.	2,8	54	7	4	70	100	121	133
Naturvetenskap och teknik	4,9	17	8	7	58	100	123	132
Vård, social omsorg	4,0	79	6	6	79	100	111	110
Övrig/ospec eftergymn utb	1,8	10	1	2	112	100	125	145
Totalt	***71,0***	***47***	***100***	***100***	***109***	***100***	***97***	***91***

BLEKINGE LÄN

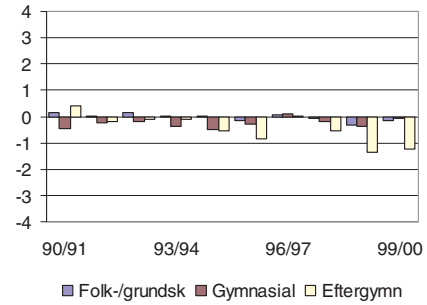
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

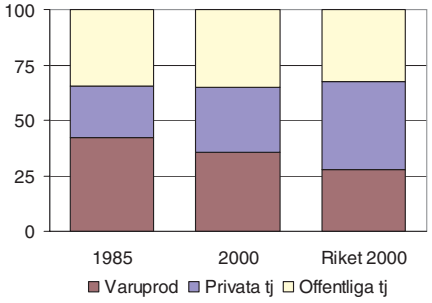
Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå*, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	3 200	3 200	0
Gymnasial	10 400	11 500	-1 100
Eftergymn	8 500	9 400	-900
Total	*22 100*	*24 100*	*-2 100*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

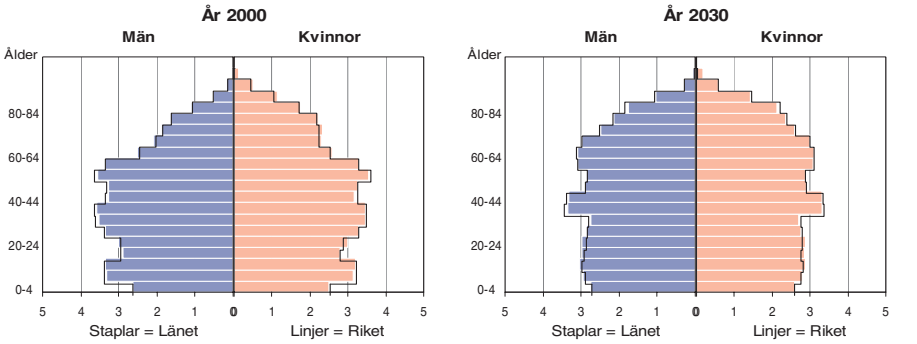
- Försörjningskvoten i länet var år 2000 ungefär som riksgenomsnittet men väntas under prognosperioden ligga högre än i riket.

- I vissa kommuner väntas kostnaderna för den kommunala servicen stiga med nästan 30 procent per person i arbetsför ålder fram till år 2030. För riket beräknas ökningen bli 11 procent.
- Andelen förvärvsarbetande inom varuproduktion sjönk kraftigt mellan 1985 och 2000. Andelen inom privata tjänstsektorn steg men var år 2000 fortfarande lägre än i flertalet andra län.

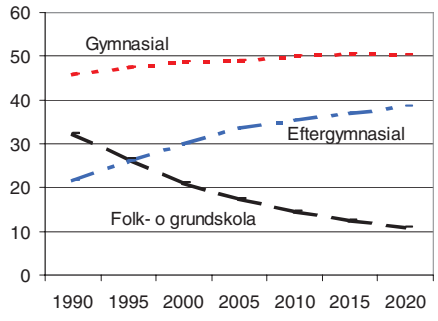
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

SKÅNE LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

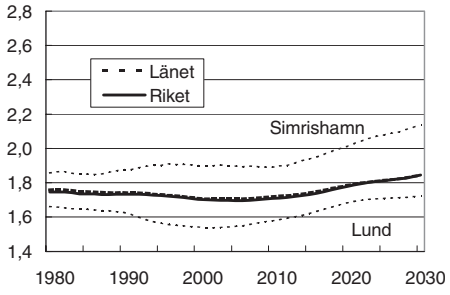
- Befolkningens åldersstruktur i länet är densamma som i riket och förväntas så förbli fram till år 2030.

- Länet är ett av fem län i Sverige där arbetskraften väntas öka till år 2020. Utbildningsstrukturen i länet är likadan som i riket. Hälften har gymnasieutbildning och tre av tio eftergymnasial utbildning.

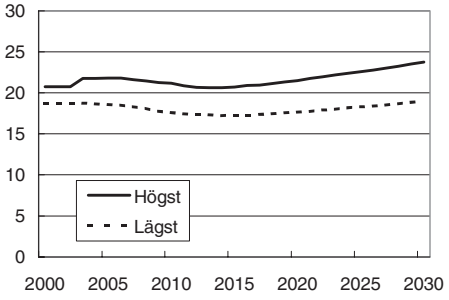
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*102,3*	*41*	*19*	*20*	*168*	*100*	*72*	*56*
Gymnasial utbildning	*258,9*	*48*	*51*	*50*	*99*	*100*	*106*	*109*
Estetisk utb, mediautb.	5,2	51	1	1	66	100	232	339
Handel och kontor, m.m.	87,4	65	17	17	98	100	115	121
Byggutb, energi/VVS	13,1	1	3	3	86	100	114	122
Tekn-industriell utb, m.m.	82,2	13	17	16	103	100	96	92
Omvårdnadsutbildning	27,6	91	5	5	117	100	81	65
Barn och fritid	9,7	91	2	2	82	100	100	98
Service/tjänster	25,1	60	5	5	109	100	101	101
Övrig/ospec gymn utb	8,5	44	2	2	45	100	131	162
Eftergymnasial utbildning	*158,2*	*53*	*30*	*30*	*76*	*100*	*123*	*139*
Lärarutbildning	32,8	75	6	6	85	100	110	116
Humaniora, konst	10,8	58	2	2	62	100	131	152
Samhällsv. ekonomi, m.m.	34,7	48	7	7	69	100	126	144
Naturvetenskap och teknik	38,4	20	8	7	70	100	135	157
Vård, social omsorg	33,8	77	6	6	80	100	114	120
Övrig/ospec eftergymn utb	7,8	22	1	1	106	100	142	184
Totalt	***520,9***	***48***	***100***	***100***	***106***	***100***	***105***	***108***

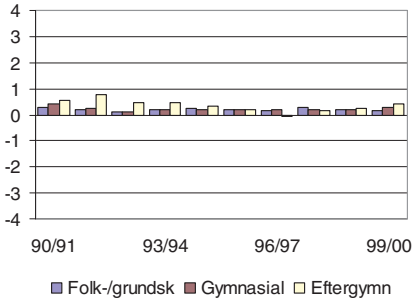
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

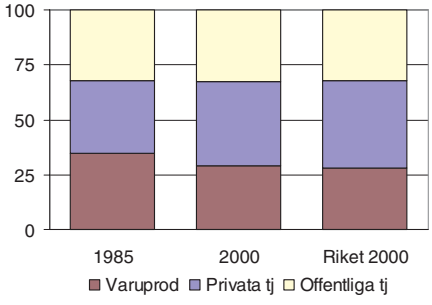
Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå*, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	15 600	11 900	3 800
Gymnasial	46 700	39 900	6 800
Eftergymn	47 900	42 200	5 700
Total	*110 200*	*94 000*	*16 300*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

- Försörjningskvoten väntas ha samma utveckling i länet som i riket fram till år 2030. Skillnaderna är dock stora mellan kommunerna.

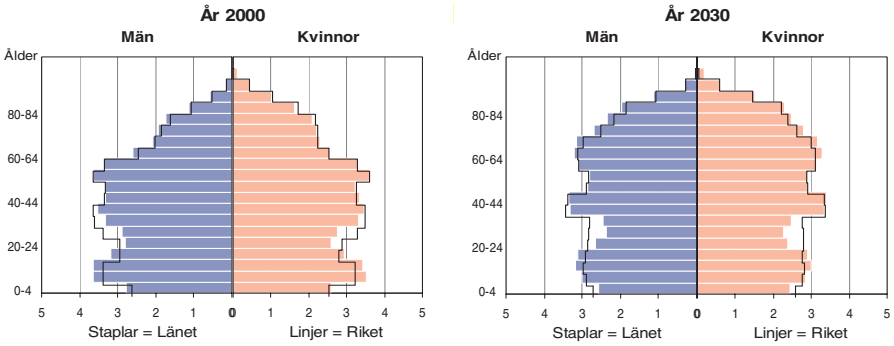
- Efter Stockholms län hade Skåne län det största inrikes inflyttningsöverskottet under 1990-talet, i genomsnitt cirka 1 600 per år i åldern 16-64 år.

- Näringslivet är differentierat. Fyra av tio arbetar med privata tjänster och tre av tio arbetar inom varuproduktionen. Livsmedelsproduktionen är stor. Mer än en femtedel av landets förvärvsarbetande inom denna näring finns i Skåne.

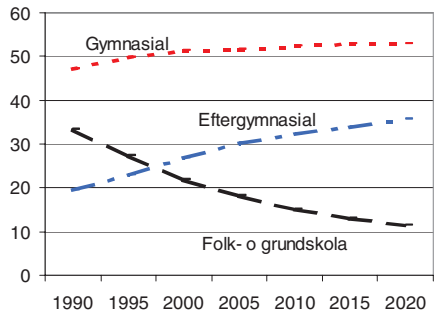
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

HALLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

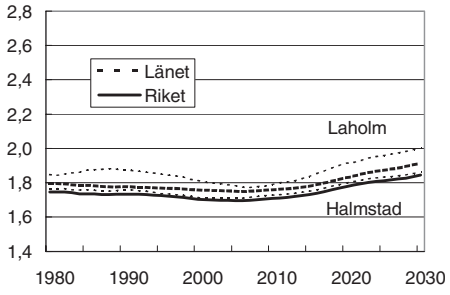

- Länet har i dag den största andelen unga i landet. Samtidigt är andelen i arbetsför ålder mindre än riksgenomsnittet och förväntas förbli så på 30 års sikt.
- Andelen med eftergymnasial utbildning är lägre än i landet. Antalet beräknas dock öka med 44 procent till år 2020, vilket är den största beräknade ökningen i riket.

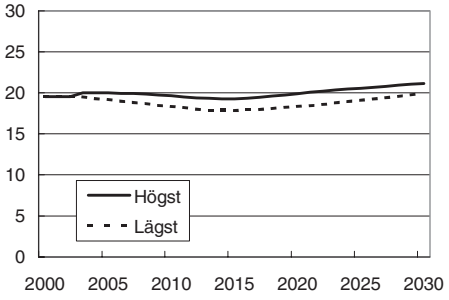
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*27,5*	*39*	*19*	*21*	*161*	*100*	*75*	*58*
Gymnasial utbildning	*68,7*	*48*	*51*	*52*	*93*	*100*	*108*	*110*
Estetisk utb, mediautb.	1,2	54	1	1	54	100	235	327
Handel och kontor, m.m.	21,8	67	17	16	91	100	119	127
Byggutb, energi/VVS	3,6	1	3	3	81	100	117	122
Tekn-industriell utb, m.m.	22,5	13	17	17	96	100	98	95
Omvårdnadsutbildning	8,2	94	5	6	112	100	84	69
Barn och fritid	2,6	90	2	2	76	100	103	102
Service/tjänster	6,9	64	5	5	100	100	105	107
Övrig/ospec gymn utb	2,0	37	2	2	36	100	118	147
Eftergymnasial utbildning	*35,7*	*53*	*30*	*27*	*73*	*100*	*127*	*144*
Lärarutbildning	8,2	76	6	6	83	100	114	123
Humaniora, konst	1,5	57	2	1	59	100	135	162
Samhällsv. ekonomi, m.m.	7,5	50	7	6	67	100	130	152
Naturvetenskap och teknik	8,7	18	8	7	66	100	137	160
Vård, social omsorg	7,7	79	6	6	74	100	119	127
Övrig/ospec eftergymn utb	2,0	20	1	2	94	100	143	188
Totalt	***132,2***	***48***	***100***	***100***	***102***	***100***	***106***	***109***

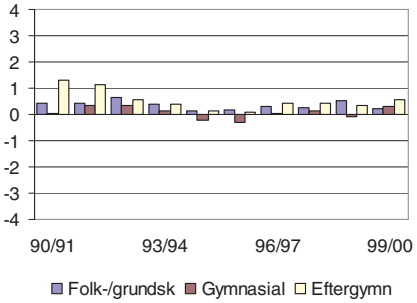
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

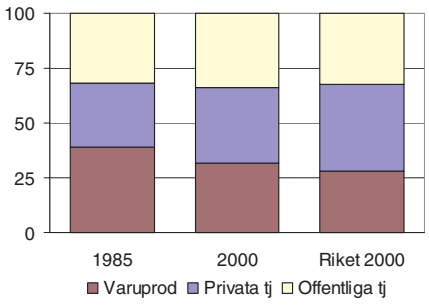
***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	8 300	6 700	1 700
Gymnasial	22 500	21 900	600
Eftergymn	18 000	16 300	1 700
Total	*48 900*	*44 900*	*4 000*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

- Försörjningskvoten ligger något över riksgenomsnittet och förväntas utveckla sig i samma takt som i landet.

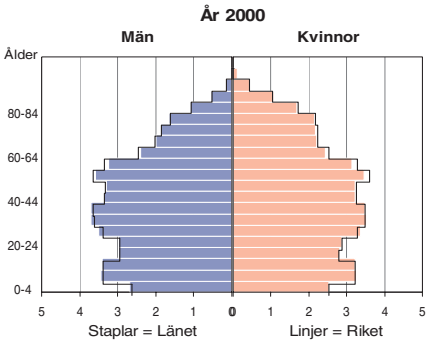
- Länet hade under perioden 1991-2000 en inrikes nettoinflyttning inom alla utbildningsnivåer. Nettoinflyttningen av folk- och grundskoleutbildade var näst störst i landet. Lärare och vårdpersonal stod för den största nettoinflyttningen bland de högskoleutbildade.

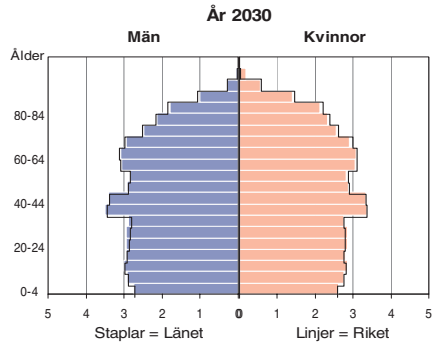
- Minskningen av andelen sysselsatta inom varuproduktionen mellan 1985 och 2000 var en av de kraftigaste i riket.

För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

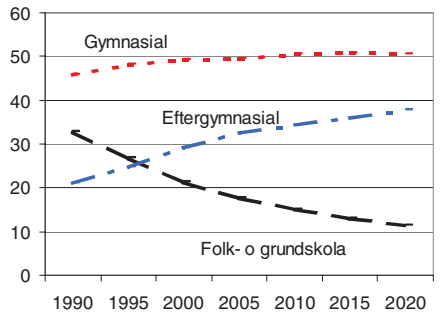
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

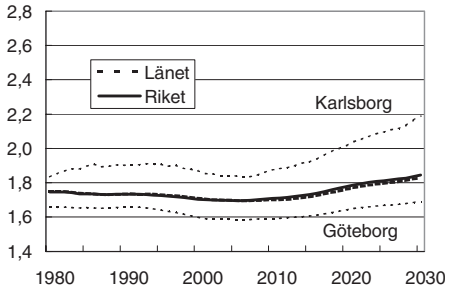
- Befolkningsstrukturen i länet var nästan identisk med den i riket år 2000 och förväntas vara så även år 2030.
- Fördelningen avseende arbetskraftens utbildning är densamma som i riket både vad gäller nivå och inriktning. Antalet med eftergymnasial utbildning förväntas öka med 36 procent fram till 2020.

Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

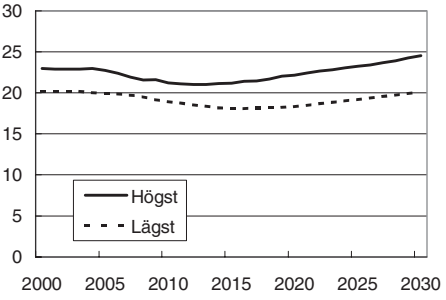
	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*142,9*	*41*	*19*	*20*	*172*	*100*	*74*	*57*
Gymnasial utbildning	*360,5*	*48*	*51*	*50*	*99*	*100*	*105*	*106*
Estetisk utb, mediautb.	6,8	57	1	1	56	100	232	318
Handel och kontor, m.m.	118,1	67	17	16	99	100	114	118
Byggutb, energi/VVS	18,4	1	3	3	88	100	112	116
Tekn-industriell utb, m.m.	121,1	14	17	17	103	100	96	91
Omvårdnadsutbildning	37,2	93	5	5	119	100	81	65
Barn och fritid	12,7	92	2	2	84	100	99	96
Service/tjänster	34,6	62	5	5	106	100	102	101
Övrig/ospec gymn utb	11,7	42	2	2	43	100	126	152
Eftergymnasial utbildning	*212,1*	*52*	*30*	*30*	*77*	*100*	*122*	*136*
Lärarutbildning	41,6	75	6	6	91	100	110	114
Humaniora, konst	13,2	60	2	2	63	100	131	153
Samhällsv. ekonomi, m.m.	43,8	51	7	6	73	100	126	143
Naturvetenskap och teknik	60,4	20	8	8	66	100	129	146
Vård, social omsorg	43,7	78	6	6	79	100	114	119
Övrig/ospec eftergymn utb	9,4	23	1	1	107	100	143	185
Totalt	***717,8***	***48***	***100***	***100***	***107***	***100***	***104***	***105***

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

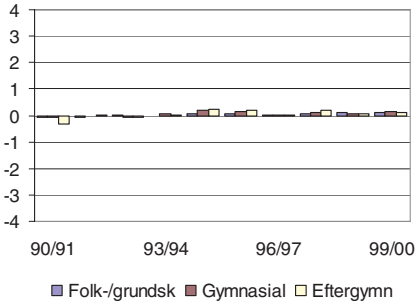
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

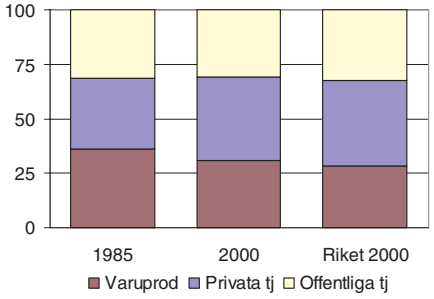

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	20 600	19 800	900
Gymnasial	67 900	65 300	2 600
Eftergymn	59 300	58 200	1 100
Total	*147 800*	*143 300*	*4 500*

- Försörjningskvoten beräknas ligga på samma nivå som i riket under hela tidsperioden. Skillnaderna mellan kommunerna i länet är dock stora och förväntas dessutom öka.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

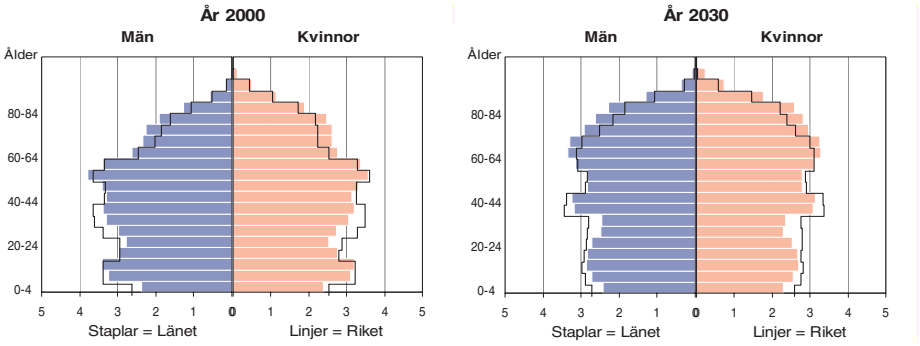
- Under 1990-talet hade länet en inrikes nettoinflyttning på 4 500 personer, vilket var betydligt mindre än övriga storstadslän.

- Andelen i den privata tjänstesektorn ökade mellan 1985 och 2000 på bekostnad av andelen i varuproduktionen. Närmare hälften av jobben inom transportmedels-industrin finns i Västra Götalands län.

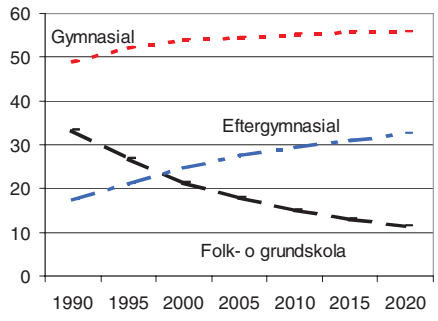
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

VÄRMLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

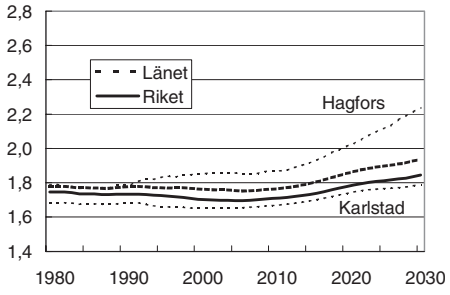

- Befolkningen i länet är äldre än riksgenomsnittet. Denna obalans kommer att förstärkas till år 2030, då 27 procent av befolkningen väntas vara över 64 år jämfört med 20 procent i dag.
- Andelen gymnasieutbildade är större och andelen eftergymnasialt utbildade mindre än i riket. Arbetskraften väntas minska till år 2020.

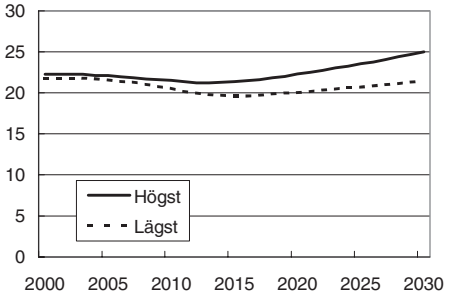
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*24,9*	*40*	*19*	*19*	*184*	*100*	*70*	*50*
Gymnasial utbildning	*70,9*	*46*	*51*	*55*	*104*	*100*	*99*	*94*
Estetisk utb, mediautb.	0,9	60	1	1	67	100	229	305
Handel och kontor, m.m.	20,0	69	17	16	104	100	111	110
Byggutb, energi/VVS	3,8	1	3	3	88	100	109	109
Tekn-industriell utb, m.m.	26,9	11	17	21	103	100	91	81
Omvårdnadsutbildning	8,8	93	5	7	125	100	78	59
Barn och fritid	2,1	93	2	2	85	100	95	86
Service/tjänster	7,0	70	5	5	108	100	95	88
Övrig/ospec gymn utb	1,4	47	2	1	67	100	137	173
Eftergymnasial utbildning	*32,1*	*54*	*30*	*25*	*81*	*100*	*117*	*123*
Lärarutbildning	8,0	72	6	6	91	100	106	105
Humaniora, konst	1,6	62	2	1	65	100	124	138
Samhällsv. ekonomi, m.m.	5,8	52	7	5	77	100	121	132
Naturvetenskap och teknik	8,0	17	8	6	71	100	127	138
Vård, social omsorg	7,2	80	6	6	83	100	110	109
Övrig/ospec eftergymn utb	1,5	19	1	1	113	100	132	164
Totalt	***128,1***	***47***	***100***	***100***	***114***	***100***	***98***	***93***

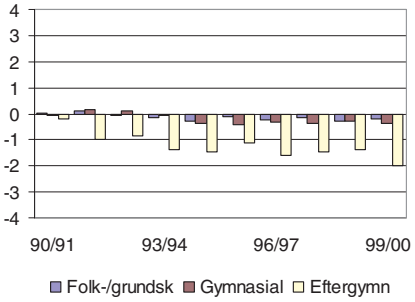
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

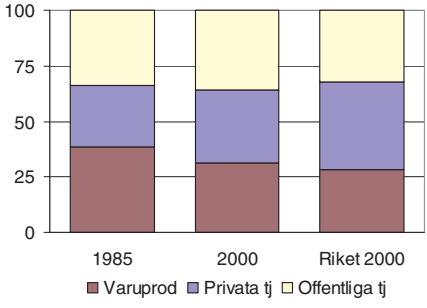
***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	4 800	5 400	-600
Gymnasial	15 700	17 400	-1 700
Eftergymn	12 100	16 300	-4 200
Total	*32 600*	*39 100*	*-6 500*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

- Försörjningskvoten är högre än i riket till följd av befolkningsstrukturen. Skillnaderna mellan kommunerna är stora och förväntas öka.

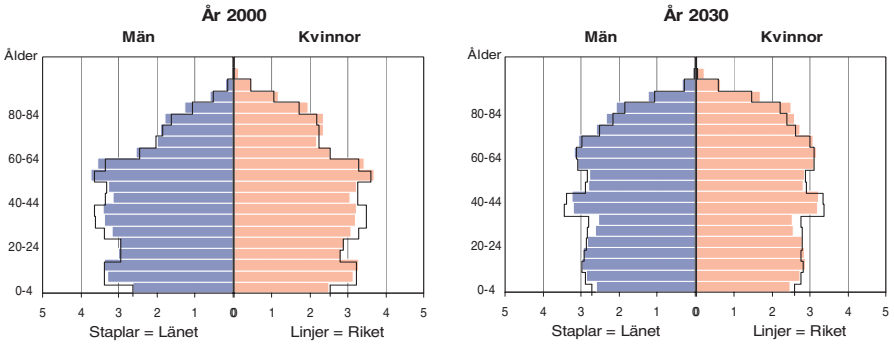
- Länet hade under hela 1990-talet en inrikes nettoutflyttning av främst eftergymnasialt utbildade.

- Andelen förvärvsarbetande inom varuproduktionen och de offentliga tjänsterna är större än i riket. Trävaru- och massaindustrin samt metall- och maskinindustrin är stora i länet. Arbete inom vård och omsorg sysselsätter en av fem.

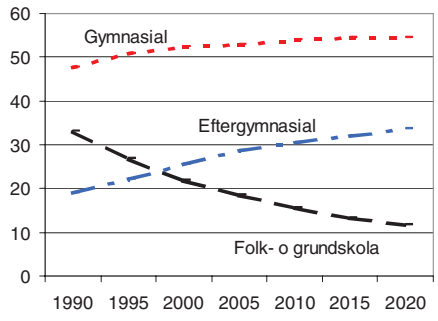
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

ÖREBRO LÄN

***Befolkningens åldersfördelning**, procent*

***Befolkningens utbildningsnivå**, 20-64 år, procent*

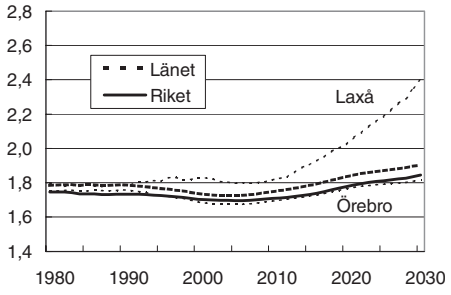

- Befolkningen i länet är äldre än riksgenomsnittet. Skillnaden väntas öka. Om 30 år förväntas en av fyra i länet vara över 64 år.
- De gymnasieutbildade är fler och de eftergymnasialt utbildade färre i länet än i riket relativt sett. Antalet eftergymnasialt utbildade väntas öka men arbetskraften som helhet bedöms minska.

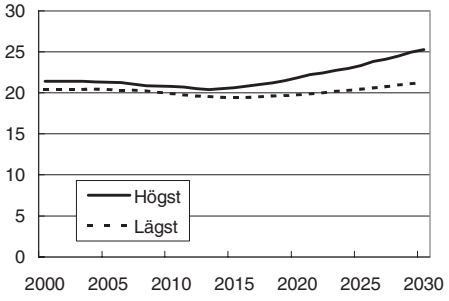
***Arbetskraftens utbildning**, 16–74 år*

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*26,3*	*41*	*19*	*20*	*168*	*100*	*71*	*52*
Gymnasial utbildning	*70,7*	*47*	*51*	*54*	*98*	*100*	*101*	*98*
Estetisk utb, mediautb.	1,4	57	1	1	60	100	222	303
Handel och kontor, m.m.	20,6	67	17	16	98	100	111	111
Byggutb, energi/VVS	4,6	2	3	3	84	100	105	105
Tekn-industriell utb, m.m.	24,8	13	17	19	101	100	93	85
Omvårdnadsutbildning	8,0	92	5	6	120	100	79	62
Barn och fritid	2,6	92	2	2	85	100	97	92
Service/tjänster	6,6	67	5	5	99	100	97	92
Övrig/ospec gymn utb	2,2	44	2	2	40	100	113	138
Eftergymnasial utbildning	*34,0*	*54*	*30*	*26*	*80*	*100*	*118*	*127*
Lärarutbildning	8,0	72	6	6	92	100	107	109
Humaniora, konst	1,8	59	2	1	62	100	127	142
Samhällsv. ekonomi, m.m.	6,9	51	7	5	71	100	124	137
Naturvetenskap och teknik	7,5	17	8	6	75	100	129	143
Vård, social omsorg	8,5	77	6	6	82	100	111	112
Övrig/ospec eftergymn utb	1,3	22	1	1	108	100	138	175
Totalt	***131,3***	***47***	***100***	***100***	***108***	***100***	***99***	***96***

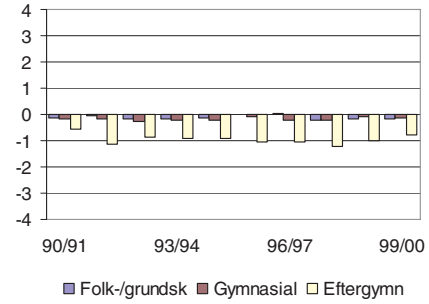
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

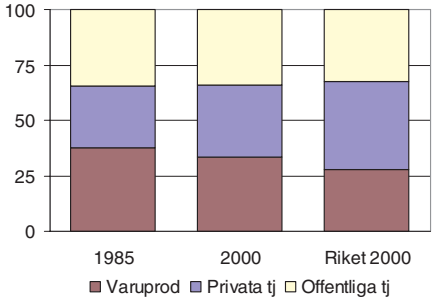
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	5 900	6 400	-500
Gymnasial	17 600	19 000	-1 400
Eftergymn	13 600	16 900	-3 300
Total	*37 100*	*42 300*	*-5 200*

- Försörjningskvoten i länet är något högre än i riket. Skillnaderna mellan kommunerna är dock stora och förväntas dessutom öka.

- Länet hade under hela 1990-talet fler inrikes ut- än inflyttare. I genomsnitt flyttade 500 fler från än till länet varje år. Över hälften av utflyttningsöverskottet utgjordes av eftergymnasialt utbildade.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

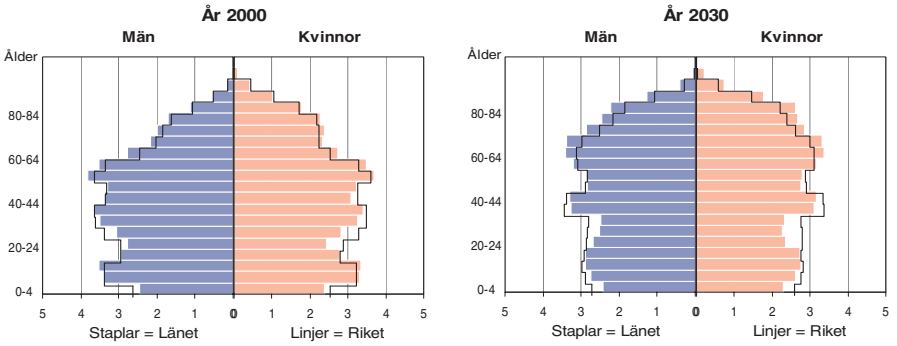

- Varuproduktionen sysselsätter relativt många och den privata tjänstesektorn relativt få. Metall- och maskinindustrin är stor och sysselsätter en av tio förvärvsarbetande.

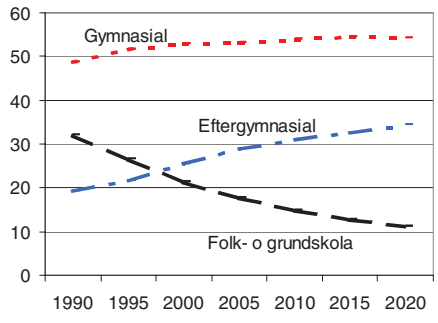
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

VÄSTMANLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

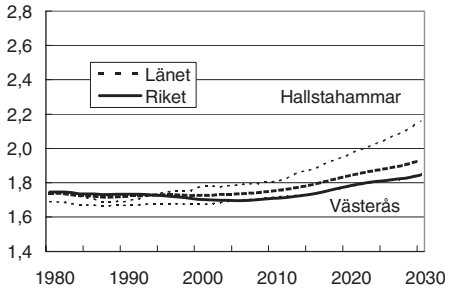

- Andelen av befolkningen i yrkesaktiv ålder är mindre i länet än i landet. På 30 års sikt beräknas befolkningen vara betydligt äldre än riksgenomsnittet.
- Andelen med gymnasieutbildning är hög relativt sett. En femtedel av arbetskraften har teknisk-industriell utbildning, vilket är mer än riksgenomsnittet.

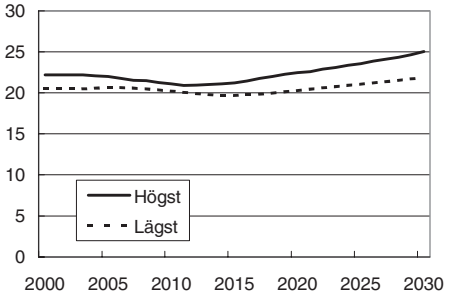
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*23,1*	*42*	*19*	*19*	*177*	*100*	*68*	*48*
Gymnasial utbildning	*66,2*	*46*	*51*	*54*	*103*	*100*	*99*	*92*
Estetisk utb, mediautb.	1,1	57	1	1	59	100	229	301
Handel och kontor, m.m.	19,0	69	17	16	103	100	109	106
Byggutb, energi/VVS	4,0	1	3	3	86	100	104	99
Tekn-industriell utb, m.m.	25,2	13	17	21	109	100	90	80
Omvårdnadsutbildning	6,8	92	5	6	121	100	76	58
Barn och fritid	2,4	89	2	2	89	100	97	88
Service/tjänster	5,9	68	5	5	106	100	94	86
Övrig/ospec gymn utb	1,9	44	2	2	43	100	110	128
Eftergymnasial utbildning	*32,2*	*51*	*30*	*26*	*83*	*100*	*117*	*123*
Lärarutbildning	7,1	75	6	6	96	100	104	101
Humaniora, konst	1,4	62	2	1	67	100	123	135
Samhällsv. ekonomi, m.m.	5,2	52	7	4	80	100	120	130
Naturvetenskap och teknik	10,9	17	8	9	78	100	126	137
Vård, social omsorg	6,4	80	6	5	81	100	108	106
Övrig/ospec eftergymn utb	1,1	26	1	1	102	100	137	171
Totalt	***121,7***	***46***	***100***	***100***	***112***	***100***	***98***	***92***

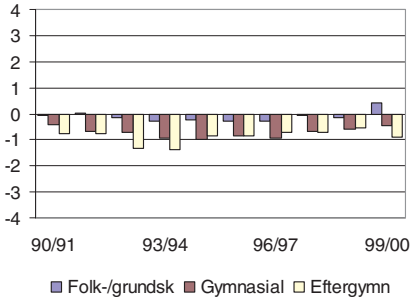
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

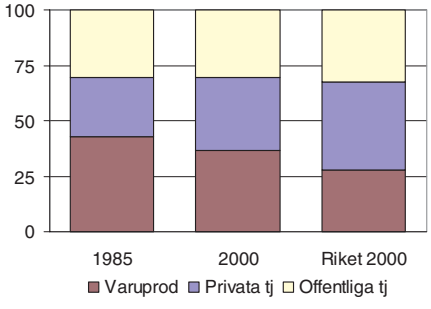
***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	6 300	6 800	-500
Gymnasial	15 900	21 500	-5 600
Eftergymn	13 300	16 200	-2 900
Total	*35 500*	*44 600*	*-9 000*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

- Försörjningskvoten ligger sedan 1995 över riksgenomsnittet och förväntas fortsätta öka något snabbare än i landet. Skillnaden i utveckling mellan olika kommuner i länet beräknas dock bli betydande.

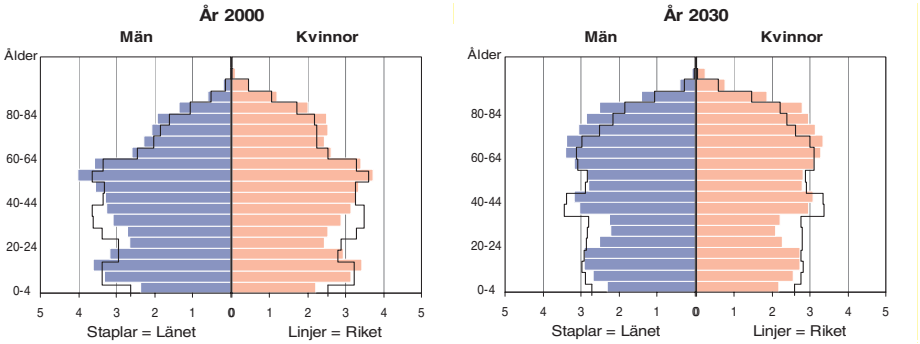
- Under 1990-talet hade länet en inrikes nettoutflyttning på 9 000 personer. Det var framför allt personer med gymnasieutbildning som flyttade.

- Länet präglas av en lång industritradition vilket fortfarande syns i länets produktionsstruktur, även om industrisysselsättningen minskade under 1990-talet.

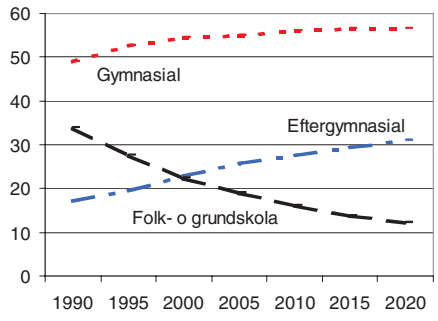
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

DALARNAS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

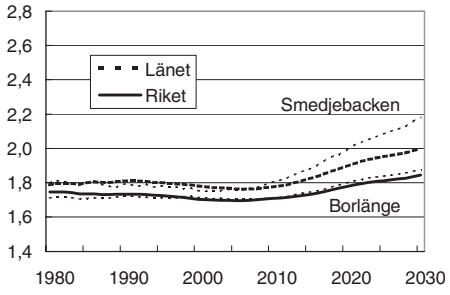

- Befolkningen i länet var år 2000 äldre än i riket och förväntas vara så även år 2030.
- Andelen med gymnasial utbildning är högre än i riket. Framför allt är det personer med teknisk-industriell utbildning som är överrepresenterade. Arbetskraften beräknas minska med tio procent till år 2020.

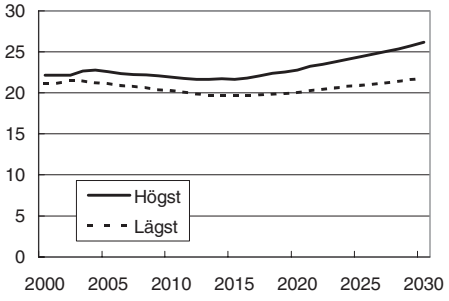
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*26,8*	*40*	*19*	*21*	*176*	*100*	*70*	*49*
Gymnasial utbildning	*72,5*	*47*	*51*	*56*	*101*	*100*	*99*	*91*
Estetisk utb, mediautb.	1,0	61	1	1	56	100	218	264
Handel och kontor, m.m.	20,2	70	17	16	102	100	111	108
Byggutb, energi/VVS	3,5	1	3	3	90	100	115	113
Tekn-industriell utb, m.m.	27,5	12	17	21	104	100	90	79
Omvårdnadsutbildning	8,3	91	5	6	117	100	78	59
Barn och fritid	2,6	92	2	2	81	100	95	85
Service/tjänster	7,6	69	5	6	107	100	95	87
Övrig/ospec gymn utb	1,9	41	2	1	41	100	110	125
Eftergymnasial utbildning	*29,2*	*55*	*30*	*24*	*88*	*100*	*122*	*127*
Lärarutbildning	8,0	72	6	6	94	100	105	102
Humaniora, konst	1,4	61	2	1	71	100	123	136
Samhällsv. ekonomi, m.m.	4,7	51	7	4	78	100	121	130
Naturvetenskap och teknik	8,1	16	8	6	77	100	129	138
Vård, social omsorg	7,1	78	6	5	84	100	108	105
Övrig/ospec eftergymn utb	1,3	24	1	1	107	100	136	169
Totalt	***130,0***	***47***	***100***	***100***	***113***	***100***	***97***	***90***

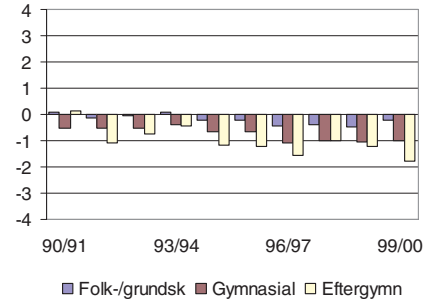
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

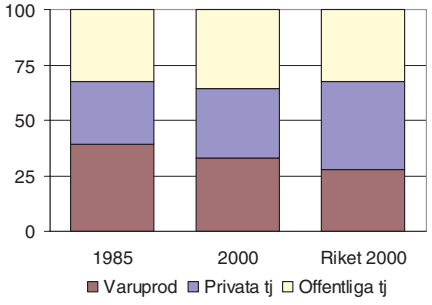
Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	6 100	7 000	-900
Gymnasial	16 700	23 000	-6 300
Eftergymn	12 400	15 600	-3 200
Total	*35 200*	*45 600*	*-10 400*

- Försörjningskvoten, som i dag ligger över riksgenomsnittet, förväntas öka kraftigt efter 2015.

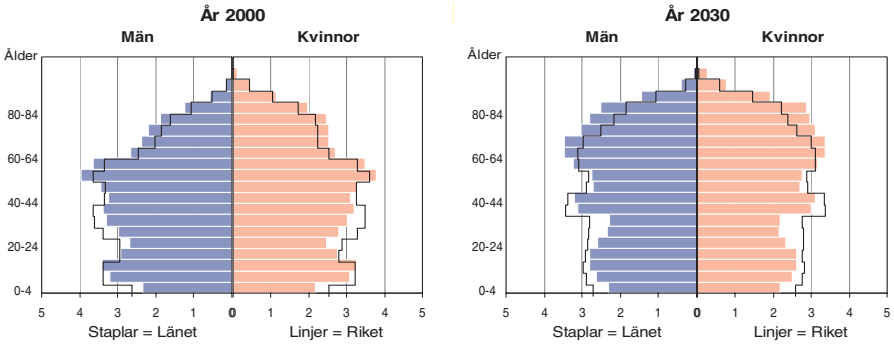
- Dalarna hör till de län som under hela 1990-talet hade ett inrikes flyttningsunderskott. Det var främst personer med gymnasial utbildning som lämnade länet.

- Andelen i den privata tjänstesektorn ökade mellan 1985 och 2000 men är fortfarande betydligt mindre än riksgenomsnittet. Dalarnas län är det län i riket som har störst andel förvärvsarbetande inom äldre- och handikappomsorgen (nio procent).

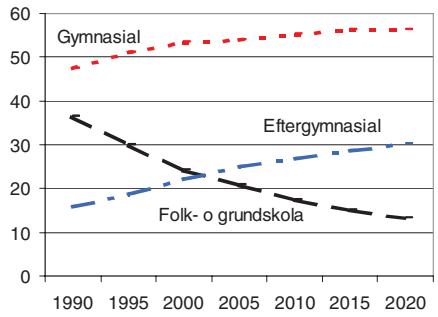
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

GÄVLEBORGS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

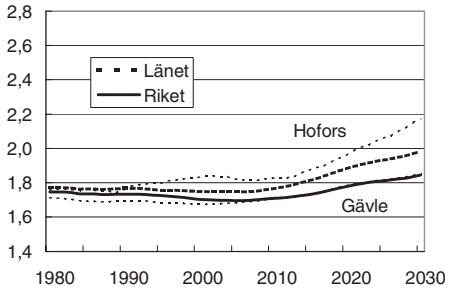

- Befolkningen i länet är äldre än i riket i genomsnitt. Enligt prognosen kommer denna bild att kraftigt förstärkas på 30 års sikt.
- Arbetskraften förväntas minska med 12 procent fram till 2020. Andelen med gymnasial utbildning är högre än genomsnittet medan andelen med eftergymnasial utbildning är bland de lägsta i riket.

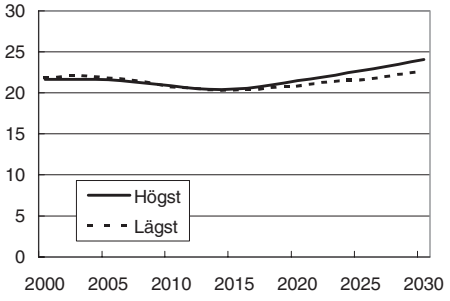
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*29,9*	*40*	*19*	*22*	*171*	*100*	*69*	*48*
Gymnasial utbildning	*73,3*	*46*	*51*	*55*	*100*	*100*	*98*	*91*
Estetisk utb, mediautb.	1,1	62	1	1	59	100	220	283
Handel och kontor, m.m.	20,3	69	17	15	101	100	111	108
Byggutb, energi/VVS	4,3	1	3	3	88	100	106	103
Tekn-industriell utb, m.m.	26,7	10	17	20	102	100	91	80
Omvårdnadsutbildning	9,2	93	5	7	120	100	79	59
Barn och fritid	2,4	89	2	2	79	100	94	84
Service/tjänster	7,3	67	5	5	103	100	95	87
Övrig/ospec gymn utb	2,0	45	2	2	34	100	102	115
Eftergymnasial utbildning	*30,4*	*55*	*30*	*23*	*81*	*100*	*117*	*122*
Lärarutbildning	8,2	74	6	6	91	100	106	103
Humaniora, konst	1,3	62	2	1	70	100	124	137
Samhällsv. ekonomi, m.m.	4,9	53	7	4	71	100	123	131
Naturvetenskap och teknik	7,5	18	8	6	71	100	128	139
Vård, social omsorg	7,2	80	6	5	82	100	109	107
Övrig/ospec eftergymn utb	1,3	23	1	1	117	100	133	163
Totalt	***133,8***	***47***	***100***	***100***	***112***	***100***	***96***	***88***

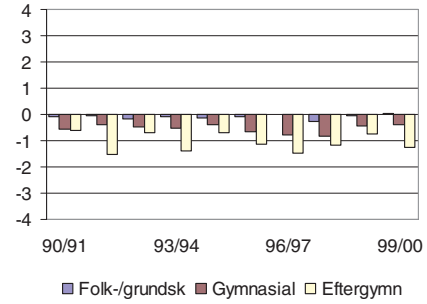
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

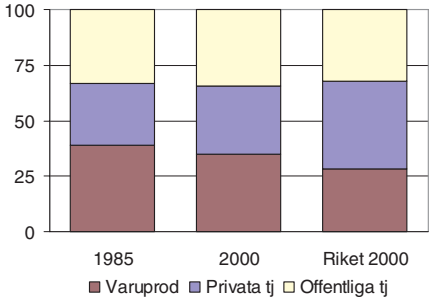
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	6 100	6 600	-500
Gymnasial	15 900	20 500	-4 500
Eftergymn	11 500	14 700	-3 300
Total	*33 500*	*41 800*	*-8 300*

- Befolkningsutvecklingen i länet medför en mycket kraftig ökning av försörjningskvoten från 2010 och framåt.

- Under hela 1990-talet var den inrikes utflyttningen från länet större än inflyttningen. Totalt sett förlorade länet 8 300 personer i åldern 16-64 år, varav drygt hälften med gymnasieutbildning. Relativt sett var dock förlusten av högskoleutbildade störst.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

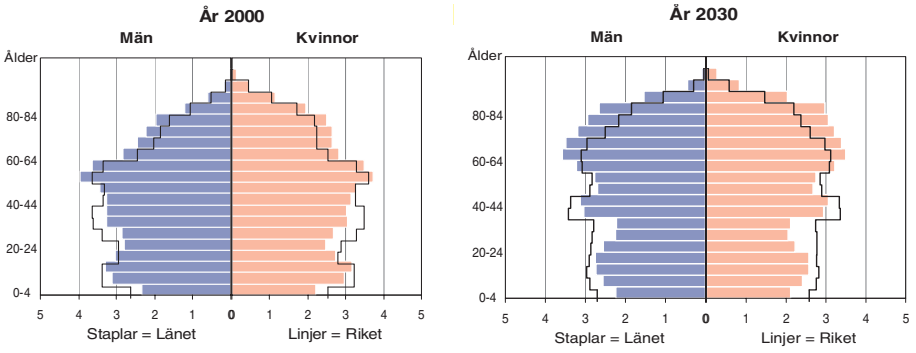

- Andelen förvärvsarbetande i varuproducerande näringar har minskat något sedan 1985, men är fortfarande större än riksgenomsnittet.

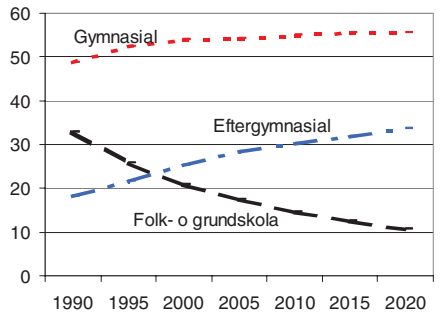
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

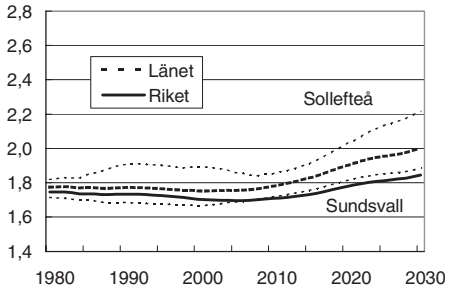
- Befolkningen i länet är betydligt äldre än rikets i genomsnitt, och den bilden kommer enligt prognosen att förstärkas under de närmaste 30 åren.
- Andelen av arbetskraften med gymnasial utbildning ligger över genomsnittet. Personer med teknisk-industriell utbildning är överrepresenterade.

Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

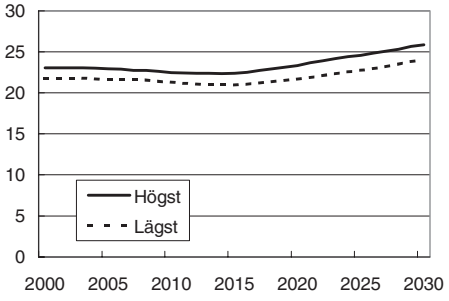
	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*22,3*	*41*	*19*	*19*	*187*	*100*	*66*	*44*
Gymnasial utbildning	*64,6*	*47*	*51*	*55*	*105*	*100*	*94*	*85*
Estetisk utb, mediautb.	0,9	61	1	1	60	100	206	254
Handel och kontor, m.m.	18,2	70	17	15	106	100	106	100
Byggutb, energi/VVS	3,9	2	3	3	93	100	106	102
Tekn-industriell utb, m.m.	24,0	12	17	20	109	100	87	74
Omvårdnadsutbildning	7,5	94	5	6	118	100	73	53
Barn och fritid	2,3	92	2	2	93	100	91	80
Service/tjänster	6,3	65	5	5	109	100	92	81
Övrig/ospec gymn utb	1,4	46	2	1	45	100	104	123
Eftergymnasial utbildning	*30,4*	*53*	*30*	*26*	*83*	*100*	*111*	*111*
Lärarutbildning	7,1	74	6	6	96	100	99	93
Humaniora, konst	1,3	63	2	1	63	100	121	126
Samhällsv. ekonomi, m.m.	5,3	54	7	5	73	100	115	118
Naturvetenskap och teknik	8,8	19	8	7	74	100	121	124
Vård, social omsorg	6,6	80	6	6	85	100	105	98
Övrig/ospec eftergymn utb	1,4	19	1	1	123	100	124	144
Totalt	***117,5***	***47***	***100***	***100***	***115***	***100***	***93***	***84***

VÄSTERNORRLANDS LÄN

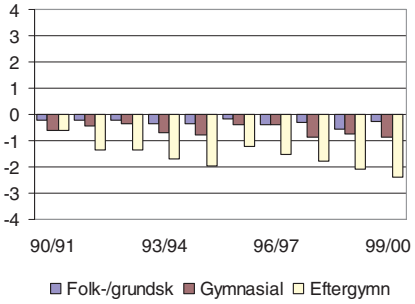
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

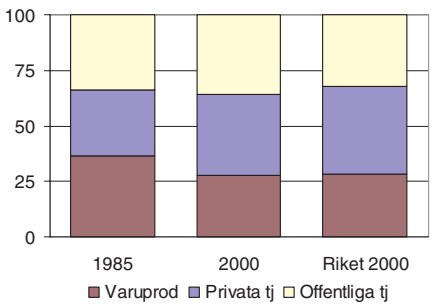
Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	4 200	5 500	-1 300
Gymnasial	14 200	18 900	-4 700
Eftergymn	11 300	16 400	-5 000
Total	*29 700*	*40 700*	*-11 000*

- Befolkningsutvecklingen innebär på sikt en större ökning av försörjningskvoten för länet än för landet som helhet, vilket torde medföra en allt mer ansträngd ekonomi för kommunerna.

- Under hela 1990-talet förlorade länet på den inrikes omflyttningen. Relativt sett var förlusten störst av personer med eftergymnasial utbildning.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

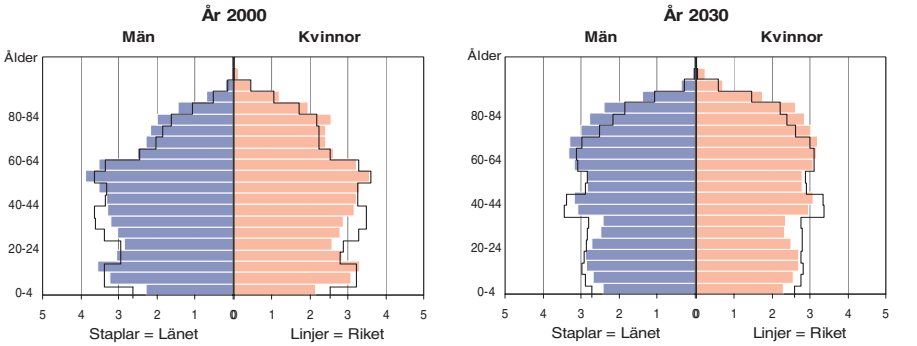

- Länets produktionsstruktur är numera tämligen lik rikets genomsnitt. Andelen som arbetar med varuproduktion har minskat mest i hela landet sedan 1985.

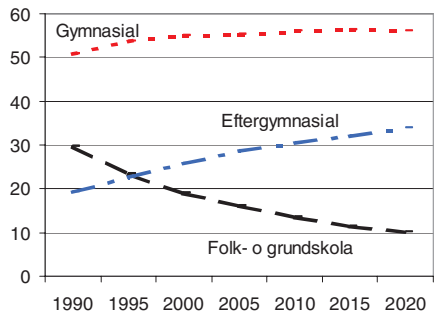
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

JÄMTLANDS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

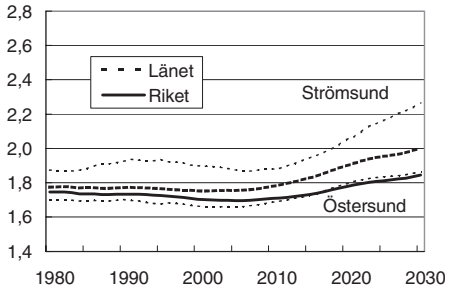

- Länet har en relativt gammal befolkning. Andelen över 80 år är bland de högsta i riket. Skillnaderna mot riksgenomsnittet förväntas förstärkas på sikt.
- Andelen av arbetskraften som har gymnasieutbildning är hög jämfört med övriga riket. Totalt sett beräknas arbetskraften minska med tio procent fram till 2020.

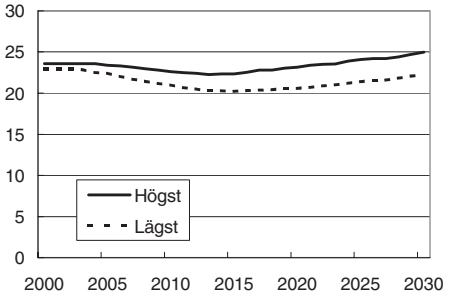
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*10,9*	*38,9*	*19*	*18*	*185*	*100*	*70*	*49*
Gymnasial utbildning	*34,2*	*46*	*51*	*56*	*105*	*100*	*98*	*90*
Estetisk utb, mediautb.	0,6	58	1	1	47	100	208	246
Handel och kontor, m.m.	9,2	68	17	15	104	100	108	103
Byggutb, energi/VVS	2,2	3	3	4	93	100	113	117
Tekn-industriell utb, m.m.	11,7	11	17	19	107	100	89	77
Omvårdnadsutbildning	4,5	90	5	7	128	100	77	57
Barn och fritid	1,2	89	2	2	77	100	92	83
Service/tjänster	4,1	60	5	7	109	100	96	89
Övrig/ospec gymn utb	0,8	45	2	1	48	100	111	118
Eftergymnasial utbildning	*16,0*	*55*	*30*	*26*	*85*	*100*	*114*	*117*
Lärarutbildning	3,7	72	6	6	100	100	103	100
Humaniora, konst	0,8	62	2	1	56	100	123	131
Samhällsv. ekonomi, m.m.	3,0	56	7	5	67	100	119	126
Naturvetenskap och teknik	3,2	18	8	5	78	100	124	132
Vård, social omsorg	4,2	78	6	7	85	100	107	104
Övrig/ospec eftergymn utb	1,1	19	1	2	124	100	127	151
Totalt	***61,2***	***47***	***100***	***100***	**114**	***100***	***97***	***90***

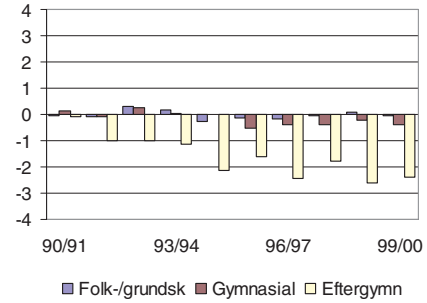
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå*, 16-64 år, procent*

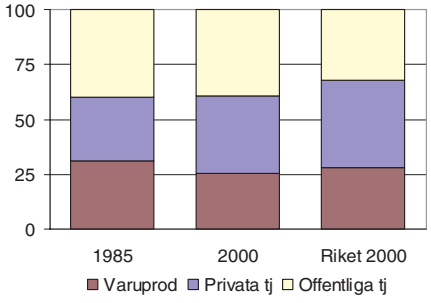

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	3 100	3 100	0
Gymnasial	11 000	11 700	-600
Eftergymn	8 000	10 700	-2 700
Total	*22 100*	*25 500*	*-3 400*

- Befolkningsutvecklingen i länet medför på sikt en kraftig ökning av försörjningskvoten. Utvecklingen beräknas dock skilja sig kraftigt åt mellan olika kommuner i länet.

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

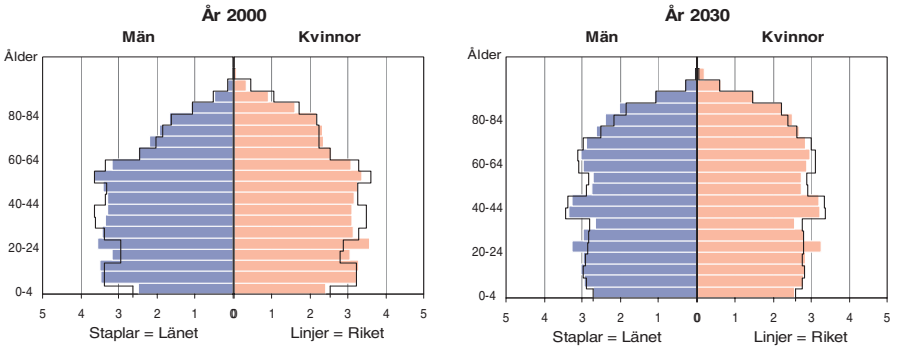
- Länet hade under 1990-talet en inrikes nettoutflyttning av främst. eftergymnasialt utbildade. Den ökade utflyttningen av högskole-utbildade sammanfaller med etableringen och expansionen av Mitthögskolans campus i Östersund.

- Andelen förvärvsarbetande inom varuproduktionen minskade kraftigt mellan 1985 och 2000.

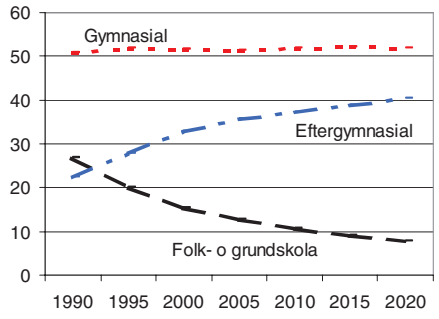
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

VÄSTERBOTTENS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

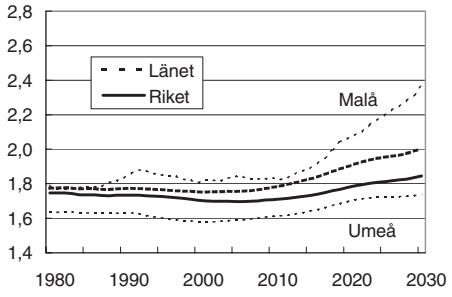

- Andelen personer i åldern 20-64 år är något lägre i länet än i riket och beräknas förbli så under prognosperioden.
- Arbetskraftens storlek väntas bli ungefär densamma år 2020 som år 2000. Andelen eftergymnasialt utbildade ökar medan gymnasieandelen minskar. Den beräknas dock förbli klart högre än i riket.

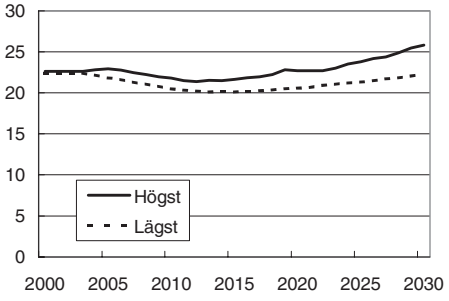
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*17,2*	*38*	*19*	*14*	*196*	*100*	*72*	*52*
Gymnasial utbildning	*64,9*	*46*	*51*	*54*	*105*	*100*	*100*	*97*
Estetisk utb, mediautb.	1,2	61	1	1	64	100	218	296
Handel och kontor, m.m.	17,7	68	17	15	107	100	112	112
Byggutb, energi/VVS	3,7	1	3	3	91	100	112	118
Tekn-industriell utb, m.m.	23,3	11	17	19	107	100	91	83
Omvårdnadsutbildning	7,7	92	5	6	127	100	77	59
Barn och fritid	2,9	85	2	2	74	100	94	89
Service/tjänster	6,9	63	5	6	107	100	99	97
Övrig/ospec gymn utb	1,5	44	2	1	60	100	116	144
Eftergymnasial utbildning	*37,5*	*54*	*30*	*31*	*79*	*100*	*116*	*123*
Lärarutbildning	8,9	71	6	7	92	100	105	106
Humaniora, konst	2,3	58	2	2	57	100	125	140
Samhällsv. ekonomi, m.m.	6,5	54	7	5	69	100	120	132
Naturvetenskap och teknik	9,0	18	8	7	73	100	127	139
Vård, social omsorg	9,6	75	6	8	79	100	107	109
Övrig/ospec eftergymn utb	1,1	23	1	1	122	100	135	168
Totalt	***119,9***	***48***	***100***	***100***	***110***	***100***	***101***	***99***

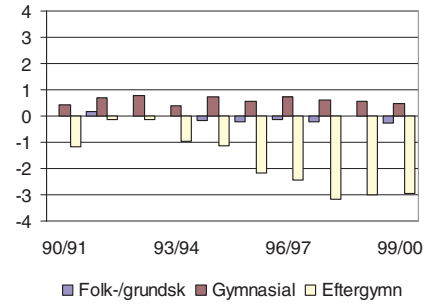
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

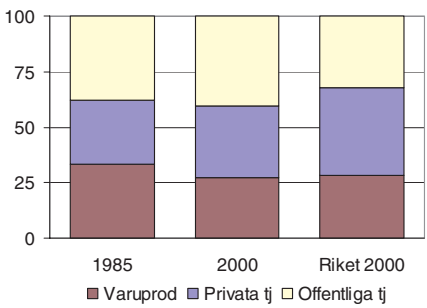
Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	4 000	4 200	-300
Gymnasial	20 000	15 300	4 700
Eftergymn	16 500	23 900	-7 400
Total	*40 500*	*43 500*	*-3 000*

- Kommunerna i länet har mycket olika befolkningsstruktur. År 2030 väntas 20-64-åringarnas andel variera mellan 42 och 57 procent. Därmed blir försörjningskvoten och kommunernas kostnader väldigt olika.

- Många flyttar till Umeå för att utbilda sig. Detta medför en nettoinflyttning av gymnasieutbildade och nettoutflyttning av eftergymnasialt utbildade.

- Fyra av tio i länet arbetar i offentlig tjänst, en väsentligt större andel än i riket. Universitetet och universitetssjukhuset är stora arbetsgivare.

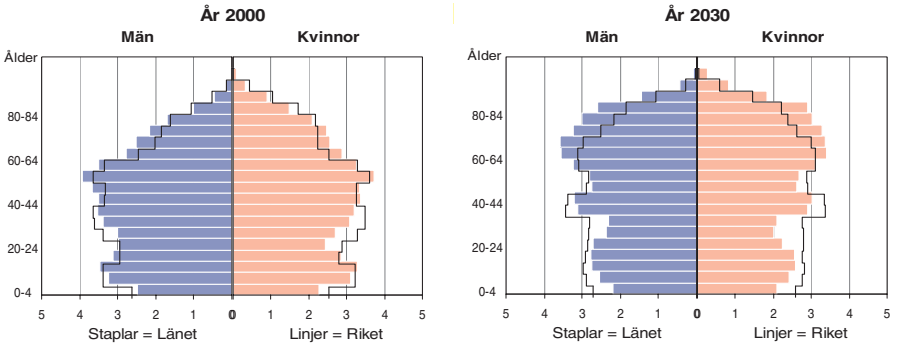
Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

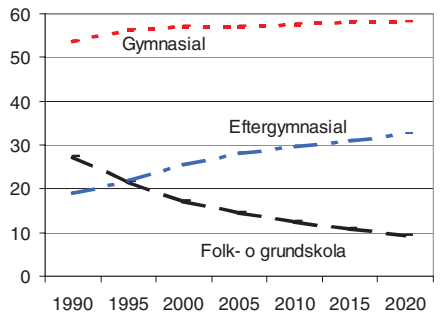
För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

NORRBOTTENS LÄN

Befolkningens åldersfördelning, procent

Befolkningens utbildningsnivå, 20-64 år, procent

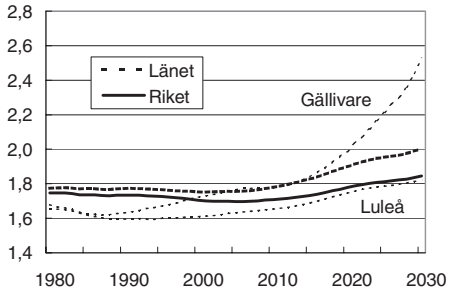

- Länets befolkning är äldre än genomsnittet för landet och den bilden förstärks kraftigt på 30 års sikt, om det nuvarande flyttningsmönstret består.
- Andelen av arbetskraften som har gymnasial utbildning är den högsta i landet, medan andelen med eftergymnasial utbildning ligger en bit under riksgenomsnittet.

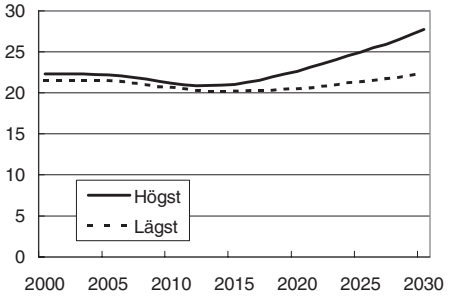
Arbetskraftens utbildning, 16–74 år

	År 2000	Andel	Fördeln. %		Index: år 2000=100			
Utbildning	tusental	Kvinnor	Riket	Länet	1990	2000	2010	2020
Folk- och grundskola	*17,8*	*41*	*19*	*15*	*193*	*100*	*68*	*46*
Gymnasial utbildning	*71,1*	*45*	*51*	*59*	*109*	*100*	*93*	*82*
Estetisk utb, mediautb.	0,9	59	1	1	71	100	211	262
Handel och kontor, m.m.	19,2	73	17	16	110	100	104	96
Byggutb, energi/VVS	4,8	1	3	4	97	100	109	105
Tekn-industriell utb, m.m.	26,7	10	17	22	111	100	85	70
Omvårdnadsutbildning	7,7	93	5	6	128	100	73	52
Barn och fritid	2,5	88	2	2	84	100	90	78
Service/tjänster	7,7	64	5	6	112	100	89	79
Övrig/ospec gymn utb	1,6	46	2	1	55	100	111	125
Eftergymnasial utbildning	*31,1*	*54*	*30*	*26*	*87*	*100*	*107*	*106*
Lärarutbildning	8,4	75	6	7	99	100	98	91
Humaniora, konst	1,3	63	2	1	62	100	116	121
Samhällsv. ekonomi, m.m.	4,3	57	7	4	79	100	112	115
Naturvetenskap och teknik	8,2	17	8	7	77	100	117	119
Vård, social omsorg	6,8	81	6	6	85	100	101	94
Övrig/ospec eftergymn utb	2,2	12	1	2	125	100	115	128
Totalt	***120,2***	***47***	***100***	***100***	***116***	***100***	***93***	***83***

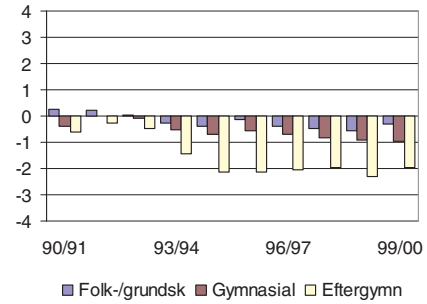
Försörjningskvoten, 1980-2030
(Hela befolkningen dividerad med befolkningen i åldrarna 20-64 år)

Kommunalskattesatsen, kronor
En överslagsberäkning till år 2030

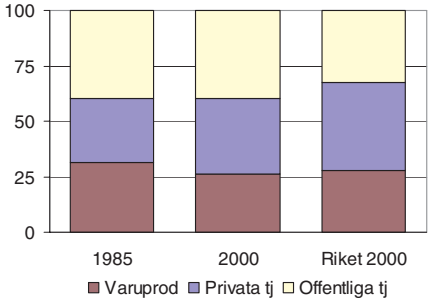
***Inrikes nettoflyttning efter utbildningsnivå**, 16-64 år, procent*

Inrikes omflyttning 1991-2000,
16-64 år, antal

Utbildning	*Inflyttning*	*Utflyttning*	*Netto*
Folk-/grundsk	3 800	4 400	-700
Gymnasial	13 200	18 200	-4 900
Eftergymn	10 700	16 000	-5 300
Total	*27 700*	*38 600*	*-10 900*

Produktionsstruktur
Andel av de förvärvsarbetande

- Befolkningsutvecklingen medför en mycket kraftig ökning av försörjningskvoten från 2010 vilket lär medföra en alltmer ansträngd ekonomi för kommunerna

om man skall kunna behålla den kommunala servicen på nuvarande nivå.

- Länet förlorade under hela 1990-talet på den inrikes omflyttningen, och mest personer med eftergymnasial utbildning.

- En jämförelsevis stor andel arbetar inom den offentliga sektorn och en jämförelsevis liten andel i den privata tjänstesektorn.

För mer information, läs sidorna 71-73 "Länsvis redovisning"

BILAGOR OCH TABELLER *sid*

Bilaga 1	*Beräkningsmetoder, förklaring av begrepp m.m.*	*117*
Bilaga 2	*Utbildningsgruppering*	*126*
Bilaga 3	*Näringsgrensindelning*	*129*
Tabell 1	*Befolkningsutvecklingen länsvis 1970-2030*	*130*
Tabell 2	*Befolkningens åldersfördelning länsvis 1970, 2000 och 2030*	*131*
Tabell 3	*Arbetskraftens utbildning, 16-74 år*	*132*
Tabell 4a	*Summerad inrikes omflyttning, samtliga utbildningsnivåer, 1991-2000*	*134*
Tabell 4b	*Summerad inrikes omflyttning, folk- och grundskoleutbildade, 1991-2000*	*135*
Tabell 4c	*Summerad inrikes omflyttning, gymnasieutbildade, 1991-2000*	*136*
Tabell 4d	*Summerad inrikes omflyttning, högskoleutbildade, 1991-2000*	*137*
Tabell 5a	*Förvärvsarbetande dagbefolkning år 2000 fördelad på näringsgren. Procent*	*138*
Tabell 5b	*Förvärvsarbetande dagbefolkning år 2000 i olika näringsgrenar fördelad på län. Procent*	*140*
Tabell 6	*Antal förvärvsarbetande år 2000 fördelade på bostads- och arbetsplatslän, 16-74 år*	*142*

BILAGA 1 BERÄKNINGSMETODER, FÖRKLARING AV BEGREPP M.M:

Prognosavsnitten – de olika stegen i beräkningarna

- Beskrivningarna av den framtida utvecklingen för Sveriges län grundar sig på en regional befolkningsprognos, gjord för enskilda kommuner, summerad till län och avstämd mot SCB:s officiella befolkningsprognos från 2002 för hela riket.
- Utifrån denna regionala befolkningsprognos och SCB:s prognos över hela befolkningens utbildning, presenterad i *Trender och prognoser 2002*, har en beräkning av befolkningens utbildning gjorts för varje län.
- Slutligen har en beräkning av arbetskraftens storlek gjorts för varje län med fördelning efter utbildning.

Med befolkningsprognosens resultat som grund har dessutom gjorts en beräkning av hur den s.k. ”försörjningskvoten” (förklaring – se nedan) kommer att förändras och en grov överslagsberäkning av hur befolkningsutvecklingen kan komma att påverka kommunalskatten.

Nedan redovisas mer utförligt de olika stegen i beräkningarna.

Den regionala befolkningsprognosen

Befolkningsframskrivningen görs med traditionell demografisk teknik för varje kommun för sig ett år i taget. För varje år görs en avstämning av summan av kommunprognoserna mot SCB:s nationella prognos efter ålder (ettårsklasser) och kön. Varje kommun justeras därvid proportionellt så att summan överensstämmer med den officiella riksprognosen.

Framskrivningskomponenterna är (förutom åldrande):

Årsvisa dödsrisker
i ettårsklasser och för män och kvinnor enligt SCB:s riksprognos. Dessa är justerade för varje kommun med fyra index som avspeglar

skillnaden mellan varje kommun och riket. Indexen avser dels kvinnor och män, dels befolkningen under respektive över 60 år. Indexen grundas på data för perioden 1991-2000.

Årsvisa fruktsamhetstal
i ettårsklasser för åldrarna 15-49 år enligt SCB:s riksprognos. Även här görs en justering med ett index som motsvarar skillnaden i fruktsamheten (antalet födda barn per kvinna) 1995-1999 mellan respektive kommun och riket.

Utflyttning
som beräknas genom kommunspecifika utflyttningsintensiteter efter ålder (ettårsklasser) och kön, grundade på data för perioden 1985-1999. Med utflyttning avses här både inrikes- och utrikes utflyttning.

Inflyttning
som beräknas i flera steg. Först beräknas nettoflyttningen (inflyttning - utflyttning) för varje kommun som andel av totalbefolkningen. Dessa andelar har skattats utifrån data för perioden 1985-1999 och inkluderar immi- och emigranterna. Den totala inflyttningen erhålls sedan som

inflyttning = utflyttning (beräknad med intensiteter) + nettoflyttning.

Den på så vis beräknade inflyttningen fördelas sedan på ålder och kön med hjälp av uppgifter som har skattats utifrån data för perioden 1985-1999.

Slutligen görs för varje år den inledningsvis nämnda avstämningen mot SCB:s officiella befolkningsprognos för riket.

Befolkningens utbildning per län

Beräkningen av befolkningens framtida fördelning efter utbildning i länen grundar sig dels på SCB:s beräkningar i *Trender och prognoser 2002* över befolkningens utbildning i riket fram till år 2020, dels på den ovan beskrivna befolkningsprognosen för länen. Befolkningens utbildning redovisas med fördelning på 16 grupper. Vad som ingår i respektive grupp framgår av bilaga 2.

Fördelningen av riksprognosen på län har gjorts på följande sätt: Befolkningens relativa fördelning på de 16 grupperna år 1999 har beräknats för varje län och varje grupps andel i respektive län har relaterats till gruppens andel i hela riket 1999. Utgångspunkten (startvärdet) för beräkningarna är att den relationen (kvoten för 1999) skall bestå.

Eftersom varje läns framtida befolkning, fördelad på kön och ålder, är given av befolkningsprognosen och hela rikets framtida befolkning, fördelad på kön, ålder och utbildningsgrupper, är given av beräkningarna i *Trender och prognoser 2002*, måste man genom successiva kvotjusteringar pröva sig fram till en lösning som någorlunda uppfyller alla dessa villkor. Såsom modellen fungerar har vi sett till att villkoren om varje läns befolkning uppfylls.

Den anpassning som sker innebär att utbildningsfördelningen, summerad över alla län, inte blir exakt densamma som den vi räknat fram för hela riket. Vi har dock gjort så många justeringar att avvikelsen inte för någon utbildning något år, fördelad på kön, är mer än en procent.

Arbetskraftens utbildning per län

Sedan befolkningens utbildning i respektive län bestämts enligt ovan beräknas arbetskraftens utbildning i länen. Därvid har som utgångspunkt för beräkningarna (startvärde) antagits att det relativa arbetskraftsdeltagandet (se nedan angående definition och mätning) i respektive län för olika utbildningsgrupper, fördelade på kön och ålder, avviker från riksgenomsnittet på samma sätt som år 1999. Summering över länen ger ett resultat som för prognosåren avviker något från det som beräknats för hela riket i *Trender och prognoser 2002*. Detta har rättats till genom en enkel kvotjustering, som i praktiken innebär att arbetskraftsdeltagandet länsvis förändras något i jämförelse med det ursprungliga antagandet.

Genom att utnyttja diverse registerdata[5] har vi här klassificerat varje person i befolkningen efter om han/hon tillhör arbetskraften eller inte. De data som använts avser sysselsättning och eventuella ersättningar som visar att en person varit arbetslös eller deltagit i arbetsmarknadspolitisk åtgärd av något slag.

Som tillhörande arbetskraften 1999 har vi räknat
- dels de som enligt SCB:s sysselsättningsregister (RAMS – registerbaserad arbetsmarknadsstatistik) förvärvsarbetade i november 1999
- dels de som *inte* förvärvsarbetade i november men som hade A-kassa och/eller ersättning vid deltagande i arbetsmarknadspolitisk åtgärd till ett belopp om minst 15 000 kronor under året, förutsatt att dessa ersättningar översteg summan av eventuell föräldrapenning och sjukpenning.

Det relativa arbetskraftsdeltagandet (dvs. andelen av befolkningen i en viss kategori som tillhör arbetskraften) har sedan beräknats för män och kvinnor fördelade på ålder, utbildning (i de 16 grupperna) och län. Varje läns avvikelse från riksgenomsnittet har beräknats med samma indelning.

Genom vårt val av definition/avgränsning av arbetskraften har vi sållat bort dem som under året haft större ersättning från föräldraförsäkring och sjukförsäkring än från A-kassa tillsammans med åtgärdsersättningar. Det kan naturligtvis diskuteras hur man skall göra i det fallet. Även beloppet 15 000 kronor är godtyckligt valt.

Försörjningskvoten per län och kommun

Med försörjningskvot avses här
- *hela befolkningen/befolkningen i åldern 20-64 år.*

I täljaren sätts således hela befolkningen och i nämnaren befolkningen i ”yrkesaktiv” ålder, dvs. de som skall producera de varor och tjänster som hela befolkningen skall leva av.

---

[5] Den vanligen använda källan för beräkning av arbetskraftsdeltagandet är SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU). Eftersom dessa grundas på urval av befolkningen går det inte att redovisa resultaten med en så långtgående uppdelning som varit nödvändig i föreliggande beräkningar.

Naturligtvis är detta ett rätt grovhugget mått. Hur mycket varor och tjänster man konsumerar beror bl.a. på hur gammal man är och långt ifrån alla i åldern 20-64 år deltar i produktionen. Å andra sidan finns det personer under 20 och över 64 år som förvärvsarbetar, men de svarar numera bara för enstaka procent av den totala arbetsvolymen i timmar räknat. Trots sin enkelhet torde måttet rätt väl spegla skillnader mellan olika län och förändringar av försörjningssituationen över tiden.

Det mått som här används är ingalunda det enda sättet att beskriva försörjningssituationen. Ett annat vanligt mått är att relatera befolkningen i åldrarna under 20 och över 64 år till befolkningen i yrkesaktiv ålder. Ett annat är att sätta antalet förvärvsarbetande under bråkstrecket med antingen hela befolkningen eller befolkningen under 20 och över 64 år ovanför bråkstrecket.

Dessa olika sätt att beskriva verkligheten ger svar på olika frågor. Om man sätter hela befolkningen i täljaren och antingen hela befolkningen i yrkesaktiv ålder eller bara de förvärvsarbetande i nämnaren, visar man hur många personer som varje person i yrkesaktiv ålder (alternativt varje förvärvsarbetande) måste försörja, inklusive sig själv. En förändring av kvoten visar hur mycket produktiviteten behöver ändras för att levnadsstandarden skall förbli oförändrad.

Om man däremot sätter befolkningen under 20 och över 64 år i täljaren får man en indikation på hur mycket av den samlade produktionen som befolkningen i yrkesaktiv ålder (de förvärvsarbetande) måste avstå till andra. En förändring av denna kvot visar hur mycket mer (eller mindre) de i yrkesverksam ålder (de förvärvsarbetande) måste avstå till andra för att dessa skall ha kvar samma levnadsstandard.

Överslagsberäkning av kommunalskattens utveckling

Beräkningsmetoden

Med befolkningsprognosen för kommunerna som grund har vi gjort en grov överslagsberäkning av hur kommunalskatten kan komma att påverkas av förskjutningarna i befolkningens åldersfördelning. Människor i olika åldrar kostar olika mycket i kommunal service och olika åldersgrupper betalar olika mycket i kommunalskatt.

Den framtida kommunalskattesatsen har beräknats i följande steg:
- kostnaden för den kommunala servicen beräknas årsvis
- den erlagda kommunalskatten beräknas årsvis
- kvoten mellan kostnad och erlagd kommunalskatt beräknas år och räknas om till ett index med 2003 som basår
- kommunalskattesatsen för 2003 multipliceras med detta index.

Kostnaden för primärkommunernas service har beräknats med utgångspunkt från data för år 2000 om vad invånarna i olika åldrar i genomsnitt kostar kommunerna i form av barnomsorg, utbildning, äldreomsorg m.m. Uppgifterna är hämtade från Svenska Kommunförbundets skrift *Kommunala framtider – en långtidsutredning om behov och resurser till år 2050* (Svenska Kommunförbundet, 2002). Genom att multiplicera dessa styckkostnader med befolkningen i olika åldrar enligt prognosen får man den totala kostnaden för den kommunala servicen.

Intäkten (den erlagda kommunalskatten) har beräknats genom att antalet personer i åldern 20-64 år respektive 65 år och äldre multiplicerats med vad dessa ålderskategorier i genomsnitt erlade i kommunalskatt år 2000. För åldersgruppen 20-64 år var detta belopp 53 800 kronor i genomsnitt för hela landet och för 65-åringar och äldre 31 700 kronor (inklusive landstingsskatten).

Några kommentarer till beräkningarna

Befolkningsprognosens antaganden innebär fram till år 2030 att den återstående medellivslängden vid 65 års ålder stiger med ett par år. Vid beräkningen av kostnaderna på denna långa sikt har vi antagit att hälften av denna förlängning, dvs. ett år, är ett ”friskt” år. För att

ta hänsyn till detta har vi antagit att styckkostnaden per åldersgrupp för äldreomsorgen år 2030 har skjutits ett år uppåt i åldrarna.

De styckkostnader vi använt är genomsnitt för hela landet. I praktiken torde de variera rätt avsevärt mellan olika kommuner. Om man utgår från att den fastställda kommunalskatten för varje kommun är avpassad för att täcka de kostnader respektive kommun skall stå för tar man hänsyn till att de faktiska kostnaderna är olika i olika kommuner. (Om dessa skillnader i kostnader även beror på olikheter i serviceutbudet har vi inte kunnat beakta.)

De erlagda kommunalskatter per åldersgrupp som vi använt vid beräkningen av de framtida skatteintäkterna är genomsnitt för hela landet. Beloppen varierar emellertid avsevärt mellan kommunerna. Dessutom inkluderar dessa belopp landstingsskatten. De fel som detta för in i beräkningarna av den primärkommunala skattesatsen neutraliseras genom att vi i ett senare steg i beräkningarna räknar om kvoten mellan kostnader och intäkter till ett index.

Det sätt på vilket beräkningarna gjorts innebär implicit att det nuvarande statsbidrags- och utjämningssystemets inverkan på enskilda kommuners skattesats antas förbli ungefär densamma som i dag. Så enkelt fungerar emellertid inte utjämningen. Systemet består i princip av två delar, en som tar hänsyn till kostnadsskillnader som den enskilda kommunen inte kan råda över (t.ex. stor andel barn och äldre i befolkningen) och en som tar hänsyn till skillnader i skattekraft. Målet för inkomstutjämningen är att varje kommun skall garanteras en lika stor beskattningsbar inkomst per invånare som landet i genomsnitt.

Om skillnaderna mellan kommunerna vad gäller kostnader och skattekraft inte skulle förändras borde den gjorda kalkylen ge ett tämligen rättvisande resultat. Nu pekar emellertid befolkningsprognosen på att variationen i t.ex. andelen gamla (65 år och äldre) kommer att öka, vilket med nuvarande system skulle innebära att omfördelningen p.g.a. ändrade kostnadsrelationer blir större. Å andra sidan har kommuner med en stor andel gamla en jämförelsevis liten andel unga (0-19 år), vilket minskar behovet av omfördelning. Totalt sett ökar dock variationen i andelen unga plus gamla, vilket innebär att behovet av kostnadsutjämning ökar.

Eftersom variationen i andelen unga plus gamla ökar så ökar givetvis även variationen i andelen i yrkesverksam ålder (20-64 år) lika mycket. Eftersom merparten av kommunalskatten betalas av personer i åldern 20-64 år kommer skillnaden mellan kommunernas skattekraft att öka och som följd därav behovet av inkomstutjämning. Hur stort behovet av inkomstutjämning blir avgörs emellertid inte bara av den demografiska utvecklingen utan även av sysselsättningsutvecklingen i landets olika delar. Minskande regionala skillnader i det avseendet minskar behovet av omfördelning – och omvänt.

Sammantaget innebär detta att de framskrivna skillnaderna i kommunalskatt sannolikt är överdrivna, givet att det nuvarande statsbidrags- och utjämningssystemet bibehålls och att nuvarande regionala skillnader i sysselsättningsfrekvens består. Felet blir störst för kommuner med liten och minskande befolkning, där kalkylen ger extremt höga värden. Felen i den andra änden av skalan blir troligen mindre. De kommuner som får den mest ogynnsamma utvecklingen av befolkningens åldersfördelning är tämligen små, medan de kommuner som får den minst ogynnsamma utvecklingen är stora. Det innebär att ökningen av de belopp som måste omfördelas från rikare till fattigare kommuner inte står i proportion till den ökade skillnaden i åldersstrukturen i befolkningen.

Resultatet av kalkylerna skall av ovan redovisade skäl ses som en grov approximation av den demografiska förändringens effekter på kommunalskattens utveckling i olika kommuner.

Omflyttningen mellan länen under 1990-talet

Vad vi avser med flyttning

De uppgifter om flyttningar mellan länen som redovisas i rapporten skiljer sig på några punkter från den officiella flyttningsstatistiken.

- Med flyttare avses här personer som bodde i olika län vid två på varandra följande årsskiften. Om en person bytt bostadslän mer än en gång under året (vilket inte torde vara särskilt vanligt) så räknas vederbörande ändå bara en gång.

- Uppgifterna avser endast inrikes omflyttning, dvs. vi har ställt som krav att personerna skall ha varit bosatta i landet både år T och år T+1. In- och utvandring ingår alltså ej.
- Uppgifterna är begränsade till personer som år T var i åldern 16-63 år.

Motivet bakom åldersbegränsningen är att vi främst velat studera de flyttningar som människor gör på eget initiativ och som kan förmodas hänga samman med utbildning och arbete. Därför har barn och pensionärer inte tagits med.

Flyttarnas utbildning

I rapporten redovisas flyttarna med fördelning efter vilken utbildning de har. Eftersom en stor del av flyttningarna sker när man börjar respektive slutar högskolestudier är det viktigt att välja vilket år en flyttares utbildningen skall avse, år T eller år T+1. Vi har valt att redovisa efter utbildningen år T+1 av det skäl som anges nedan.

Antag att en person direkt efter avslutade gymnasiestudier på vårterminen år T+1 flyttar och börjar högskoleutbildning på hösten samma år i annat län. Personen kommer då vid slutet av år T att ha haft grundskola som sin högsta utbildning, eftersom gymnasiestudierna då ännu inte var avslutade. Men detta är uppenbart fel, eftersom personen i fråga hade gymnasieutbildning vid flyttningen. På samma sätt kan man resonera om dem som efter avslutade högskolestudier flyttar till ett annat län.

Med begreppet *nettoflyttning* avses antalet inflyttare minus antalet utflyttare. I diagrammen på länsuppslagen i rapporten redovisas den *relativa nettoflyttningen* under perioden 1991-2000 med fördelning på de tre utbildningsnivåerna. Eftersom utflyttarna är en del av dem som fanns i länet år T och inflyttarna en del av dem som fanns i länet år T+1 är det inte självklart vilket tal som skall sättas i nämnaren när man beräknar nettoflyttningen i relativa tal. Skall man välja befolkningen år T, befolkningen år T+1 eller de som fanns i länet båda åren? Vi har valt det sistnämnda. Eftersom flyttningen per år är en mycket liten del av hela befolkningen, och därmed även av dem som bor kvar, saknar det egentligen betydelse för de regionala jämförelserna vilken av dessa storheter man väljer.

BILAGA 2 UTBILDNINGSGRUPPERING

Vi har i våra beräkningar och i föreliggande rapport aggregerat SUN 2000 (Svensk utbildningsnomenklatur) i 16 olika grupper. Hur denna indelning är gjord redovisas nedan.

För mer information, se *SUN 2000 – svensk utbildningsnomenklatur. Standard för klassificering av svensk utbildning.*
Meddelanden i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik 2000:1, SCB. Rapporten finns även på SCB:s hemsida, www.scb.se/klassifikationer/SUN.asp

Utbildningsgruppering i denna rapport	***Omfattar***
1. ***Folk- och grundskola***	Folk- och grundskoleutbildning och motsvarande.
Gymnasial nivå	
2. Estetisk utbildning, medieutb.	Estetisk utbildning på gymnasial nivå och gymnasial utbildning för medieproduktion.
3. Handel och kontor, m.m.	Samhällsvetenskaplig, social och humanistisk gymnasieutbildning, inkl. samhällsvetenskapliga programmets samtliga grenar *samt* handelsgymnasium/3-årig ekonomisk linje och yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom handel och administration.
4. Byggutbildning, energi/VVS	Bygg-, energi- och VVS-utbildning vid gymnasium eller yrkesskola
5. Teknisk- industriell utb. m.m.	Följande utbildningar vid gymnasium eller yrkesskola: elektro- och datateknisk utbildning, fordons- och farkostutbildning, textil- och konfektionsutbildning, livsmedelsutbildning, processutbildning, träutbildning och verkstadsutbildning. *samt* naturvetenskapliga programmet och Tekniskt gymnasium 2-3 år

Forts.

6. Omvårdnadsutbildning	Omvårdnads-, omsorgs- och tandvårdsutbildning på gymnasial nivå *samt* övrig gymnasial utbildning inom hälso- och sjukvård/social omsorg.
7. Barn- och fritidsutbildning	Gymnasial utbildning med inriktning mot barn och ungdom (inkl. barn- och fritidsprogrammet).
8. Utb. inom service/tjänster	Hotell- och restaurangutbildning, transportutbildning på gymnasial nivå *samt* övrig gymnasial utbildning inom tjänsteområdet (inkl. militär utbildning på gymnasial nivå).
9. Övrig/ospecificerad utbildning	Gymnasial utbildning, ospecificerad.
Eftergymnasial nivå	
10. Lärarautbildning	Förskollärarutbildning, fritidspedagogutbildning, lärarutbildning för grundskolans lägre åldrar, ämneslärarutbildning, allmänna ämnen (inkl. grundskollärarutb. 4-9), utbildning för lärare i praktisk-estetiskt ämne, speciallärarutbildning, yrkeslärarutbildning och övrig eftergymnasial utbildning inom pedagogik/lärarutbildning *samt* minst 20 högskolepoäng inom pedagogik, (ej examen).
11. Humaniora och konst	Humanistisk högskoleutbildning, konstnärlig eftergymnasial utbildning, medieproduktion eftergymnasial , teologisk högskoleutbildning övrig eftergymnasial utbildning inom området *samt* minst 20 högskolepoäng inom humaniora/konst/teologi (ej examen).
12. Samhällsv, ekonomi m.m.	Ekonomutbildning, högskoleutbildning för organisation, administration och förvaltning, juridisk högskoleutb., journalist- och medieutbildning psykolog- och psykoterapeututbildning, samhälls- och beteendevetenskaplig högskoleutbildning, övrig eftergymnasial utb.inom området *samt* minst 20 högskolepoäng inom samhällsvetenskap/ekonomi/juridik/handel och administration, (ej examen).

Forts.

13. Naturvetenskap och teknik	Programmerar- och systemerarutbildning, naturvetenskaplig högskoleutbildning, övrig eftergymnasial utbildning inom naturvetenskap, matematik och data *och* arkitekt- och landskapsarkitektutbildning, civilingenjörsutbildningar *och* högskoleingenjörsutbildningar inom samma områden som civilingenjörer, brandingenjörer, maskintekniker sjöingenjörer, driftstekniker, övrig eftergymnasial utbildning inom teknik och tillverkning *och* 4-årig tekniskt gymnasium *och* jordbruksvetenskaplig högskoleutbildning (exkl. landskapsarkitekter), skogsvetenskaplig högskoleutbildning, veterinärutbildning, övrig eftergymnasial utb. inom lant- och skogsbruk/djursjukvård *samt* minst 20 högskolepoäng inom naturvetensk/matematik/data/teknik/lant- och skogsbruk/djursjukvård, (ej examen).
14. Vård, social omsorg	Apotekarutbildning, arbetsterapeututbildning, biomedicinsk analytiker- och laboratorieassistentutbildning, fritidsledarutbildning (eftergymnasial), läkarutbildning, receptarieutbildning, sjukgymnastutbildning, sjuksköterskeutbildning, social serviceutbildning, socionomutbildning, tandhygienistutbildning, tandläkarutbildning, övrig eftergymnasial utbildning inom området *samt* minst 20 högskolepoäng inom hälso- och sjukvård/social omsorg, (ej examen).
15. Övrig/ospecificerad utbildning	Yrkesmilitärutbildning på eftergymnasial nivå, polisutbildning, transportutbildning på eftergymnasial nivå, övrig eftergymnasial utbildning inom tjänsteområdet och ospecificerad utbildning *samt* minst 20 högskolepoäng inom tjänsteområdet, (ej examen).
16. Okänd utbildning	

BILAGA 3 NÄRINGSGRENSINDELNING

Näringsgren		SNI92
1	Jordbruk	01
2	Skogsbruk	02
3	Fiske	05
4	Gruvor och mineralutvinning	10-14
5	Livsmedelsindustri m.m.	15-16
6	Textil- och beklädnadsindustri	17-19
7	Trävaruindustri	20
8	Massa- och pappersindustri	21
9	Förlag och grafisk industri	22
10	Kemisk industri	23-24
11	Gummi och plastvaruindustri	25
12	Jord- och stenvaruindustri	26
13	Stål- och metallverk	27
14	Metallindustri	28
15	Maskinindustri	29
16	Industri för el- och optikprodukter	30-33
17	Transportmedelsindustri	34-35
18	Övrig tillverkningsindustri	36-37
19	Energi-, vatten- och värmeproduktion samt avfallshantering	40-41, 90
20	Byggverksamhet	45
21	Handel med och service av motorfordon, bensinstationer	50
22	Parti- och agenturhandel	51
23	Detaljhandel m.m.	52
24	Transport och magasinering	60-63
25	Post och tele	64
26	Banker och andra kreditinstitut	65, 67.1
27	Försäkringsbolag	66, 67.2
28	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	70
29	Uthyrningsfirmor	71
30	Datakonsulter och dataservicebyråer	72
31	Andra företagstjänster	74
32	Utbildning	80
33	Forskning och utveckling	73
34	Hälso- och sjukvård	85.1, 85.2
35	Barnomsorg	85.321, 85.322
36	Äldre- och handikappomsorg	85.311, 85.323
37	Övrig vård och omsorg	85.312-315, 85.324-325
38	Hotell och restauranger	55
39	Intresseorganisationer och religiösa samfund	91
40	Rekreation, kultur och sport	92
41	Annan serviceverksamhet	93, 95
42	Offentlig förvaltning m.m.	75, 99
99	Uppgift saknas	

I diagram och text används ofta en sammanslagning av de 42 näringsgrenarna. Benämningarna och deras innehåll är följande:

Varuproduktion	SNI 01-45, 90
Privata tjänster	SNI 50-72, 74, 91-93, 94
Offentliga tjänster	SNI 73, 75, 80, 85, 99

Ytterligare information om grupperingen i privata resp. offentliga tjänster ges på sid. 73.

Tabell 1 Befolkningsutvecklingen länsvis 1970-2030. Tusental

Län	1970	1980	1990	2000	2002	2010	2020	2030	Andel kvinnor, % 2002	2030
Stockholms	1 478	1 528	1 642	1 823	1 850	2 000	2 192	2 378	51,0	50,5
Uppsala	218	244	269	294	299	321	351	376	50,7	50,8
Södermanlands	248	253	256	256	259	257	256	251	50,5	50,3
Östergötlands	383	393	403	411	413	420	428	433	50,1	49,6
Jönköpings	307	303	308	328	328	328	329	327	50,4	49,9
Kronobergs	167	174	178	177	177	175	174	171	49,8	49,7
Kalmar	241	242	241	235	235	230	225	217	50,3	50,1
Gotlands	54	55	57	57	57	57	57	56	50,6	50,7
Blekinge	154	154	151	150	150	148	146	141	49,9	49,5
Skåne	984	1 023	1 069	1 129	1 145	1 195	1 264	1 323	50,9	50,3
Hallands	193	231	255	275	279	292	310	324	50,3	50,3
Västra Götalands	1 376	1 406	1 458	1 495	1 508	1 550	1 610	1 659	50,3	50,0
Värmlands	285	284	283	275	273	270	266	260	50,4	50,0
Örebro	277	274	273	274	273	274	276	276	50,6	50,6
Västmanlands	260	260	258	257	259	254	249	240	50,2	49,9
Dalarnas	277	287	289	278	277	271	264	254	50,1	49,9
Gävleborgs	293	294	289	279	277	272	264	253	50,2	49,9
Västernorrlands	273	268	261	247	244	236	223	208	50,2	49,9
Jämtlands	125	135	136	130	128	126	122	118	49,9	49,8
Västerbottens	233	244	252	256	255	260	265	267	50,1	49,9
Norrbottens	255	267	264	256	254	246	233	215	49,4	49,2
Riket, totalt	**8 081**	**8 318**	**8 591**	**8 883**	**8 941**	**9 183**	**9 505**	**9 749**	**50,5**	**50,2**

1998-01-01 övergick Mullsjö och Habo kommun från dåvarande Skaraborgs län (nuvarande Västra Götalands län) till Jönköpings län.

Tabell 2 Befolkningens åldersfördelning länsvis 1970, 2000 och 2030. Procent

	1970				2000				2030			
Län	**0-19 år**	**20-64 år**	**65-79 år**	**80 år -**	**0-19 år**	**20-64 år**	**65-79 år**	**80 år -**	**0-19 år**	**20-64 år**	**65-79 år**	**80 år -**
Stockholms	27	62	10	2	24	62	10	4	23	58	13	6
Uppsala	28	58	11	3	25	61	10	4	24	55	14	7
Södermanlands	29	57	11	2	25	57	13	5	22	51	18	9
Östergötlands	28	58	12	2	24	58	12	5	22	54	16	8
Jönköpings	29	57	12	2	26	56	13	6	23	52	17	8
Kronobergs	28	56	13	3	24	57	13	6	22	52	17	9
Kalmar	27	57	13	3	24	56	14	6	21	50	19	10
Gotlands	30	55	12	3	25	57	12	5	21	49	20	10
Blekinge	28	57	12	3	23	58	14	6	21	51	18	10
Skåne	27	59	12	3	24	58	12	5	23	54	15	7
Hallands	29	57	12	3	26	57	12	5	23	52	17	8
Västra Götalands	28	59	11	2	24	58	12	5	23	55	15	7
Värmlands	27	57	13	3	23	57	14	6	21	52	18	9
Örebro	27	58	12	3	24	58	13	6	22	52	16	9
Västmanlands	30	58	10	2	24	58	13	5	21	52	18	9
Dalarnas	27	57	13	3	24	56	14	6	21	50	19	10
Gävleborgs	27	58	13	2	23	57	14	6	20	50	19	10
Västernorrlands	27	58	13	2	23	57	14	6	20	50	19	11
Jämtlands	27	56	14	3	24	57	14	6	21	51	18	10
Västerbottens	29	58	11	2	25	58	13	5	23	53	16	8
Norrbottens	32	58	9	2	24	58	13	4	20	50	20	10
Riket, totalt	**28**	**59**	**11**	**2**	**24**	**59**	**12**	**5**	**22**	**54**	**16**	**8**

Tabell 3 Arbetskraftens utbildning, 16-74 år

					Andel kvinnor, %		Index: år 2000=100			
Utbildning	**1990**	**2000**	**2010**	**2020**	**2000**	**2020**	**1990**	**2000**	**2010**	**2020**
Folk- och grundskola	*1 347 866*	*791 789*	*573 000*	*435 000*	*41*	*37*	*170*	*100*	*72*	*55*
Gymnasial utbildning	*2 174 402*	*2 172 068*	*2 244 000*	*2 221 000*	*47*	*45*	*100*	*100*	*103*	*102*
Estetisk utb, medieutb.	25 196	42 169	96 000	133 000	56	57	60	100	227	314
Handels- och kontorsutb.	703 537	712 572	800 000	817 000	67	61	99	100	112	115
Byggutb., energi/VVS	98 114	112 648	124 000	127 000	1	1	87	100	110	113
Teknisk-ind.utb m.m.	753 483	723 964	678 000	627 000	13	12	104	100	94	87
Omvårdnadsutbildning	269 043	224 263	178 000	139 000	92	90	120	100	79	62
Barn- o. fritidsutbildning	73 275	81 724	80 000	77 000	91	79	90	100	98	95
Service/tjänster	220 299	208 046	205 000	199 000	63	54	106	100	99	96
Övrig/ospec.gymn.utb.	31 455	66 682	83 000	101 000	43	47	47	100	125	152
Eftergymnasial utbildning	*992 229*	*1 292 292*	*1 560 000*	*1 720 000*	*52*	*55*	*77*	*100*	*121*	*133*
Lärarutbildning	232 383	256 852	276 000	282 000	75	78	90	100	107	110
Humaniora, konst	55 474	86 314	111 000	128 000	60	60	64	100	129	148
Samhällsv. ekonomi, m.m.	196 896	283 274	350 000	395 000	51	55	70	100	123	139
Naturvetenskap och teknik	232 449	343 441	444 000	505 000	20	27	68	100	129	147
Vård, social omsorgsutb.	208 045	259 927	291 000	298 000	78	81	80	100	112	115
Övrig/ospec.eftergymn.utb.	65 012	62 484	88 000	112 000	24	44	104	100	140	180
Okänd utbildning	*26 621*	*14 439*	*18 000*	*17 000*	*33*	*38*	*184*	*100*	*122*	*115*
Riket, totalt	**4 541 118**	**4 270 588**	**4 395 000**	**4 393 000**	**48**	**48**	**106**	**100**	**103**	**103**

Läsanvisningar till tabellerna 4a t.o.m 4d - bruttoströmmar

I tabellbilagan återfinns fyra tabeller som beskriver summan av bruttoflyttningarna för folk- och grundskoleutbildade, gymnasieutbildade, högskoleutbildade och summan av dessa (samtliga). Ur dessa tabeller kan även utläsas från vilket län flyttningen sker och till vilket län flyttningen går. Utflyttning läses radvis och inflyttning läses kolumnvis.
Följande exempel gäller de högskoleutbildade. Från Stockholms län så har det under perioden 1991-2000 flyttat ut 62 240 personer. Av dessa flyttade 8 150 till Uppsala län, 4 960 till Södermanlands län o.s.v.
Samtidigt flyttade det 112 310 personer till Stockholms län. Av dessa flyttade 14 790 från Uppsala län, 6 020 från Södermanlands län o.s.v. På motsvarande sätt redovisas både storleken av bruttoströmmarna och riktningen för flyttarna för samtliga län. De tre (fyra) nedersta raderna visar summan av inflyttare, utflyttare samt skillnaden mellan dessa, det vill säga nettoflyttning. I tabellen som redovisar flyttmönstret för samtliga återfinns en fjärde rad där nettoflyttningen är satt i relation till det genomsnittliga invånarantalet 1991 och 2000.

Tabell 4a Summerad inrikes omflyttning, samtliga utbildningsnivåer, 1991-2000

	Inflyttningslän																				
Utflyttningslän	01	03	04	05	06	07	08	09	10	12	13	14	17	18	19	20	21	22	23	24	25
01 Stockholms	0	22060	16850	10200	4860	2520	5500	3790	2420	19020	3090	19320	4860	6010	7500	9080	8120	6230	4620	6140	5450
03 Uppsala	27870	0	1770	2320	1020	520	960	570	390	3660	720	5130	1130	1580	4470	2650	5450	1570	1180	1760	1400
04 Södermanlands	18410	2670	0	5070	960	420	830	340	300	2350	580	3900	830	2390	3450	1200	820	590	540	870	800
05 Östergötlands	17280	3220	3810	0	5260	1150	3560	510	760	6190	1090	8720	1340	3390	1780	1240	1020	860	770	1240	960
06 Jönköpings	7910	1610	760	5670	0	3370	2570	220	880	6780	2680	12920	780	1180	670	570	460	440	420	680	580
07 Kronobergs	4840	670	360	1480	2870	0	2820	120	2400	9040	1960	4350	360	400	300	300	210	220	220	360	260
08 Kalmar	7570	1360	710	4590	2850	3120	0	380	2340	6720	900	4840	450	700	480	500	380	370	310	560	360
09 Gotlands	4440	750	310	580	230	150	430	0	110	800	130	870	180	160	190	170	160	120	160	230	140
10 Blekinge	3280	460	230	770	860	2310	2040	130	0	9030	540	2700	210	230	200	190	170	190	160	240	190
12 Skåne	23000	3210	1610	4420	4610	6640	4280	640	7710	0	7330	16630	1660	1790	1570	1540	1180	1380	1210	2100	1440
13 Hallands	4500	860	360	1070	1970	1660	710	110	550	8360	0	20850	680	520	420	430	310	340	340	490	370
14 V:a Götalands	31300	5620	2550	6890	9860	3000	3270	770	2040	18050	24790	0	10100	5360	2880	3340	2270	2360	2310	3560	2980
17 Värmlands	7910	1770	850	1630	880	350	430	180	220	2380	810	12210	0	3770	960	1580	680	590	580	770	560
18 Örebro	9980	2420	1870	3780	1090	360	600	160	230	2620	650	6830	3930	0	2470	2060	820	580	440	840	590
19 Västmanlands	12240	5800	3170	2390	770	320	510	230	260	2360	480	4190	980	3180	0	3190	1360	830	580	950	780
20 Dalarnas	12800	4040	1260	1890	820	350	550	210	270	2500	690	4930	1820	2430	3510	0	3350	1140	1060	1170	860
21 Gävleborgs	12270	6510	790	1490	640	250	470	180	200	1970	470	3490	740	940	1350	3040	0	2830	1530	1620	1010
22 Västernorrlands	10530	2500	710	1400	560	290	440	170	250	2180	510	3940	630	800	970	1050	2840	0	3070	5980	1920
23 Jämtlands	6320	1670	560	900	440	250	320	180	190	1410	440	2980	580	520	540	970	1460	2820	0	2020	920
24 Västerbottens	10870	2600	830	1510	720	420	600	280	260	2690	550	4710	710	970	960	1160	1400	4390	1730	0	6120
25 Norrbottens	9310	2220	790	1540	650	320	450	190	280	2140	490	4310	640	760	860	970	1030	1870	910	8880	0
Summa inflyttare	242630	72000	40140	59580	41900	27740	31340	9340	22060	110230	48880	147810	32580	37090	35520	35220	33480	29720	22120	40450	27670
Summa utflyttare	167640	66100	47290	64120	51160	33520	39490	10290	24110	93960	44890	143300	39090	42290	44570	45630	41780	40720	25510	43460	38590
Nettoflyttning	74990	5910	-7150	-4550	-9260	-5770	-8150	-950	-2050	16270	3990	4510	-6500	-5200	-9050	-10410	-8300	-11010	-3390	-3010	-10920
Andel av bef. i %	1,39	0,11	-0,13	-0,08	-0,17	-0,11	-0,15	-0,02	-0,04	0,30	0,07	0,08	-0,12	-0,10	-0,17	-0,19	-0,15	-0,20	-0,06	-0,06	-0,20

Tabell 4b Summerad inrikes omflyttning, folk- och grundskoleutbildade, 1991-2000

	Inflyttningslän																				
Utflyttningslän	01	03	04	05	06	07	08	09	10	12	13	14	17	18	19	20	21	22	23	24	25
01 Stockholms	0	3970	3870	1270	830	370	1130	670	350	2500	430	2680	810	970	1430	1740	1700	1100	780	720	880
03 Uppsala	3410	0	270	190	120	50	110	50	30	350	90	520	110	170	820	390	1030	170	160	150	170
04 Södermanlands	3450	270	0	740	210	70	160	70	60	420	120	640	150	420	660	250	180	120	90	130	180
05 Östergötlands	1680	200	690	0	930	130	590	80	70	700	140	980	140	470	210	140	100	100	70	90	130
06 Jönköpings	990	140	160	750	0	510	480	40	130	1110	550	1930	110	190	110	80	80	60	50	50	100
07 Kronobergs	540	50	60	140	510	0	480	10	360	1300	330	500	50	50	50	30	30	20	30	30	30
08 Kalmar	1070	100	130	630	590	480	0	60	410	950	140	740	60	110	70	90	40	50	50	60	50
09 Gotlands	600	80	80	90	40	20	90	0	20	140	20	150	30	30	30	20	30	10	20	20	20
10 Blekinge	330	40	40	60	170	310	350	20	0	1330	60	260	20	30	30	30	40	30	10	20	30
12 Skåne	2290	270	300	450	850	960	550	90	1170	0	1110	2060	220	270	240	210	190	150	130	180	180
13 Hallands	470	80	80	110	430	240	90	10	50	1260	0	3340	90	60	70	70	50	40	40	50	40
14 V:a Götalands	3320	460	460	720	1720	350	480	110	220	2400	4490	0	1400	870	440	480	370	300	300	380	520
17 Värmlands	900	120	160	150	150	40	70	30	40	340	140	1740	0	710	160	250	110	80	70	60	60
18 Örebro	1220	190	330	530	210	40	100	30	30	440	100	1080	740	0	460	430	140	110	70	80	90
19 Västmanlands	1560	770	660	240	160	40	90	40	40	370	100	610	160	520	0	730	250	140	90	110	150
20 Dalarnas	1800	340	260	180	120	50	80	30	40	450	120	790	330	450	780	0	670	170	160	110	120
21 Gävleborgs	1710	1040	160	150	130	40	70	30	30	350	80	580	100	170	270	640	0	480	260	160	150
22 Västernorrlands	1300	250	150	130	100	30	70	20	40	400	90	600	80	150	170	160	540	0	490	510	210
23 Jämtlands	670	170	90	90	70	20	50	20	10	190	60	380	70	70	90	140	260	420	0	200	80
24 Västerbottens	970	170	140	130	80	40	60	20	30	310	80	500	40	90	120	100	150	460	170	0	590
25 Norrbottens	950	200	140	170	100	30	70	30	40	350	70	560	70	100	120	140	140	200	100	870	0
Summa inflyttare	29230	8900	8210	6910	7510	3830	5140	1460	3150	15630	8340	20640	4780	5890	6310	6130	6100	4210	3100	3960	3760
Summa utflyttare	28180	8350	8380	7640	7620	4580	5860	1530	3200	11850	6660	19790	5370	6420	6830	7040	6600	5480	3130	4240	4430
Nettoflyttning	1050	550	-170	-730	-110	-750	-730	-70	-50	3780	1680	850	-590	-530	-520	-910	-500	-1270	-30	-270	-670

Tabell 4c Summerad inrikes omflyttning, gymnasieutbildade, 1991-2000

	Inflyttningslän																				
Utflyttningslän	01	03	04	05	06	07	08	09	10	12	13	14	17	18	19	20	21	22	23	24	25
01 Stockholms	0	9930	8030	4860	2280	1160	2610	1930	1110	7830	1420	8570	2140	2670	3420	4460	3860	3010	2290	2910	2740
03 Uppsala	9670	0	560	740	370	170	330	190	170	1150	250	1700	360	510	1910	940	2600	560	440	570	540
04 Södermanlands	8930	1130	0	2640	450	210	430	180	150	1120	280	1950	460	1220	1720	610	420	310	280	440	450
05 Östergötlands	6290	1340	1710	0	2540	520	1690	220	340	2610	460	3740	570	1580	660	480	440	400	370	580	450
06 Jönköpings	3740	780	370	3090	0	1770	1370	110	410	3060	1370	6590	410	610	330	300	230	260	230	400	300
07 Kronobergs	1830	280	120	650	1290	0	1330	60	1060	3860	870	1820	180	190	130	140	110	100	120	170	140
08 Kalmar	3650	600	350	2570	1520	1620	0	190	1160	2890	400	2320	250	350	250	270	200	210	180	260	190
09 Gotlands	2310	340	150	290	110	70	240	0	50	350	60	440	90	80	100	90	80	60	90	100	60
10 Blekinge	1520	200	110	380	390	1210	1090	60	0	4160	220	1300	110	120	80	90	90	90	80	130	100
12 Skåne	8070	1250	710	1960	1920	3100	1960	260	3790	0	3390	7010	720	800	670	700	550	700	570	1030	710
13 Hallands	2020	400	160	550	980	860	370	60	260	3740	0	10540	340	260	180	230	160	190	180	240	180
14 V:a Götalands	12490	2440	1180	3360	4750	1370	1590	370	980	7600	11540	0	5240	2630	1270	1720	1150	1250	1150	1740	1480
17 Värmlands	3340	750	350	770	410	170	200	60	80	1000	320	5380	0	1880	400	780	300	280	300	360	280
18 Örebro	4160	970	830	1710	470	160	250	70	100	1090	290	3170	2020	0	1130	1000	340	270	230	430	280
19 Västmanlands	5380	2780	1550	1210	380	160	260	120	120	1040	220	2090	480	1740	0	1680	710	430	310	490	400
20 Dalarnas	6370	1880	610	1000	450	170	300	100	130	1130	360	2580	930	1250	1720	0	1780	590	610	580	430
21 Gävleborgs	5890	3000	350	780	310	110	250	90	100	880	220	1770	380	430	630	1510	0	1550	810	870	530
22 Västernorrlands	4580	1050	280	720	260	130	210	70	110	860	220	1880	280	350	400	460	1350	0	1660	3040	960
23 Jämtlands	2840	660	230	370	190	110	150	90	70	550	200	1370	250	260	240	450	670	1460	0	1060	450
24 Västerbottens	3640	830	270	520	240	140	190	70	80	880	170	1710	250	320	320	370	480	1630	680	0	2570
25 Norrbottens	4370	1040	340	720	300	150	220	70	110	920	220	1970	280	340	350	420	450	840	450	4610	0
Summa inflyttare	101090	31640	18260	28890	19620	13350	15030	4360	10390	46700	22490	67880	15730	17570	15900	16690	15920	14190	11040	20020	13240
Summa utflyttare	77220	23710	23400	26960	25730	14440	19410	5160	11500	39880	21900	65290	17400	18970	21550	22960	20470	18880	11650	15340	18170
Nettoflyttning	23870	7930	-5140	1930	-6110	-1100	-4380	-810	-1110	6820	590	2590	-1670	-1400	-5650	-6270	-4550	-4690	-610	4680	-4930

Tabell 4d Summerad inrikes omflyttning, högskoleutbildade, 1991-2000

	Inflyttningslän																				
Utflyttningslän	01	03	04	05	06	07	08	09	10	12	13	14	17	18	19	20	21	22	23	24	25
01 Stockholms	0	8150	4960	4080	1740	980	1760	1190	970	8690	1230	8070	1920	2380	2650	2880	2570	2120	1560	2510	1830
03 Uppsala	14790	0	940	1390	530	300	520	340	200	2160	370	2910	660	900	1740	1320	1810	840	580	1040	690
04 Södermanlands	6020	1270	0	1690	290	140	240	90	90	810	180	1310	230	740	1070	330	230	160	170	300	180
05 Östergötlands	9310	1690	1400	0	1790	490	1280	210	350	2890	490	4000	620	1340	910	630	490	370	320	570	390
06 Jönköpings	3170	690	240	1830	0	1090	720	70	340	2620	750	4400	260	380	240	190	140	120	140	230	190
07 Kronobergs	2470	340	180	690	1070	0	1020	40	970	3880	760	2030	130	160	130	120	70	100	70	160	100
08 Kalmar	2850	670	230	1400	740	1020	0	130	770	2890	370	1780	140	250	170	150	140	110	80	230	130
09 Gotlands	1530	320	80	200	80	60	110	0	40	310	50	280	60	60	50	60	50	50	50	120	60
10 Blekinge	1440	220	80	330	300	790	610	50	0	3550	260	1130	80	80	90	70	50	60	60	100	60
12 Skåne	12640	1690	610	2010	1840	2580	1760	290	2750	0	2830	7560	720	720	650	640	440	540	510	890	560
13 Hallands	2020	390	120	410	560	560	240	40	240	3370	0	6980	240	210	170	130	100	110	120	200	150
14 V:a Götalands	15500	2720	920	2800	3390	1280	1200	290	840	8060	8760	0	3460	1860	1170	1140	760	820	860	1440	980
17 Värmlands	3670	900	330	710	320	140	160	90	110	1040	340	5090	0	1180	410	540	270	230	210	350	220
18 Örebro	4600	1260	710	1540	400	160	260	60	100	1090	250	2590	1170	0	880	630	350	200	140	330	220
19 Västmanlands	5300	2250	960	940	230	120	160	80	90	950	160	1490	340	930	0	790	400	260	180	360	240
20 Dalarnas	4620	1820	390	710	260	130	170	70	100	920	220	1560	560	720	1020	0	900	380	300	480	300
21 Gävleborgs	4670	2470	280	550	200	100	160	60	80	740	160	1150	260	340	450	890	0	800	460	590	330
22 Västernorrlands	4650	1200	280	550	200	130	160	80	100	920	200	1460	260	310	410	420	950	0	920	2430	740
23 Jämtlands	2820	850	240	440	180	120	120	70	110	670	190	1240	260	200	210	380	540	940	0	760	390
24 Västerbottens	6260	1610	430	860	410	240	350	200	150	1500	300	2500	410	560	520	690	770	2300	880	0	2970
25 Norrbottens	3990	980	310	650	250	140	170	90	130	880	200	1780	290	310	390	410	450	830	360	3400	0
Summa inflyttare	112310	31470	13670	23780	14780	10570	11180	3520	8520	47900	18050	59280	12070	13640	13310	12400	11450	11320	7980	16470	10670
Summa utflyttare	62240	34030	15510	29520	17810	14490	14220	3590	9410	42230	16340	58220	16310	16900	16190	15630	14710	16360	10730	23890	15990
Nettoflyttning	50070	-2570	-1850	-5750	-3030	-3930	-3040	-70	-890	5670	1710	1060	-4240	-3260	-2870	-3230	-3260	-5040	-2750	-7410	-5320

Tabell 5a Förvärvsarbetande dagbefolkning (med arbetsplats i länet) år 2000 fördelad på näringsgren. Procent

Näringsgren	Kvinnor, riket	Män, riket	Båda könen, riket	Stockholms län	Uppsala län	Södermanlands län	Östergötlands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Gotlands län	Blekinge län	Skåne län	Hallands län	Västra Götalands län	Värmlands län	Örebro län	Västmanlands län	Dalarnas län	Gävleborgs län	Västernorrlands län	Jämtlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Uppgift saknas
Jordbruk	0,8	2,1	1,5	0,4	1,9	2,0	2,1	1,6	1,7	3,2	6,7	2,1	2,3	3,1	1,3	1,4	1,6	1,6	1,2	1,5	1,2	2,3	1,4	1,0	0,0
Skogsbruk	0,1	0,7	0,4	0,0	0,4	0,4	0,5	0,7	1,0	0,8	0,4	0,4	0,2	0,4	0,2	0,9	0,6	0,4	1,3	1,0	1,2	2,1	1,0	0,9	0,0
Fiske	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gruvor och mineralutvinning	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1	0,3	0,1	0,1	0,3	0,6	3,1	0,0
Livsmedelsindustri m.m.	1,3	2,0	1,7	1,1	0,9	1,4	1,9	0,7	1,0	1,8	2,7	2,6	3,5	2,3	2,1	1,7	2,1	0,9	1,4	1,2	1,1	1,5	1,2	1,1	0,0
Textil- och beklädnadsindustri	0,4	0,3	0,4	0,1	0,1	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2	0,5	0,3	1,0	0,9	0,3	0,5	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0
Trävaruindustri	0,3	1,6	1,0	0,1	0,5	0,6	0,5	2,8	2,6	3,8	0,8	0,9	0,8	1,2	0,7	1,4	0,8	0,9	2,1	2,4	1,3	2,3	2,5	1,5	0,0
Massa- och pappersindustri	0,5	1,6	1,1	0,2	0,5	0,1	1,6	1,3	0,9	1,8	0,0	1,2	0,9	2,2	1,0	3,5	1,2	0,0	2,1	3,2	4,3	0,1	0,5	1,5	0,0
Förlag och grafisk industri	1,1	1,5	1,3	1,7	1,0	1,4	1,1	1,0	2,1	1,0	1,1	1,0	1,7	1,7	1,0	0,9	1,1	1,5	1,1	0,8	0,9	1,2	0,8	0,8	0,0
Kemisk industri	0,9	1,2	1,1	1,4	2,8	0,8	0,4	0,2	0,1	0,3	0,0	0,3	1,8	0,5	1,3	0,8	1,1	1,1	0,4	0,3	1,1	0,0	0,6	0,2	0,2
Gummi- och plastvaruindustri	0,5	0,9	0,7	0,1	0,3	0,6	0,8	3,9	0,9	0,8	0,6	1,2	1,1	1,2	0,6	0,5	0,8	0,6	0,5	0,2	0,5	0,3	0,9	0,4	0,0
Jord- och stenvaruindustri	0,2	0,7	0,5	0,1	0,3	0,5	0,2	0,3	1,4	1,7	1,4	0,1	1,0	0,9	0,5	0,2	0,5	0,6	0,3	0,2	0,3	0,4	0,2	0,3	0,7
Stål- och metallverk	0,3	1,3	0,8	0,1	0,3	3,1	1,2	1,3	0,2	0,4	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2	2,0	1,6	2,0	3,9	5,2	1,0	0,0	0,7	2,0	0,0
Metallindustri	0,8	3,3	2,1	0,5	2,6	4,0	1,9	7,6	3,8	3,7	0,5	1,9	1,6	2,8	1,8	3,1	2,9	4,3	3,2	3,4	1,4	2,1	1,6	1,8	0,0
Maskinindustri	0,9	3,8	2,4	0,8	1,2	4,6	5,4	4,7	6,5	3,5	0,2	2,5	2,3	1,3	2,6	3,5	4,9	2,7	2,1	2,0	1,8	1,6	2,7	0,7	0,0
Industri för el- och optikprodukter	1,8	3,4	2,6	3,0	1,1	3,2	4,5	2,8	1,2	2,3	4,9	4,3	2,1	1,3	2,0	2,3	4,0	5,9	2,6	4,5	1,8	1,9	1,6	0,8	0,2
Transportmedelsindustri	1,0	3,8	2,5	1,0	0,2	2,2	3,5	1,9	3,1	4,0	1,0	7,8	0,9	1,4	6,6	1,2	1,2	4,5	1,1	0,5	1,0	0,7	3,0	1,3	0,1
Övrig tillverkningsindustri	0,5	1,1	0,8	0,2	0,2	0,6	0,5	3,9	1,9	1,8	1,3	1,2	0,7	0,7	1,3	0,3	0,3	0,6	0,6	0,5	0,2	0,7	0,5	0,3	0,0
Energi, vatten, värme, avfallshantering	0,4	1,3	0,9	0,6	1,4	0,8	0,7	0,5	0,5	1,7	1,5	1,0	0,9	2,0	0,8	0,7	1,0	0,9	1,0	0,8	1,2	1,3	1,0	0,9	0,1
Byggverksamhet	0,9	9,9	5,6	4,8	7,0	6,2	5,4	4,8	5,1	5,2	5,2	5,3	5,9	6,5	5,4	6,2	6,4	6,5	7,2	6,6	6,6	5,6	5,8	6,9	0,0

Tabell 5a forts.

Näringsgren	Kvinnor, riket	Män, riket	Båda könen, riket	Stockholms län	Uppsala län	Södermanlands län	Östergötlands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Gotlands län	Blekinge län	Skåne län	Hallands län	Västra Götalands län	Värmlands län	Örebro län	Västmanlands län	Dalarnas län	Gävleborgs län	Västernorrlands län	Jämtlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Uppgift saknas
Handel/service motorfordon, bensinst.	0,7	2,8	1,8	1,5	1,7	2,4	1,8	1,9	2,0	1,8	1,4	1,6	1,9	2,1	1,9	2,3	1,7	1,8	2,0	1,8	2,1	2,2	1,9	2,0	0,0
Parti- och agenturhandel	3,0	6,4	4,8	6,9	2,9	3,1	3,5	4,3	6,3	2,3	1,6	2,1	5,7	5,2	5,2	3,2	4,5	4,6	2,7	2,3	3,2	2,0	2,5	2,1	0,2
Detaljhandel m.m.	7,4	3,7	5,5	5,6	5,6	5,2	5,4	4,9	5,5	5,2	5,7	5,0	5,7	6,7	5,6	5,8	5,1	5,0	5,7	5,3	5,1	5,2	5,2	5,2	0,1
Transport och magasinering	2,4	6,9	4,8	5,7	3,2	3,2	4,1	4,5	3,9	3,7	4,5	3,2	4,6	4,0	4,8	3,8	3,9	3,1	3,8	4,1	5,0	4,6	4,8	4,8	69,6
Post och tele	1,7	2,1	1,9	2,7	1,9	1,2	1,7	1,5	1,7	1,6	1,3	2,3	1,8	1,2	1,7	1,8	1,4	1,5	1,4	1,4	2,8	1,8	1,8	2,4	0,4
Banker och andra kreditinstitut	1,8	1,2	1,5	3,2	0,9	1,0	0,9	0,7	1,0	0,8	1,6	0,8	1,1	1,1	1,0	0,9	0,8	0,9	0,7	0,7	1,2	1,0	0,8	1,0	0,2
Försäkringsbolag	0,7	0,6	0,6	1,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,5	0,2	0,2	0,3	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	1,1	0,4	0,4	0,3	0,0
Fastighetsbolag och fastighetsförv.	1,1	1,8	1,5	1,6	1,8	1,7	1,5	1,1	1,2	1,2	1,3	1,1	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5	1,4	1,2	1,3	1,1	0,0
Uthyrningsfirmor	0,1	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0
Datakonsulter och dataservice	1,3	3,1	2,3	4,6	2,0	1,1	2,3	0,9	1,5	0,3	0,4	2,0	1,7	0,7	1,9	0,9	0,8	2,2	0,9	1,0	1,5	2,7	1,6	1,5	0,0
Andra företagstjänster	7,0	7,6	7,4	12,0	6,1	4,8	6,3	4,2	5,9	4,3	3,3	5,3	6,8	4,8	6,6	5,2	6,4	5,9	5,0	5,9	6,0	5,9	5,0	6,3	2,5
Utbildning	10,8	4,5	7,5	6,2	7,9	8,2	8,1	6,6	7,4	8,0	9,0	7,2	8,0	8,4	7,2	8,4	8,0	7,3	8,3	7,5	8,1	9,0	11,0	9,5	0,0
Forskning och utveckling	0,6	0,8	0,7	1,0	6,0	0,3	0,5	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2	0,7	0,1	0,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,7	0,4	0,1
Hälso- och sjukvård	13,2	2,6	7,7	6,2	10,3	7,7	8,0	6,8	7,4	8,3	9,7	7,9	8,1	8,7	7,9	8,2	8,0	7,6	7,8	7,4	8,4	8,8	10,4	8,5	0,0
Barnomsorg	6,0	0,3	3,0	2,7	3,3	3,2	3,1	3,2	2,9	3,2	2,7	3,2	3,2	3,5	2,9	3,3	3,1	3,5	3,1	3,2	3,0	3,0	3,7	3,2	0,0
Äldre- och handikappomsorg	10,7	0,9	5,6	3,2	6,0	6,0	5,5	6,2	6,2	6,7	5,9	6,8	5,7	6,5	5,6	8,0	7,5	4,9	9,0	7,6	7,5	8,5	7,2	7,7	0,0
Övrig vård och omsorg	2,8	0,7	1,7	1,1	2,8	2,7	1,8	1,8	2,2	2,6	2,6	1,5	1,5	1,7	1,8	2,0	1,6	1,4	1,6	2,3	1,9	1,9	2,9	1,9	0,3
Hotell och restauranger	3,0	2,1	2,5	3,4	2,3	2,3	2,2	1,9	1,7	2,3	3,2	1,9	2,3	2,5	2,5	2,3	1,9	1,8	2,6	2,3	2,1	3,5	2,2	2,5	0,0
Intresseorg., religiösa samfund	1,7	1,2	1,4	1,8	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,7	1,2	1,2	1,1	1,1	1,6	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4
Rekreation	2,0	1,9	2,0	2,9	1,8	1,7	1,4	1,1	1,2	1,5	2,9	1,3	1,8	1,7	1,9	1,8	1,5	1,4	2,2	1,6	1,9	2,3	2,0	1,9	0,3
Annan serviceverksamhet	1,1	0,3	0,7	0,6	0,6	0,8	0,8	0,6	0,5	0,7	0,7	0,6	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	1,0	0,0
Offentlig förvaltning m.m.	5,9	4,9	5,4	6,2	6,2	6,3	5,5	4,1	3,4	3,9	8,7	7,7	4,9	4,4	4,4	5,2	5,5	4,5	5,2	5,6	6,5	7,2	4,0	7,8	23,0
Uppgift saknas	2,1	2,0	2,0	2,9	1,5	2,1	1,3	1,2	1,6	1,7	2,2	1,7	1,9	2,1	2,1	1,5	1,2	2,9	1,2	1,3	1,4	1,9	1,1	1,4	0,3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal förvärvsarbetande, 1 000-tal	1 930	2 128	4 058	959	118	103	179	158	84	102	25	66	482	108	691	115	121	111	119	121	108	56	112	108	11

Tabell 5b Förvärvsarbetande dagbefolkning (med arbetsplats i länet) år 2000 i olika näringsgrenar fördelad på län. Procent

Näringsgren	Stockholms län	Uppsala län	Södermanlands län	Östergötlands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Gotlands län	Blekinge län	Skåne län	Hallands län	Västra Götalands län	Värmlands län	Örebro län	Västmanlands län	Dalarnas län	Gävleborgs län	Västernorrlands län	Jämtlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Uppgift saknas	Riket	Antal förvärvsarbetande
Jordbruk	6,2	3,8	3,5	6,3	4,4	2,5	5,5	2,8	2,3	18,6	5,7	15,2	2,7	3,2	3,0	2,4	3,0	2,3	2,1	2,6	1,7	0,0	100	58 941
Skogsbruk	2,6	2,9	2,2	5,0	5,9	4,7	4,8	0,5	1,5	4,3	2,7	7,2	6,2	4,2	2,3	9,3	6,9	7,5	6,9	6,5	5,8	0,0	100	17 330
Fiske	2,6	0,9	1,6	2,6	0,3	0,8	5,5	1,7	13,5	9,1	4,9	37,3	2,0	0,6	1,3	1,8	3,0	2,9	1,1	2,1	4,1	0,0	100	1 095
Gruvor och mineralutvinning	2,4	0,7	0,6	0,7	1,8	0,7	1,1	1,7	1,1	7,0	1,4	5,7	1,2	6,7	2,2	4,4	2,4	0,9	2,3	9,7	45,1	0,0	100	7 336
Livsmedelsindustri m.m.	14,6	1,6	2,1	4,8	1,7	1,3	2,7	1,0	2,5	24,1	3,6	21,0	2,8	3,7	1,4	2,3	2,1	1,8	1,2	2,0	1,8	0,0	100	69 111
Textil- och beklädnadsindustri	4,9	1,1	3,9	4,8	4,7	1,1	0,9	0,3	2,1	11,2	7,1	43,6	2,3	4,4	0,6	1,9	1,0	0,9	1,1	0,9	0,9	0,0	100	14 881
Trävaruindustri	3,4	1,6	1,5	2,1	10,9	5,5	9,7	0,5	1,5	9,1	3,2	11,2	3,9	2,4	2,5	6,2	7,1	3,5	3,2	7,0	4,1	0,0	100	40 409
Massa- och pappersindustri	5,1	1,3	0,1	6,7	4,8	1,7	4,2	0,0	1,8	10,0	5,4	16,1	9,1	3,4	0,0	5,8	8,7	10,7	0,1	1,3	3,6	0,0	100	43 819
Förlag och grafisk industri	31,2	2,1	2,6	3,8	3,1	3,3	1,9	0,5	1,3	15,5	3,5	12,9	2,0	2,5	3,2	2,4	1,8	1,8	1,2	1,6	1,6	0,0	100	53 523
Kemisk industri	31,0	7,6	1,9	1,7	0,9	0,1	0,7	0,0	0,5	19,7	1,3	20,1	2,2	3,1	2,8	1,0	0,7	2,7	0,1	1,6	0,4	0,0	100	43 675
Gummi- och plastvaruindustri	4,6	1,1	2,0	4,8	21,6	2,6	3,0	0,5	2,9	19,1	4,6	15,0	1,8	3,4	2,2	2,1	0,9	2,0	0,5	3,7	1,5	0,0	100	28 598
Jord- och stenvaruindustri	7,7	1,9	2,9	1,8	2,3	6,6	9,5	2,0	0,4	25,3	5,2	17,6	1,1	3,1	3,4	1,7	1,2	1,8	1,3	1,1	1,6	0,4	100	18 459
Stål- och metallverk	1,4	1,1	9,7	6,4	6,0	0,5	1,3	0,0	0,2	4,6	0,7	3,2	7,0	5,9	6,8	14,0	18,8	3,2	0,0	2,5	6,6	0,0	100	33 230
Metallindustri	6,1	3,6	4,8	4,1	13,9	3,7	4,4	0,1	1,5	9,0	3,5	14,8	4,2	4,1	5,5	4,4	4,7	1,8	1,4	2,0	2,3	0,0	100	86 069
Maskinindustri	8,3	1,5	4,9	9,9	7,7	5,7	3,7	0,1	1,7	11,5	1,4	18,3	4,2	6,1	3,1	2,5	2,5	2,0	0,9	3,1	0,8	0,0	100	97 089
Industri för el- och optikprodukter	27,0	1,2	3,1	7,6	4,1	1,0	2,2	1,1	2,7	9,4	1,3	12,9	2,4	4,5	6,2	2,9	5,1	1,9	1,0	1,7	0,8	0,0	100	106 811
Transportmedelsindustri	9,3	0,3	2,2	6,2	2,9	2,6	4,1	0,2	5,1	4,3	1,5	45,3	1,4	1,5	5,0	1,3	0,7	1,1	0,4	3,3	1,3	0,0	100	100 823
Övrig tillverkningsindustri	4,8	0,7	1,9	2,6	19,3	5,2	5,8	1,0	2,5	11,5	2,4	29,1	1,0	1,1	2,2	2,2	1,9	0,5	1,2	1,9	1,1	0,0	100	31 409
Energi, vatten, värme, avfallshantering	17,8	4,9	2,4	3,6	2,4	1,3	4,9	1,1	1,8	12,0	6,1	15,4	2,3	3,4	2,8	3,5	2,8	3,6	2,0	3,2	2,6	0,0	100	34 939
Byggverksamhet	20,4	3,6	2,8	4,2	3,3	1,9	2,3	0,6	1,5	12,4	3,1	16,3	3,1	3,4	3,1	3,8	3,5	3,1	1,4	2,9	3,3	0,0	100	228 473

Tabell 5b forts.

Näringsgren	Stockholms län	Uppsala län	Södermanlands län	Östergötlands län	Jönköpings län	Kronobergs län	Kalmar län	Gotlands län	Blekinge län	Skåne län	Hallands län	Västra Götalands län	Värmlands län	Örebro län	Västmanlands län	Dalarnas län	Gävleborgs län	Västernorrlands län	Jämtlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Uppgift saknas	Riket	Antal förvärvsarbetande
Handel/service motorfordon, bensinst.	19,4	2,8	3,4	4,5	4,0	2,3	2,5	0,5	1,4	12,3	3,1	18,0	3,6	2,8	2,6	3,2	3,0	3,0	1,7	2,9	2,9	0,0	100	73 329
Parti- och agenturhandel	34,1	1,8	1,6	3,2	3,5	2,7	1,2	0,2	0,7	14,1	2,9	18,5	1,9	2,8	2,6	1,7	1,4	1,8	0,6	1,4	1,2	0,0	100	195 094
Detaljhandel m.m.	23,9	3,0	2,4	4,3	3,5	2,1	2,4	0,6	1,5	12,4	3,2	17,4	3,0	2,8	2,5	3,0	2,9	2,5	1,3	2,6	2,5	0,0	100	222 265
Transport och magasinering	28,0	2,0	1,7	3,8	3,6	1,7	2,0	0,6	1,1	11,5	2,2	17,0	2,3	2,5	1,8	2,3	2,5	2,8	1,3	2,8	2,7	4,0	100	194 165
Post och tele	32,6	2,8	1,6	3,9	3,1	1,9	2,1	0,4	1,9	11,0	1,6	14,9	2,6	2,2	2,1	2,1	2,2	3,9	1,3	2,5	3,3	0,1	100	78 499
Banker och andra kreditinstitut	50,3	1,8	1,6	2,7	1,9	1,4	1,4	0,7	0,9	9,1	1,9	11,9	1,8	1,5	1,7	1,4	1,5	2,2	0,9	1,5	1,8	0,0	100	60 825
Försäkringsbolag	52,4	1,6	1,4	2,4	1,6	1,9	0,9	0,2	0,7	8,5	1,4	11,5	1,1	1,8	1,2	1,2	1,7	4,6	0,8	1,7	1,3	0,0	100	24 769
Fastighetsbolag och fastighetsförv.	25,5	3,5	2,9	4,5	3,0	1,6	2,1	0,6	1,2	11,6	2,6	17,9	2,8	3,1	3,0	3,0	3,1	2,6	1,1	2,4	2,0	0,0	100	59 956
Uthyrningsfirmor	31,3	3,1	1,9	4,3	2,3	1,0	1,4	0,4	0,7	14,9	1,9	17,3	2,1	2,0	2,4	2,5	2,9	2,9	1,1	1,8	1,9	0,0	100	9 109
Datakonsulter och dataservice	48,0	2,5	1,3	4,6	1,5	1,4	0,4	0,1	1,5	9,2	0,8	14,5	1,1	1,0	2,7	1,1	1,3	1,7	1,6	2,0	1,7	0,0	100	91 332
Andra företagstjänster	38,6	2,4	1,7	3,8	2,2	1,7	1,5	0,3	1,2	11,0	1,7	15,4	2,0	2,6	2,2	2,0	2,4	2,2	1,1	1,9	2,3	0,1	100	298 487
Utbildning	19,6	3,1	2,8	4,8	3,4	2,1	2,7	0,7	1,6	12,7	3,0	16,4	3,2	3,2	2,7	3,2	3,0	2,9	1,6	4,0	3,4	0,0	100	304 519
Forskning och utveckling	34,3	25,0	1,0	2,9	0,8	0,5	0,4	0,3	0,4	11,4	0,5	15,4	0,2	0,2	0,5	0,6	0,5	0,7	0,2	2,9	1,4	0,0	100	28 713
Hälso- och sjukvård	19,2	3,9	2,6	4,6	3,4	2,0	2,7	0,8	1,7	12,6	3,0	17,6	3,0	3,1	2,7	3,0	2,9	2,9	1,6	3,7	2,9	0,0	100	311 146
Barnomsorg	21,3	3,2	2,7	4,5	4,0	2,0	2,6	0,6	1,7	12,5	3,0	16,3	3,1	3,0	3,1	3,0	3,1	2,7	1,3	3,4	2,8	0,0	100	123 261
Äldre- och handikappomsorg	13,5	3,1	2,7	4,3	4,3	2,3	3,0	0,7	2,0	12,0	3,1	17,0	4,0	4,0	2,4	4,7	4,0	3,6	2,1	3,5	3,7	0,0	100	227 095
Övrig vård och omsorg	15,1	4,7	4,0	4,6	4,0	2,7	3,8	0,9	1,5	10,6	2,7	18,3	3,4	2,8	2,2	2,7	4,0	3,0	1,6	4,7	2,9	0,0	100	69 497
Hotell och restauranger	31,5	2,6	2,3	3,8	3,0	1,4	2,3	0,8	1,2	10,6	2,6	16,4	2,5	2,2	2,0	3,0	2,7	2,2	1,9	2,4	2,6	0,0	100	103 253
Intresseorg., religiösa samfund	29,8	3,5	2,4	4,1	3,5	1,9	2,2	0,7	1,4	10,1	2,1	13,6	3,2	2,7	2,6	2,9	2,9	2,9	1,4	3,0	2,9	0,3	100	57 340
Rekreation	33,9	2,6	2,1	3,2	2,1	1,2	1,9	0,9	1,1	10,5	2,2	16,1	2,6	2,2	1,9	3,3	2,5	2,6	1,6	2,8	2,6	0,0	100	80 721
Annan serviceverksamhet	20,7	2,7	3,1	5,1	3,5	1,7	2,4	0,6	1,5	13,3	3,3	16,6	2,9	3,1	3,0	3,1	3,1	2,7	1,3	2,4	4,0	0,0	100	27 632
Offentlig förvaltning m.m.	27,0	3,3	3,0	4,5	3,0	1,3	1,8	1,0	2,3	10,7	2,2	13,8	2,7	3,0	2,3	2,8	3,1	3,2	1,8	2,1	3,8	1,2	100	218 923
Uppgift saknas	34,2	2,2	2,7	2,8	2,4	1,6	2,1	0,7	1,4	11,3	2,8	17,8	2,2	1,7	4,0	1,7	1,9	1,9	1,3	1,6	1,9	0,0	100	82 118
Totalt	23,6	2,9	2,5	4,4	3,9	2,1	2,5	0,6	1,6	11,9	2,7	17,0	2,8	3,0	2,7	2,9	3,0	2,7	1,4	2,8	2,7	0,3	100	4 058 068

Tabell 6 Antal förvärvsarbetande år 2000 fördelade på bostads- och arbetsplatslän, 16-74 år

	Arbetsplatslän											
Bostadslän	Stockholms	Uppsala	Södermanlands	Östergötlands	Jönköpings	Kronobergs	Kalmar	Gotlands	Blekinge	Skåne	Hallands	Västra Götalands
Stockholms	878 201	5 066	2 765	1 354	571	348	432	341	356	2 640	362	3 929
Uppsala	24 731	106 975	496	183	94	40	63	36	41	484	68	548
Södermanlands	12 497	417	95 214	1 146	80	37	40	15	25	370	45	411
Östergötlands	3 279	314	1 261	172 291	1 731	120	613	46	95	576	94	883
Jönköpings	1 449	65	78	884	148 271	1 212	467	14	98	641	416	1 763
Kronobergs	869	37	34	134	1 052	77 348	849	17	617	1 339	369	527
Kalmar	1 274	59	67	753	691	965	97 993	25	640	511	67	364
Gotlands	711	59	17	35	26	11	33	24 245	13	46	15	86
Blekinge	945	33	49	52	79	715	800	10	60 779	2 642	53	263
Skåne	6 959	290	199	534	667	2 416	409	69	2 653	465 814	1 563	3 056
Hallands	1 504	94	73	122	839	593	74	9	87	2 267	100 129	19 398
Västra Götalands	8 562	328	217	698	2 660	345	255	76	365	2 723	4 749	655 056
Värmlands	1 420	116	207	93	100	44	57	12	26	223	56	1 780
Örebro	1 975	104	554	494	164	46	45	11	25	327	72	722
Västmanlands	4 225	2 374	1 485	150	87	55	31	13	33	299	65	448
Dalarnas	2 585	389	198	115	90	43	35	9	22	229	64	499
Gävleborgs	2 279	1 355	85	94	75	39	46	19	21	186	35	370
Västernorrlands	1 717	138	66	67	88	37	18	9	18	186	42	410
Jämtlands	1 021	81	32	33	42	20	18	17	7	117	42	191
Västerbottens	1 416	81	47	53	80	25	43	15	29	232	45	331
Norrbottens	1 330	105	49	55	50	19	34	12	17	149	33	300
Summa inpendlare	**80 748**	**11 505**	**7 979**	**7 049**	**9 266**	**7 130**	**4 362**	**775**	**5 188**	**16 187**	**8 255**	**36 279**
Dagbefolkning	**958 949**	**118 480**	**103 193**	**179 340**	**157 537**	**84 478**	**102 355**	**25 020**	**65 967**	**482 001**	**108 384**	**691 335**
Nattbefolkning	**904 726**	**138 897**	**112 750**	**182 722**	**155 968**	**83 484**	**104 262**	**25 769**	**66 720**	**488 809**	**126 011**	**682 781**
Nettoinpendling	**54 223**	**-20 417**	**-9 557**	**-3 382**	**1 569**	**994**	**-1 907**	**-749**	**-753**	**-6 808**	**-17 627**	**8 554**

Tabell 6 forts.

	Arbetsplatslän										
Bostadslän	Värmlands	Örebro	Västmanlands	Dalarnas	Gävleborgs	Västernorrlands	Jämtlands	Västerbottens	Norrbottens	Uppgift saknas	**Summa utpendlare**
Stockholms	513	938	1 256	909	752	670	431	511	449	1 932	**26 525**
Uppsala	109	222	1 580	300	2 151	125	65	84	113	389	**31 922**
Södermanlands	64	469	1 453	128	38	47	25	26	44	159	**17 536**
Östergötlands	130	472	206	108	56	62	52	45	47	241	**10 431**
Jönköpings	72	103	51	57	55	35	30	36	28	143	**7 697**
Kronobergs	13	35	54	29	11	18	20	16	9	87	**6 136**
Kalmar	30	58	72	62	33	25	26	9	23	515	**6 269**
Gotlands	14	10	7	19	12	10	20	10	8	362	**1 524**
Blekinge	13	18	6	32	14	8	13	4	15	177	**5 941**
Skåne	221	276	419	217	111	126	108	121	99	2 482	**22 995**
Hallands	73	71	48	52	54	28	22	13	34	427	**25 882**
Västra Götalands	1 507	737	393	403	170	161	160	143	149	2 924	**27 725**
Värmlands	110 485	1 888	135	257	61	47	40	27	18	176	**6 783**
Örebro	839	114 251	971	479	65	48	33	39	33	130	**7 176**
Västmanlands	82	891	102 470	1 349	153	54	35	66	39	150	**12 084**
Dalarnas	226	398	1 163	113 404	714	98	130	81	47	130	**7 265**
Gävleborgs	82	110	180	756	115 789	859	237	114	78	158	**7 178**
Västernorrlands	57	64	76	102	417	104 139	523	576	274	180	**5 065**
Jämtlands	26	35	68	96	189	810	53 540	199	279	114	**3 437**
Västerbottens	37	79	51	61	96	761	215	108 828	1 073	89	**4 859**
Norrbottens	40	34	138	55	65	176	93	840	104 693	129	**3 723**
Summa inpendlare	**4 148**	**6 908**	**8 327**	**5 471**	**5 217**	**4 168**	**2 278**	**2 960**	**2 859**	**11 094**	**248 153**
Dagbefolkning	**114 633**	**121 159**	**110 797**	**118 875**	**121 006**	**108 307**	**55 818**	**111 788**	**107 552**	**Totalt**	**4 046 974**
Nattbefolkning	**117 268**	**121 427**	**114 554**	**120 669**	**122 967**	**109 204**	**56 977**	**113 687**	**108 416**	**Totalt**	**4 058 068**
Nettoinpendling	**-2 635**	**-268**	**-3 757**	**-1 794**	**-1 961**	**-897**	**-1 159**	**-1 899**	**-864**		

Anm: Dagbefolkning = med arbetsplats i länet. Nattbefolkning = med bostad i länet.

Länens arbetskraft

beskriver utvecklingen under de senaste åren samt beräkningar för tiden fram till år 2020 och år 2030 i Sveriges samtliga län inom områdena befolkning, utbildning och arbetsmarknad.

Av rapporten framgår att

- av alla län i Sverige var det endast i Stockholms län som antalet förvärvsarbetande var högre år 2000 än år 1990. Kännetecknande för de län som har haft den svagaste återhämtningen efter konjunkturnedgången är en mycket svag utveckling av den privata tjänstesektorn.
- den inrikes omflyttningen under 1990-talet innebar en koncentration av befolkningen till storstadslänen. Endast Stockholms, Skåne, Västra Götalands och Hallands län hade en större in- än utflyttning av högskoleutbildade.
- befolkningen i Sverige beräknas öka med 10 procent mellan år 2000 och år 2030. De regionala skillnaderna väntas dock bli betydande. Endast i åtta län förväntas befolkningen öka.
- andelen i yrkesaktiv ålder väntas minska och andelen äldre öka i alla län. Förändringstakten är dock olika stark i länen, vilket medför att de regionala skillnaderna ökar. Storstadslänen kommer att befästa sin relativt sett gynnsamma åldersstruktur.
- andelen högskoleutbildade beräknas öka i alla län men väsentliga regionala skillnader bedöms kvarstå. Stockholms, Uppsala, Västerbottens och Skåne län väntas behålla sin nuvarande tätposition.
- det finns fler högskoleutbildade kvinnor än män. Andelen högskoleutbildade bedöms dessutom öka snabbare bland kvinnor än bland män fram till år 2020.

ISSN 1400-3996
ISBN 91-618-1187-4

Statistikpublikationer kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, e-post: publ@scb.se, telefon: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44. De kan också köpas genom bokhandeln eller direkt hos SCB, Karlavägen 100 i Stockholm. Aktuell publicering redovisas på vår webbplats (www.scb.se). Ytterligare hjälp ges av Bibliotek och information, e-post: information@scb.se, telefon: 08-506 948 01, fax: 08-506 948 99.

www.scb.se